



1986

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ

2020 YILI İLK 6 AY

DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

İNSAN HAKLARI İHLALLERİ RAPORU

28 TEMMUZ 2020
İHD DİYARBAKIR ŞUBESİ

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	: 5
DEĞERLENDİRME	: 7
İNSAN HAKLARI BİLANÇOSU	: 10
AYRINTILI VERİLER	: 15

YARGISIZ İNFAZ

(Keyfi Öldürme, Silah Kullanma Yetkisinin İhlali ve Dur İhtarına Uymadığı Gerekçesiyle Öldürülen ve Yaralananlar)

Polis ve Jandarma Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar	: 15
--	------

CEZAEVLERİNDE ÖLEN ve YARALANANLAR

POLİS ASKER İNTİHARLARI / ŞÜPHELİ ÖLÜMLERİ	: 16
--	------

SALDIRIYA UĞRAYANLAR

Siyasi Parti, Sendika ve Dernek Yöneticisi/Üyesi	: 16
--	------

Gazeteci	: 17
----------	------

Sağlık Görevlisi	: 17
------------------	------

SİLAHLI ÇATIŞMALAR

SİLAHLI ÖRGÜTÜN EYLEMLERİ SONUCU ÖLEN/YARALANAN SİVİLLER	: 21
--	------

SİLAHLI ÖRGÜT MİLİTANLARI TARAFINDAN ÖLDÜRÜLENLER	: 22
---	------

SINIR HATLARINDA YAŞANAN ÖLÜM VE YARALANMALAR

MAYIN VE SAHİPSİZ BOMBA PATLAMASI SONUCU ÖLÜM VE YARALANMALARI

KUŞKULU ÖLÜMLER

Erkek	: 22
-------	------

Kadın	: 23
-------	------

Çocuk	: 24
-------	------

ÇATIŞMALI ORTAM NEDENİYLE YAŞANAN DİĞER İHLALLER

Özel Güvenlik Bölgesi İlanı ve Arazi Yasağı	: 25
---	------

Sokağa Çıkma Yasağı İlanı	: 27
---------------------------	------

Militan Cenazelerine Yönelik Uygulamalar	: 28
--	------

Ölünün Hatıratına Saygısızlık	: 28
-------------------------------	------

Ortaya Çıkan Toplu Mezarlar	: 29
-----------------------------	------

KADINLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER

Kadın İntiharları	: 29
-------------------	------

Aile İçi Şiddete Uğrayan Kadınlar	: 31
-----------------------------------	------

Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Kadınlar	: 33
---	------

Fuhuş Yapmaya Zorlanan Kadınlar	: 35
---------------------------------	------

ÇOCUKLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER

Çocuk İntiharları	: 35
-------------------	------

Aile İçi Şiddete Uğrayan Çocuklar	: 35
-----------------------------------	------

Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Çocuklar Çocuğa Yönelik Şiddet, Tecavüz ve Taciz	: 36
---	------

Okulda Şiddet	: 39
---------------	------

İŞKENCE YASAĞI - İŞKENCE, KÖTÜ MUAMELE, ONUR KIRICI ve KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ DAVRANIŞ ve CEZALANDIRMA

Gözetiminde İşkence ve Kötü Muamele	: 39
-------------------------------------	------

Gözetim Yerleri Dışında İşkence ve Kötü Muamele	: 40
---	------

Cezaevlerinde İşkence	: 46
-----------------------	------

İHD DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ
2020 YILI İLK 6 AY İNSAN HAKLARI İHLALLERİ RAPORU

<u>Kaçırma ve Ajanlık Tehdidi</u>	<u>: 48</u>
<u>Tehdit Edilenler</u>	<u>: 52</u>

KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİNE YÖNELİK İHLALLER

<u>Gözetim Alınanlar – Tutuklananlar- Ev Baskınları</u>	<u>: 52</u>
<u>Silahlı Örgüt Militanları Tarafından Alınanlar</u>	<u>: 68</u>

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

<u>Düşüncelerini ifade Edenlere Karşı Açılan Soruşturmalar</u>	<u>: 68</u>
<u>Düşüncelerini ifade Edenlere Karşı Açılan davalar</u>	<u>: 70</u>
<u>Düşüncelerini ifade Edenlere Verilen Cezalar</u>	<u>: 72</u>

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

<u>Baskına veya Saldırıya Uğrayan Kurum ve Kuruluşlar</u>	<u>: 77</u>
<u>Kapatılan/Kapatılmak İstenen Kurum ve Kuruluşlar</u>	<u>: 78</u>

TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

<u>Güvenlik Güçleri Tarafından Müdahale Edilen Toplantı ve Gösteriler</u>	<u>: 78</u>
<u>Ertelenen, Yasaklanan Toplantı ve Gösteriler</u>	<u>: 79</u>

CEZAEVLERİNDE YAŞANAN İHLALLER

<u>Sevk Uygulamaları</u>	<u>: 86</u>
<u>Sağlık Hakkı İhlali</u>	<u>: 87</u>
<u>Haberleşme vb. Hakları Engellenenler</u>	<u>: 92</u>
<u>Haklarında Soruşturma Açılanlar</u>	<u>: 93</u>
<u>Disiplin Cezası Verilenler</u>	<u>: 93</u>
<u>Tecrit ve İzolasyon</u>	<u>: 93</u>
<u>Cezaevlerinde Diğer İhlaller</u>	<u>: 95</u>

EKONOMİK ve SOSYAL HAKLARA YÖNELİK İHLALLER

<u>İş Kazalarında Ölen ve Yaralananlar</u>	<u>: 99</u>
<u>İşten Çıkarılanlar</u>	<u>: 99</u>
<u>Görevden Alınanlar</u>	<u>: 101</u>
<u>Sürgün Edilenler</u>	<u>: 101</u>

DİĞER HAK İHLALLERİ

<u>KAYYIM ATAMALARI</u>	<u>: 102</u>
<u>SAĞLIK HAKKI İHLALI</u>	<u>: 103</u>

-RAPORA DAİR AÇIKLAMA-

Bu raporda yer alan veriler ve verilere ait bilançolar, derneğimizin şubelerine mağdurlarca yapılan bireysel başvurulardan, yerel kaynaklardan edinilen bilgilerden ve basın taramalarından (Milliyet, Hürriyet, Sabah, Evrensel, Birgün, Cumhuriyet, Yeniyaşam, CnnTürk, TRTHaber, NTV, Habertürk, ANF, ETHA, DHA, AA, İHA, Bianet.org, El Cezire, BBC, Sputnik, T24, Welat, GazeteDuvar, GazeteKarinca, Sendika.org, Mezopotamya Ajansı, JINNEWS) derlenerek hazırlanmıştır.

Raporda yer alan bazı veriler, tanık beyanlarına dayandırılan iddialardır. Ancak, ilgili kurum veya kişilerden, iddiaların aksini ispatlayacak beyan ve açıklamalar yapılmadıkça, iddialar doğru ve gerçek olarak kabul edilecektir.

İddialara ilişkin yeni veriler gündeme geldikçe, raporda yer alan ilgili bölümler güncellenecektir. Rapordan çıkarılabilir veya kesinlik kazandırılarak raporda tutulmaya devam edilecektir.

YAYINA HAZIRLAYAN

**İHD DİYARBAKIR ŞUBESİ
ARŞİV-DOKÜMANTASYON BİRİMİ**

KISALTMALAR

AA	- Anadolu Ajansı
AB	- Avrupa Birliği
AFAD	- TC Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AIHM	- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AKP	- Adalet ve Kalkınma Partisi
ANF	- Fırat Haber Ajansı
AP	- Avrupa Parlamentosu
ATK	- Adli Tıp Kurumu
BBP	- Büyük Birlik Partisi
BİMER	- Başbakanlık İletişim Merkezi
BM	- Birleşmiş Milletler
BTK	- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
CHP	- Cumhuriyet Halk Partisi
ÇİM	- Çocuk İzleme Merkezi
DAKAP	- Dicle Amed Kadın Platformu
DBP	- Demokratik Bölgeler Partisi
DEDAŞ	- Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.
DEM-GENÇ	- Demokratik Gençlik Dernekleri Federasyonu
DHA	- Demirören Haber Ajansı
DHF	- Demokratik Haklar Federasyonu
DHKP-C	- Devrimci Halk Kurtuluş Partisi - Cephe
DİHA	- Dicle Haber Ajansı
DİSK	- Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
DTK	- Demokratik Toplum Kongresi
EGM	- Emniyet Genel Müdürlüğü
EĞİTİM-SEN	- Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası
EMEP	- Emek Partisi
ESP	- Ezilenlerin Sosyalist Partisi
ETHA	- Etkin Haber Ajansı
EYP	- El Yapımı Patlayıcı
GBT	- Güvenlik Bilgi Taraması
HDK	- Halkların Demokratik Kongresi
HDP	- Halkların Demokratik Partisi
HÜDA-PAR	- Hür Dava Partisi
İŞİD	- Irak Şam İslam Devleti
İŞKUR	- Türkiye İş Kurumu
İHA	- İhlas Haber Ajansı
İHD	- İnsan Hakları Derneği
JINHA	- Jin Haber Ajansı
JINNEWS	- Jin Haber Ajansı
JÖH	- Jandarma Özel Harekat
KCK	- Kongreya Civakên Kürdistan (Kürdistan Topluluklar Kongresi)
KESK	- Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu
KHK	- Kanun Hükmünde Kararname
KJA	- Kongreya Jinên Azad (Özgür Kadınlar Kongresi Derneği)
KURDÎ-DER	- Kürt Dili Araştırma ve Geliştirme Derneği

KYK	- Kredi Yurtlar Kurumu
MA	- Mezopotamya Haber Ajansı
MHP	- Milliyetçi Hareket Partisi
MKM	- Mezopotamya Kültür Merkezi
MSB	- Milli Savunma Bakanlığı
PFDK	- Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
PKK	- Partiya Karkerên Kurdistan (Kürdistan İşçi Partisi)
PÖH	- Polis Özel Harekat
PSAKD	- Pir Sultan Abdal Kültür Derneği
PYD	- Partiya Yekîtiya Demokratik / Demokratik Birlik Partisi
RTÜK	- Radyo Televizyon Üst Kurulu
SEGBİS	- Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
SES	- Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası
SGDF	- Sosyalist Gençlik Dernekleri Federasyonu
SMF	- Sosyalist Meclisler Federasyonu
SGK	- Sosyal Güvenlik Kurumu
SHÇEK	- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
OHAL	- Olağanüstü Hal
ÖSP	- Özgürlük ve Sosyalizm Partisi
TBMM	- Türkiye Büyük Millet Meclisi
TEM	- Terörle Mücadele
TFF	- Türkiye Futbol Federasyonu
TİB	- Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı
TİKKO	- Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
TJA	- Tevgera Jinên Azad
TKP/ML	- Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist
TOKİ	- TC Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TRT	- Türkiye Radyo Televizyon
TSK	- Türk Silahlı Kuvvetleri
TBB	- Türk Tabipler Birliği
TÜM-BEL SEN	- Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası
YPG	- Yekineyên Parastina Gel (Halk Savunma Birliği)

DEĞERLENDİRME

Bölgemizde Kürt meselesine yönelik siyasi iktidarın otoriter politikaları ve uygulamaları hız kesmeden devam etmektedir. Böyle bir ortamda insan hakları ihlalleri de sistematik ve yaygın bir şekilde ağır tahribatlarla maalesef devam etmektedir. 2020 yılında da devam eden çatışma ortamında asker, polis, örgüt militanı ve siviller yaşamını yitirmiştir. Geçmişten bugüne denenmiş ancak sonuç vermemiş şiddete ve çatışmaya dayalı politikalarda ve çözüm yöntemlerinde ısrarın bir sonucu olarak, bugün bölgemizde toplumsal yaşamı derinden etkileyen korkunç ve acı bir çatışma tablosuyla karşı karşıya bulunmaktayız. İnsan hakları ihlallerinin çatışma ortamının etkisiyle tırmanış gösterdiği yine bu süreçte, hukuk anlayışında ve adalet duygusunda ciddi bir tahribat meydana gelmiş bulunmaktadır. İşkence ve kötü muamele, toplanma ve gösteri hakkına yönelik yasaklar ve müdahaleler, düşünce ve ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, kadına ve çocuklara yönelik şiddet, ekonomik ve sosyal haklardaki kayıplar gibi pek çok değişik ve kategorik konularda ihlaller açığa çıkmıştır. Türkiye’de yargı organlarının siyasi söylemlerin etkisinde kaldığı ve tarafsızlığını yitirdiği fikrinin giderek pekiştiği bir ortamda, haksız gözaltı ve tutuklamalar artarak devam etmiştir. Özellikle Kadın siyasetçiler ve hak savunucularına yönelik gerçekleştirilen “yasa dışı örgüt üyeliği” “yasa dışı örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek” “yasa dışı örgüt propagandası yapmak” gibi ağır suçlamalarla gerçekleştirilen gözaltı ve tutuklanmaların, kişi güvenliği ve özgürlüğünün ve yine örgütlenme özgürlüğünün açık bir ihlali olduğunu belirtmek istiyoruz.

2020 yılının ilk 6 ayında Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yaşam hakkı, yargısız infazlar, işkence ve kötü muamele, toplumsal gösteri hakkına yönelik engelleme ve müdahaleler, hapishanelerdeki ihlaller, ifade ve örgütlenme özgürlüğüne yönelik ihlaller, basın özgürlüğüne yönelik ihlaller, kadına yönelik şiddet, ekonomik ve sosyal haklardaki kayıplar gibi pek çok değişik ve kategorik konularda ihlaller meydana gelmiştir. Yaşanan ihlallerden bir kısmına kısaca değinecek olursak;

2020 yılının ilk 6 ayında meydana gelen silahlı çatışma ortamında bölgemizde, 14 kolluk görevlisi yaşamını yitirmiş ve 15 kolluk görevlisi de yaralanmıştır. 78 örgüt militanı yaşamını yitirirken operasyon sırasında yaşanan çatışmaların ortasında kalan 1 sivil yurttaş yaşamını yitirmiştir. Kolluk birimlerine yönelik gerçekleştirilen saldırılar sırasında ise 14 sivil yurttaş yaşamını yitirmiştir. Pandemi sürecinin başladığı ve ölümcül etkisini yüksek düzeyde artırdığı 2020 yılının ilk 6 ayında, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ihlali, toplanma ve gösteri hakkına yönelik müdahaleler, işkence-kötü muamele fiilleri, sağlık hizmetine erişim hakkına yönelik ihlaller de hızından hiçbir şey kaybetmeden devam etti. Güvenlik güçleri tarafından en az 35 toplumsal gösteriye müdahalede bulunulmuş ve gerçekleşen orantısız müdahalelerde yurttaşlar çeşitli şekillerde yaralanmıştır. Gözaltında ve gözaltı yerleri dışında cinsel saldırıya varan insanlık dışı muameleler gerçekleştirilmiş, insanlık onuru hiçe sayılmıştır. En az 85 yurttaş gözaltı birimlerinde, ev baskınları, sokakta, cezaevinde işkence ve kötü muameleye maruz kalmıştır. Raporumuzda, hapishanelerde ihlallerin belirgin olarak artmaya devam ettiği görülecektir. İdari uygulamalar neticesinde artış gösteren başta sürgünler ve işkence olmak üzere, pek çok konuda ihlaller meydana gelmektedir. 2020 yılının ilk 6 ayında bölgede bulunan cezaevlerinde en az 441 politik mahpus, hiçbir gerekçe gösterilmeden veya politik tutumlarından sorumlu tutularak, ailelerinden uzak illerde bulunan hapishanelere sürgün edilmişlerdir. Yine 22 siyasi mahpus, cezaevinde veya nakil sırasında, cezaevi idaresinin işkence ve kötü muamelesine maruz kalmıştır. Mahpusların sağlık ve iletişim hakları ihlal edilmekte, çeşitli disiplin suçları ile tecrit ve izolasyona tabi tutulmaktadır. Özellikle sağlık hakkı ihlallerinin hala devam ettiğini, İHD Genel Merkezinin Ağır Hasta ve Hasta Mahpus Listesi 2020 verilerine göre derneğe ulaşabilen ve tespit edebildikleri kadarı ile Türkiye

hapishanelerinde halen 591'i ağır hasta olmak üzere toplam 1564 hasta mahpus bulunuyor. Her fırsatta dile getirdiğimiz gibi bir kez daha, Anayasada ve yine Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere göre işkencenin mutlak olarak yasaklandığını ve bu suçun zamanaşımına tabi olmadığını bir kez daha hatırlatmak istiyoruz!

Bilindiği üzere 2020 yılının Mart ve Nisan aylarında covid19 salgını sebebiyle aile içi kadına yönelik şiddetin tırmandığı bir dönem yaşanmıştır. Evde kalma sürelerinin artması ve bu süreçte İnfaz Yasasında yapılan değişiklikler sonucu şiddet uygulayan erkeklerin serbest kalması ile birlikte Kadınların şiddete maruz kalma oranları da artmıştır. Bu tarz dönemlerde kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve Kadınların korunması için alternatif mekanizmaların üretilmemesi şiddeti artıran bir başka etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Alternatif koruma mekanizmalarının yokluğuyla birlikte, kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesi amacıyla imzalanan İstanbul Sözleşmesinin iptaliyle ilgili tartışmalar başlatılmıştır. Artan kadın cinayetlerine yoğunlaşılması gerekirken, kadını bir nevi şiddete karşı güvence altına alan İstanbul sözleşmesinden çekilme durumunun tartışmaya açılması kabul edilebilir bir durum değildir. Zaten etkin bir şekilde uygulanmayan İstanbul sözleşmesi protokolleri nedeniyle de bir çok kadının yaşamını yitirdiğine şahit olduk, olmaktayız. Tablo bu denli ağır iken sözleşmeden çekilmek demek kadına yönelik şiddeti ve cinayetleri onaylamak ile eşdeğer bir anlam taşımaktadır. İç hukukta kadına yönelik şiddete dair var olan yasa maddelerinin yetersizliği ortadadır. İstanbul Sözleşmesi devletlerin şiddeti bitirmesi için toplumsal cinsiyet eşitliğini hem yasalarında hem de toplumsal yaşamda hayata geçirmesi gerektiğini belirten uluslararası bir sözleşmedir. Ayrıca kadına yönelik şiddetin ve aile içi şiddetin ortadan kalkması için devletlerin kapsamlı ve bütüncül politikalar geliştirmesi gerekirken sözleşmeden çekilmek kabul edilemezdir! Devletin görevi sözleşmeden çekilmek değil maddeleri etkin olarak uygulamaktır.

En fazla hak ihlaline maruz kalan kesim arasında yer alan çocuklar, aile içi şiddet sonucu ve toplumsal alanda katlediliyor, cinsel istismara maruz kalmaya devam ediyor. Bölgemizde ilk 6 ayda, 6 çocuk katledildi, 3 çocuk intihara sürüklendi. 204 çocuk ise, cinsel istismara maruz kaldı. Düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğüne yönelik ihlallerde hızından hiçbir şey kaybetmedi. 2020 yılının ilk 6 ayında bölgemizde, aralarında üniversite öğrencileri ve politikacılarından bulunduğu 104 kişiye politik nedenlerle soruşturma ve davalar açılmış, yine açılan soruşturma ve davalarda 121 kişiye çeşitli cezalar verilmiştir. Yine ekonomik ve sosyal haklara yönelik ihlallerde ise, 6 işçi iş kazasında yaşamını yitirirken 2 kişi de yaralanmış, 418 kişi haksız şekilde işten çıkarılmıştır.

2020 yılı başından itibaren Dünya genelinde yaklaşık 16 milyon vaka sayısı ve 640 bin insanın ölümüyle sonuçlanan Covid-19 virüsü, Türkiye'de de etkisini göstermiş ve 5 bin 600 insanın yaşamını yitirmesine yol açmıştır. Hala etkisini sürdüren ve aşısı bulanamayan bu hastalığın, Türkiye'de eksik ve yetersiz önlemler itibariyle kriz yönetme becerisinin gösterilemediğini ve güçlü bir sosyal politikanın varlık gösteremediğini ifade etmek isteriz. Bölge kentlerinde hastalığın etkisini artırarak yayıldığı bir süreci yaşıyoruz. Kamu otoritesinin ve yetkilerinin etkin ve denetime açık sağlık hizmeti sunamadığı, vakaların nitelikli sağlık hizmetine erişemediği bir sağlık politikası yürürlükte. Bölge Tabip Odaları ve sağlık örgütlemelerinin Pandemi İl Kurullarına dahil edilmediği, verilerin ve vakaların şeffaf bir şekilde kamuoyuna açıklanmaması bu süreçte karşılaşılan problemler olarak öne çıkmaktadır. Yine her ne kadar koruyucu malzemeler ile "Evde kal" çağrılıyla hastalığın aşılmaya çalışıldığı doğru adımlar atılmış olsa da, ekonomi politikaları nedeni ile hali hazırda geçim sıkıntısı yaşayan milyonlarca insanın ihtiyaçlarını karşılayacak ekonomik tedbirlerin yetersizliği milyonlarca ailenin mağduriyet yaşamasına yol açmıştır.

Covid-19 virüsünün yoğunluk gösterdiği ve insanların evlerinden dahi çıkmaya çekindiği zamanlarda, siyasi iktidarın güvenlikçi politikalarına dayanan hukuk dışı ve keyfi icraatlarını sürdürdüğü görülmüştür. Gece yarısı veya sabahın erken vaktinde ve hijyen kuralları dikkate alınmadan, kolluk görevlileri tarafından ve köpekler eşliğinde yurttaşların evleri basılmış, salgın hastalığın göz ardı edildiği koşullarda gözaltı ve tutuklamalar yapılmıştır. Diyarbakır'da haksızca açılan soruşturmalarda 70 li yaşlarda ve ağır kronik rahatsızlıkları bulunan Barış Anneleri Rebia Kıran ve Makbule Özbek gibi çok sayıda yaşlı ve hasta yurttaşlar günlerce gözaltında kalmış, bir kısmı tutuklanmıştır.

Seçmen iradesine darbe olarak gördüğümüz ve HDP'li belediye eş başkanların görevlerinden alınarak yerine kayyım atamaları, süreç içerisinde devam etmiştir. Türkiye'de devam eden otoriter sistem uygulamalarına 04/05/2020 günü bir yenisi eklenmiş, anayasa tarafından güvence altına alınan seçme ve seçilme hakkı bir kez daha ihlal edilmiştir. Halkın Demokratik Partisi Hakkâri milletvekili Leyla GÜVEN ve Diyarbakır milletvekili Musa FARİSOĞULLARI ile Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul milletvekili Kadri Enis BERBEROĞLU'nun milletvekillikleri haklarından kesinleşen ceza hükümlerini içeren tezkerenin TBMM'ye gönderilmesi ile düşürülmüş ve akabinde TBMM üyeliği düşürülen vekiller gece yarısı gözaltına alınıp cezaevine konulmuşlardır. Böylelikle 2016 yılında Anayasaya eklenen geçici bir madde ile dokunulmazlıkların kaldırılmasının yolu açılmasından bu yana 13'ü HDP'li 1'i CHP'li toplam 14 parlamenterin milletvekillikleri düşürülmüştür.

Ülkemizde ve bölgede yürütülen savaş ve çatışmaya dayalı politikalar, telafisi mümkün olamayacak sonuçlara neden olmaktadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (BMMYK) 2019 Küresel Eğilimler[1] raporuna göre 2019 yılı sonu itibarıyla 79,5 milyon insan yerlerinden edildi ve daha önce toplamda bu kadar yüksek bir sayı görülmemiştir. Zorla yerinden edilme olayları artık dünyadaki insanların %1'inden fazlasını etkilerken, gönüllü, güvenli ve insan onuruna yakışır şartlarda evlerine dönebilenlerin sayısı ise bu rakamların çok gerisinde. En fazla mülteci nüfusuna sahip ülkelerden biri olan Türkiye'de ise yaklaşık 4 milyon Suriyeli mültecinin yanı sıra Afganistan, Irak, İran, Somali başta olmak üzere birçok ülkeden yaklaşık 330.000 kadar mülteci-sığınmacı bulunmaktadır. Ancak Türkiye'nin geçici statüler üzerine kurulu sığınma sistemi ve mültecilere yönelik kalıcı çözümlerden uzak politikaları nedeniyle mülteciler birçok hak ihlaliyle karşılaşmaktadırlar. En son Van ilinde mültecileri taşıyan teknenin batması sonucu 60'ı aşkın kişi yaşamını yitirmiştir. Mülteci-sığınmacılara yönelik ihlaller artarak devam etmektedir.

Hak ihlalleri sistematik olarak artarken demokratik kamuoyunun yoğun eleştiri ve itirazlarına rağmen birçok konuda hak ve özgürlükleri kısıtlayan, ayrımcı maddeler içeren yeni düzenlemeler de Pandemi sürecinde yasalaşmıştır.

İnfaz Yasasında ayrımcı maddeleri içeren "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" 15 Nisan 2020 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda adli suçtan hükümlüler suç türüne göre ayrılarak yasadan yararlandırılmış, politik saiklerle cezaevinde tutulan mahpuslar düzenleme dışında bırakılarak Anayasanın temel ilkeleri çiğnenmiştir. Ayrımcılık ve eşitsizlik maddeler içeren bu yasa ile Terörle Mücadele Kanunu çerçevesinde haksızca cezalandırılan muhalifler ve hak savunucular bu yasa dışında tutulmuş, var olan haksızlıklar derinleştirilmiştir. İnsan Hakları Derneği, ayrımcı yeni düzenlemenin, CHP 'nin 7242 sayılı İnfaz Kanununda Değişiklik yapan kanunun şekil ve esas bakımından iptali için Anayasa

Mahkemesi'ne açtığı 2 ayrı davaya mahkeme arkadaşı sıfatı ile 24 Haziran 2020 tarihinde hukuki mütaalasını sunarak başvuru yapmıştır. Yine aynı şekilde Baroların yapısını ve işleyişlerini değiştiren antidemokratik, siyasal iktidarın taleplerine uygun hareket eden meslek kuruluşu getirme gayesi taşıyan düzenleme de bu süreçte yasalaştırılmıştır. Savunmanın bağımsızlığını, dokunulmazlığını ve hukukun üstünlüğünü ortadan kaldıran tasarı, Barolar ve demokratik kamuoyunca sert şekilde eleştirilmiş ve kabul edilemez bulunmuştur. Bu düzenlemelere karşı yürüyüşle barışçıl protesto eden Barolara, derneğimiz destek ve dayanışmada bulunmuştur. İtiraz eden Baro Başkanlarına yönelik kolluk güçlerince sert müdahalede bulunulmuş, kendilerine işkence ve kötü muamelede bulunulmuştur. Hakeza Sosyal medyada sansür düzenlemelerini içeren teklif yasalaştırılarak düşünce ve ifade özgürlüğü hakkına yönelimlerin ve müdahalelerin artmasına neden olmuştur.

İmralı Yüksek Güvenlikli Cezaevindeki evrensel ve insancıl hukuk dışı uygulamalar ve ihlaller devam etmektedir. Sayın Abdullah Öcalan ve aynı hapishanede bulunan mahpusların haklarından mahrum bırakılma sistemi, 2020/Mart ayında gerçekleştirilen 1 aile görüşü ve Pandemi sürecinde gerçekleştirilen bir telefon görüşmesi dışında kesintisiz ve mutlak olarak sürdürülmüştür. Ağır hak ihlali olarak ifade ettiğimiz tecrit sisteminin devamı ile derin ve telafisi güç çatışma süreci ile bağlantısına dikkat çekmek isteriz. Kürt Meselesinin çözümünde diyalog ve müzakere yönteminin uygulandığı çatışmasızlık sürecinde temel aktörlerden olan Öcalan'ın, bu misyonun yerine getirilmesinin koşulları sağlanmalıdır, uygulanan ağırlaştırılmış tecrit derhal sona erdirilmelidir.

İfade ve örgütlenme özgürlüğüne yönelik baskılar da, yasaklama ve sınırlandırmalarla maalesef devam etmektedir. Bir hak arama biçimi olarak Anayasa'nın 34. maddesinde tanımlanan ve güvence altına alınan açık hava toplantı ve gösterileri ise, Valiliklerin ve Kaymakamlıkların hukuk dışı ve keyfi bir biçimde aldığı kararlar ile yasaklanmakta veya sınırlandırılmaktadır. Derneğimiz ve kayıp yakınları tarafından Koşuyolu Parkı Yaşam Hakkı Anıtı önünde "Kayıplar Bulunsun Failler Yargılsın" sloganıyla her hafta kesintisiz bir şekilde sürdürülen hakikat ve adalet arayışı, 1 Eylül 2018 tarihinden bu yana hukuk dışı ve keyfi Valilik yasağıyla engellenmektedir. 600. Haftasını geride bırakan adalet arayışçısı kayıp yakınları, kayıp edilen yakınlarının akıbetini sormaya devam ediyor.

Gerek sivil yerleşim alanlarında ve gerekse de kırsal bölgelerde silahlı çatışmalarda yaşamını yitiren PKK militanlarının mezarlarının bulunduğu mezarlıkların, askeri operasyonlar sırasında tahrip edilmesi ve yıkılması, yine savcılık kararıyla cenazelerin adli tıp incelemesi için mezarlarından çıkarılması, Adli Tıp İncelemeleri sonrası kaldırımlara gömülmesi bu süreçte yaşanan ağır ihlal örnekleri arasındadır. Yakın süreçte Lice, Silvan, Yeniköy mezarlıklarında, mezarlar tahrip edilmiştir. Söz konusu fiillerin, ne insancıl hukukla ne de dini inanışla izah edilir bir yanı yoktur. Hukuki ve vicdani hiçbir gerekçeye dayanmayan bu tutumun cenaze sahiplerini manevi olarak derinden yıpratıldığını hatırlatıyoruz.

İHD her zaman barış hakkını savunmuş ve savunmaya devam edecektir. Kürt sorununu demokratik ve barışçıl yollarla çözülebilmesi için, çatışmasızlık ortamının sağlanması gereklidir. Hayatımızdaki ihlaller, yanlış ve hatalı devlet politikalarının bir sonucudur. Bu nedenle biz insan hakları savunucuları, hayatımızdaki ihlallerin önlenabilir olduğuna inanıyoruz. İnsan hakları ihlallerinin oluşumuna yol açan politikalardan vazgeçilmesi talebinde bulunuyor, çatışmalı ortamın bir an önce son bulmasını, kalıcı bir çatışmasızlık halinin ve çözüm sürecinin yeniden müzakere edilmesini umuyoruz.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ

2020 YILI İLK 6 AY İNSAN HAKLARI İHLALLERİ BİLANÇOSU

YAŞAM HAKKI İHLALLERİ		
	ÖLÜ	YARALI
YARGISIZ İNFAZ (Keyfi Öldürme, Silah Kullanma Yetkisinin İhlali ve Dur İhtarına Uymadığı Gerekçesiyle Öldürülen ve Yaralananlar)		
Polis ve Jandarma Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar	1	1
CEZAEVLERİNDE ÖLEN ve YARALANANLAR	2	
POLİS ASKER İNTİHARLARI / ŞÜPHELİ ÖLÜMLERİ	3	
SALDIRIYA UĞRAYANLAR		
Siyasi Parti, Sendika ve Dernek Yöneticisi/Üyesi	1	
Gazeteci		1
Sağlık Görevlisi		3
SİLAHLI ÇATIŞMALAR		
Güvenlik Görevlisi	14	15
Silahlı Militan	78	
Siviller	1	
TOPLAM		
Not: Patlayıcılar sonucu ölen ve yaralanan güvenlik güçleri de bu rakama dâhildir.		
SİLAHLI ÖRGÜTÜN EYLEMLERİ SONUCU ÖLEN VE YARALANAN SİVİLLER	15	23
SİLAHLI ÖRÜT MİLİTANLARI TARAFINDA ÖLDÜRÜLENLER	1	
SINIR HATLARINDAN YAŞANAN ÖLÜM VE YARALANMALAR	14	
MAYIN/SAHİPSİZ BOMBA PATLAMASI SONUCU ÖLÜM VE YARALANMALAR		
Çocuk	1	
KUŞKULU ÖLÜMLER		
Erkek	4	
Kadın	12	
Çocuk	3	
ÇATIŞMALI ORTAM NEDENİYLE YAŞANAN İHLALLER		
Özel Güvenlik Bölgesi İlan ve Arazi Yasağı	8	
Sokağa Çıkma Yasağı İlanı	7	
Militan Cenazelerine Yönelik Uygulamalar	1	

İHD DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ
2020 YILI İLK 6 AY İNSAN HAKLARI İHLALLERİ RAPORU

Ölünün Hatıratına Saygısızlık		8
Ortaya Çıkan Toplu Mezarlar	Mezar Sayısı	1
	Kişi sayısı	40
KADINLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER		
Kadın İntiharları		
İntihar		20
Teşebbüs		1
Aile İçi Şiddete Uğrayan Kadınlar		
Ölü		14
Yaralı/Şiddet		13
Cinsel Saldırı		1
Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Kadınlar		
Ölü		8
Yaralı/Şiddet		6
Cinsel Saldırı		4
Fuhuş Yapmaya Zorlanan Kadınlar		1
ÇOCUKLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER		
Çocuk İntiharları		
İntihar		3
Aile İçi Şiddete Uğrayan Çocuklar		
Ölü		1
Cinsel İstismar		2
Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Çocuklar		
Ölü		3
Yaralı/Şiddet		4
Cinsel İstismar		204
Okulda Şiddet		2
İŞKENCE YASAĞI		
İŞKENCE, KÖTÜ MUAMELE, ONUR KIRICI ve KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ DAVRANIŞ ve CEZALANDIRMA		
Gözaltında İşkence ve Kötü Muamele		2
Gözaltı Yerleri Dışında İşkence ve Kötü Muamele		61
Cezaevlerinde İşkence		22

Kaçırma ve Ajanlık Tehdidi	7
Tehdit Edilenler	11
KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİNE YÖNELİK İHLALLER	
Gözaltına Alınanlar	
Yetişkin	753
Çocuk	16
TOPLAM	769
Tutuklananlar	
Yetişkin	130
Çocuk	2
TOPLAM	132
Ev hapsi	8
Ev Baskınları	638
DÜŞÜNCE ve İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER	
DÜŞÜNCELERİNİ İFADE EDENLERE KARŞI AÇILAN SORUŞTIRMALAR	
Soruşturma Sayısı	17
Kişi Sayısı	33
DÜŞÜNCELERİNİ İFADE EDENLERE KARŞI AÇILAN DAVALAR	
Dava Sayısı	7
Kişi Sayısı	71
DÜŞÜNCELERİNİ İFADE EDENLERE VERİLEN CEZALAR	
Dosya Sayısı	21
Kişi Sayısı	121
ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER	
Baskına veya Saldırıya Uğrayan Kurum ve Kuruluşlar	
Siyasi Parti	2
Dernek	2
Belediye Binası	1
Kapatılan/Kapatılmak İstenen Kurum ve Kuruluşlar	
Siyasi Oluşum	1
TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER	
Güvenlik Güçleri Tarafından Müdahale Edilen Toplantı ve Gösteriler	7

İHD DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ
2020 YILI İLK 6 AY İNSAN HAKLARI İHLALLERİ RAPORU

Ertelenen, Yasaklanan Toplantı ve Gösteriler	28
CEZAEVLERİNDE YAŞANAN İHLALLER	
Sevk Uygulamaları	441
Sağlık Hakkı İhlali	35
Haberleşme vb. Hakları Engellenenler	2
Haklarında Soruşturma Açılanlar	4
Disiplin Cezası Verilenler	1
Tecrit ve İzolasyon	14
Cezaevlerinde Diğer İhaller	8
EKONOMİK ve SOSYAL HAKLARA YÖNELİK İHLALLER	
İş Kazaları	
İş Kazalarında Ölenler	6
İş Kazalarında Yaralananlar	2
İşten Çıkarılanlar	418
Görevden Alınanlar	17
Sürgün Edilenler	3
DİĞER HAK İHLALLERİ	
Kayım Atamaları	
Belediye	13
Belediye Meclis Üyesi	10
Muhtar	4
Sağlık Hakkı	36
TOPLAM İHLAL SAYISI	3521

2020 YILI İLK 6 AY İNSAN HAKLARI İHLALLERİ - AYRINTILI VERİLER

YARGISIZ İNFAZ

(Keyfi Öldürme, Silah Kullanma Yetkisinin İhlali ve Dur İhtarına Uymadığı Gerekçesiyle
Öldürülen ve Yaralananlar)

-Polis ve Jandarma Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar

14 Haziran 2020 tarihinde Van’ın Başkale ilçesine bağlı Kaşkol Mahallesi’nde askerler tarafından açılan ateş sonucu, 20 yaşındaki Emrah Görür isimli gencin yaşamını yitirdiği, yanındaki 25 yaşındaki Saim Yılmaz’ın ise ağır yaralandığı öğrenildi. Yaralı olarak Van Bölge Araştırma Hastanesi’ne kaldırılarak tedavi altına alınan Yılmaz’ın, basında çıkan haberlerde konuya ilişkin şu beyanlarda bulundu: *"Saati tam hatırlayamıyorum. Asker bastı. Elimizdeki sigarayı yere bıraktık. Bize vurmaya başladılar. Silah dipçikleriyle vurmaya başladılar. Durduğumuz halde bize ateş açtılar. Asker beni yaraladıktan sonra, yere yatırdı, koluma bastı. Ben 'ne yapıyorsun' diye sorunca, bana 'sen teröristsin seni öldüreceğim' dedi. Olay esnasında muhtarı aramasaydım orda ölecektim. Gözümün önünde arkadaşımı vurdular. Ellerimi kaldırdığım zaman beni tutup yerde sürüklediler. Muhtarı aradığım için hakaret ettiler. Erhan’ı vurduklarında yere düştü ondan sonra göremedim. Sadece sesini duyabildim. Silah sesi geldi. Başka bir şey görmedim. Kendi halime düştüm. Benim yaralı koluma basıp bana hakaret etmeye başladılar. Bir asker arkadaşına, 'Ben bu gece rahat yatacağım çünkü 2 terörist öldürdüm' dedi. Bu nasıl bir adalet. Hangi kitapta yazıyor? Bana kurşun sıktılar. Silah kontağıyla ve ayaklarıyla yaralı koluma vurdular. Damarlarım zarar gördü. Ayaklarıyla koluma bastıklarında damarlarım sanki patladı. Şu an elim tutmuyor. Depremden dolayısıyla zarar gördük. Gidip 4 koli sigara getirip geçimimizi sağlıyorduk. Kaç defa Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na gidip yardım istedim. Gelip inceleme yapacaklardı; ama gelmediler. Ben de mecburen sigara almaya gidiyordum."* **17 Haziran 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Sıdika Görür, şu beyanlarda bulundu:** *"Oğlum Erhan Görür, gece 11.00 sularında köyün 400 metre uzağında kaçak sigara almak için gitmişti. Saat 01.00 sularında silah sesleri duyuldu. Erhan yaralıyken Yaşar’ı arıyor. Vurulduğunu söylüyor. Daha sonra köylülerin ve ailesinin haberi oluyor. Daha sonra muhtarın haberi oluyor. Olayın olduğu yere gidiyor. Olay yerinde yaralı Saim Yılmaz’ı görüyor. Askerlere Erhan’ı soruyor. Kaçtığını söylüyorlar. Daha sonra Erhan’ın cansız bedeni yerde iki asker başında durmuş şekilde görüyorlar. Muhtar Erhan’ın cenazesini kendi arabasıyla köye getiriyor. Erhan’ın vücuduna isabet eden dört kurşun tespit edildi. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyorum."*

CEZAEVLERİNDE ÖLEN ve YARALANANLAR

Siirt Devlet Hastanesi’nde ameliyat olduğu belirtilen hasta mahpus 74 yaşındaki Nebi İlhan’ın **10 Ocak 2020 tarihinde** sabah saatlerinde hastanede yaşamını yitirdiği öğrenildi. Yaklaşık 2 yıldır cezaevinde olan ve cezaevine girmeden önce de 2 kez baypas ameliyatı geçirdiği

belirtilen İlhan'ın hem şeker hem de tansiyon hastası olduğu öğrenildi. Bir aydır Siirt Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alınan İlhan'ın, iç organlarında oluşan tümörden kaynaklı iki gün önce ameliyat olduğu bildirildi.

22 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde hükümlü olan 76 yaşındaki Bedri Bozkurt isimli mahpusun geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdiği öğrenildi.

POLİS ASKER İNTİHARLARI / ŞÜPHELİ ÖLÜMLERİ

18 Şubat 2020 tarihinde Dersim-Erzincan sınırında bir jandarma karakolunda görevli Uzman Çavuş Nezir Abak'ın, karakolda kendi silahıyla intihar ettiği iddia edildi.

Şırnak'ın Cizre ilçesinde görev yapan Cizre Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Grup Amirliği'nde görev yapan polis memuru Beytullah Melik Işık'ın **11 Nisan 2020 tarihinde** saat 11.15 sularında kapsama esnasında silahının kazaen ateş alması sonucunda yaşamını yitirdiği iddia edildi.

24 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'da askerlik yapan Muş Malazgirt doğumlu 21 yaşındaki Ahmet Türeli'nin, bir hafta önce nöbette olduğu sırada ateşli silahlı vurulmuş halde ağır yaralı olarak bulunduğu iddia edildi. Van Araştırma Hastanesi'ne ve 2 gün sonra da Ankara Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne (GATA) sevk edilen Türeli'nin **23 Mayıs 2020 tarihinde** sabah saatlerinde yaşamını yitirdiği öğrenildi. Kardeşinin intihar etmediğini söyleyen ağabeyi Fecri Türeli, konuya ilişkin şu anlatımlarda bulundu: *"Kardeşim sol göğüs üstünden, kalbe bir santim kala G-3 ile 3 mermiyle vuruldu. Bize intihar ettiği söylendi, fakat ben buna inanmıyorum. Kardeşim terhisine az kalmıştı. Bu ayın 31'de gelecekti. Biletini bile kesmiştik. Herhangi bir sıkıntısı yoktu. Neden intihar etsin ki? Bu olay bir hafta önce yaşandı. Dün sabah yaşamını yitirdi. Bugün defnettik. Kesinlikle bunun intihar olmadığını düşünüyoruz ve bununla ilgili gereken soruşturmayı açacağız. Davanın takipçisi olacağız."*

SALDIRIYA UĞRAYANLAR

-Siyasi Parti, Sendika ve Dernek Yöneticisi/Üyesi

16 Mayıs 2020 tarihinde Batman'ın Kozluk ilçesinde AKP ve Kozluk Belediye Meclis Üyesi Hayrettin Mete'nin Kozluk Üçyol mevkinde kendisine yaklaşan kimliği belirsiz iki kişinin silahlı saldırısı sonucu ağır yaralandığı ve olay yerine çağrılan ambulansla götürüldüğü Batman Bölge Devlet Hastanesi'nde tüm müdahalelere rağmen kurtarılmadığı öğrenildi.

-Gazeteci

Batman'da yerel bir gazetede köşe yazarlığı yapan gazeteci Hayrettin Önen'in (60) **10 Haziran 2020 tarihinde** gece saatlerinde evine gittiği sırada bıçaklı ve silahlı saldırıya uğradığı öğrenildi. Saldırıda ayağından yaralanan Önen'in Batman Bölge Devlet Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındığı, saldırıyla ilgili O.Ö. (20) ve S.Ö. (25) isimli kişilerin kişileri

polislerce gözaltına alındığı öğrenildi. Önen'e yapılan saldırının aile arasındaki bir husumetten kaynaklandığı öne sürüldü.

-Sağlık Görevlisi

6 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır Çocuk Hastalıkları Hastanesi Acil Servis'inde görevli 2 sağlık memurunun (Umut Yanık, Reyhan Güneş) hasta yakınları tarafından darp ve tehdit edildiği öğrenildi.

12 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa'nın Haliliye ilçesine bağlı Paşabağı Mahallesi'ndeki 6 No'lu Aile Sağlık Merkezi'ndeki (ASM) sağlık çalışanı Mehmet Demir, sivil polis E.Ö. tarafından darp edildi. İddiaya göre, bir hemşire hasta girişi için sivil polis E.Ö.'den kimlik istedi. Ancak buna tepki gösteren polis, hemşirenin üzerine yürüdü. O sırada sağlık çalışanı Mehmet Demir araya girdi. Polis E.Ö., araya giren Demir'e kafa atarak yaraladı. Burnu kırılan Demir, diğer çalışanlar tarafından Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne götürüldü. Hastaneden sağlık raporu alan Demir, "kasten yaralama ve hakaret" gerekçesiyle polis hakkında suç duyurusunda bulundu. Demir, ayrıca darp raporu aldı.

SİLAHLI ÇATIŞMALAR

2 Ocak 2020 tarihinde Kandil'de Avaşın bölgesinde gerçekleşen hava bombardımanında 2 HPG militanının (*Amara Haydar kod isimli Emine İsmail, Ararat Kato kod isimli Leyla Yiğit*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

10 Ocak 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ve Midyat ilçe kırsalında başlatılan asker operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 1 askerin yaralandığı öğrenildi.

2 Şubat 2020 tarihinde Irak/Federe Kürdistan Bölgesinde bulunan Maxmur kampına bölgesine düzenlenen hava bombardımanında 1 HPG militanının (*Bêkes Urmiye kod isimli Ahmed Muradpur*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

10 Mart 2020 tarihinde Kandil'de Xakurkê bölgesine düzenlenen hava bombardımanında 3 HPG militanının (*Ajwan Botan kod isimli Hamid Sadıki, Numan Amed kod isimli Onur Akyüz, Serdar Kandil kod isimli Servet Hüseyini*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

MSB tarafından yapılan açıklamada, **25 Mart 2020 tarihinde** Irak'ın Heftanin bölgesinde yapılan havanlı taciz ateşi sonucu, 2 askerin hayatını kaybettiği ve 2 askerin de yaralandığı duyuruldu.

25 Mart 2020 tarihinde Şırnak kırsalında operasyona çıkan askerler ile HPG militanları arasında çıkan çatışmada, 3 askerin yaralandığı öğrenildi.

31 Mart 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesi Gürbulak sınır kapısı yakınlarında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Sema Koçer kod isimli Rewşen Aşkara*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

6 Nisan 2020 tarihinde Kandil'de Zap bölgesine yönelik gerçekleştirilen hava bombardımanında, 1 HPG militanının (*Zınar Sason kod isimli Fadıl Ekinci*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

14 Nisan 2020 tarihinde Şırnak'ın Silopi ilçesine bağlı Köşreli köyü kırsalında meydana gelen patlamada, kalekol inşaatında çalışan bir kişinin yaşamını yitirdiği öğrenildi. Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "El Yapımı Patlayıcının (EYP) 14.04.2020 günü saat 08.25 sıralarında infilak etmesi sonucu 1992 Diyarbakır doğumlu Yasin SAĞIR isimli sivil işçi vatandaşımız Şehit olmuştur." Patlamanın ardından bölgede operasyon başlatıldığı öğrenildi.

14 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının yaşamını yitirdiği öğrenildi.

15 Nisan 2020 tarihinde Kandil'de gerçekleştirilen hava bombardımanında, 3 HPG militanın (*Xeyri Garzan kod isimli Tekmil Dalmış, Agiri Qendil kod isimli Hekim Xuncahan, Sipan Şahin kod isimli Xebat Casım*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

21 Nisan 2020 tarihinde Şırnak'ın Cudi Dağı bölgesinde başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Çayan Koçgiri kod isimli Veli Can Hunulu, Mervan Kerküki kod isimli Zana Xazi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

25 Nisan 2020 tarihinde Kandil'de Haftanın bölgesinde çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Çekdar Amed kod isimli Fatih Demir, Mervan Amed kod isimli Ahmet Sunar, Tolhıldan Roza Botan kod isimli Mesut Aydın*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

25 Nisan 2020 tarihinde Milli Savunma Bakanlığı (MSB) tarafından yapılan açıklamada, Kandil'de Haftanın bölgesinde açılan taciz ateşinde bir askerin yaşamını yitirdiği, 1'i ağır 3 askerin de yaralandığı duyuruldu.

29 Nisan 2020 tarihinde Kars'ın Kağızman ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 MLKP militanının (*Sinan Güneş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

2 Mayıs 2020 tarihinde Bitlis'in merkeze bağlı kırsal bölgede başlatılan askeri operasyon sırasında çıkan çatışmada, 2 askerin yaşamını yitirdiği ve 4 askerin de yaralandığı öğrenildi.

4 Mayıs 2020 tarihinde Siirt'in Pervari ilçesi kırsalında başlatılan askeri operasyon sırasında, mayına basan 1 askerin ağır yaralandığı ve Helikopter ile götürüldüğü Siirt Devlet Hastanesi'nde yaşamını yitirdiği öğrenildi.

6 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Azad Tatvan kod isimli Nevzat Pırbudak, Birindar Maku kod isimli Hüseyin Abberim, Piro Serhat kod isimli Özer İnce*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

7 Mayıs 2020 tarihinde Adıyaman merkeze bağlı Kayatepe köyü kırsalında düzenlenen hava operasyonunda, 3 HPG militanının (*Sabri Pir kod isimli Zeynel Gözübüyük, Bager Adar kod isimli Gaffari Yorulmaz, Bezar Komagene kod isimli Zeynel Alakuş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

13 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Besta bölgesine yönelik başlatılan askeri operasyonda sırasında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Dijwar Gabar kod isimli Nurullah Kayaş, Harun Gever kod isimli Cihan Ağırbaş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

14 Mayıs 2020 tarihinde Hakkari'nin Çukurca ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 1 HPG militanının (*Bawer Dengda kod isimli Fesih Sinbağ*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Besta bölgesine yönelik başlatılan askeri operasyonda sırasında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Agit Awyer kod isimli Teymur Fereci, Sabir Sipan kod isimli Semir Sait Xelef*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

17 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Gabar Dağı bölgesinde çıkan çatışmalarda, 1 HPG militanının (*Reşo Xerzan kod isimli Ziya Taş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

18 Mayıs 2020 tarihinde Kars'ın Kağızman ilçesinde başlatılan askeri operasyonda çıkan çatışmalarda bir askerin (*Jandarma Yüzbaşı Ferhat Çiftçi*) yaşamını yitirdiği duyuruldu.

25 Mayıs 2020 tarihinde Kandil'e yönelik gerçekleşen hava operasyonunda, 4 HPG militanının (*Avareş Tolhıldan kod isimli Hülya Ediz, Mervan Sperti kod isimli Musa Kaplan, Tolhıldan Welat kod isimli Zeynel Tekçe, Viyan Ararat kod isimli Marya Nevidi Xezayi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

29-30 Mayıs 2020 tarihlerinde Siirt kırsalında çıkan çatışmada, 3 HPG militanının (*Beritan Sıla kod isimli Nahide Timur, Gever Erdem kod isimli Emrullah Kırkağaç, Serhıldan Agiri kod isimli Dilan İlhan*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

30 Mayıs 2020 tarihinde Milli Savunma Bakanlığı'ndan yapılan yazılı açıklamaya göre, Hakkari'nin Çukurca bölgesinde keşif gözetleme faaliyetinde bulunan askerlere yönelik gerçekleşen saldırı ve ardından yaşanan çatışmada, 2 askerin yaşamını yitirdiği ve 1 askerin de yaralandığı öğrenildi.

31 Mayıs 2020 tarihinde Bitlis kırsalında başlatılan askeri operasyonda yapılan bombardırmanı sonucu, 3 HPG militanının (*Kendal Cudi kod isimli Veysel Altun, Mazlum Garzan kod isimli Veysel Kaya, Şoreş Tatvan kod isimli Adem Çelebi*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

31 Mayıs 2020 tarihinde Hakkari'nin Çukurca ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Brusk Amed kod isimli Barış Bardakçı, Harun Özgür kod isimli Engin Deniz, Kawa Rüstem kod isimli Xelil Nahsen*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

4 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik düzenlenen hava operasyonunda, 2 HPG militanının (*Berçem Ernesto kod isimli Melek Malgaz, Tara Maku kod isimli Geves Hacilo Kızılbaş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

4 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Ömerli ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 2 HPG militanının (*Baz Mordem Tori kod isimli Halil Yıldırım, Kawa Doğan kod isimli Serkan Tutak*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

8 Haziran 2020 tarihinde Iğdır'ın Aralık ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 4 HPG militanının (*Hejar Agiri kod isimli Vahit Çür, Mazlum Serhat kod isimli Seyhan Taş, Sarina Şervan kod isimli Mehnaz Hasan Xeleflo, Serhat Umut kod isimli Onur Yörüklü*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

8 Haziran 2020 tarihinde Siirt'in Baykan ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 2 HPG militanının (*Sinan Garzan kod isimli Fikret Şahin, Xemgin Roni kod isimli Serhat Çakır*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

15 Haziran 2020 tarihinde Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Tendürek alanında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Fırat Dozger kod isimli Metin Özer, Sımko Sorkew kod isimli Muhsin Arıfzade, Şervan Cudi kod isimli Ferdi Yıldız*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

16 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik düzenlenen hava operasyonunda, 5 HPG militanının (*Agit Çiya kod isimli Rifat Aksoy, Mazlum Piro kod isimli Murat Aktaş, Çiya Bakur kod isimli Şerif Ali Ebubekir, Şahin Tolhıldan kod isimli Nadir Kerimi, Tolhıldan Ararat kod isimli Mehdi Ahmedî*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

16 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Seyit Batman kod isimli Ekrem İptaş*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

19 Haziran 2020 tarihinde Bitlis'in Tatvan ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 2 HPG militanının (*Çekdar Canfeda kod isimli Abdulkahar Çoban, Dersim Çekdar kod isimli Recep Yaşar*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

19 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik başlatılan askeri operasyon sırasında Haftanın bölgesinde çıkan çatışmada, 1 askerin (*Piyade Uzman Onbaşı Ömer Kahya*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

19-25 Haziran 2020 tarihlerinde Kandil'e yönelik düzenlenen askeri operasyon sırasında çıkan çatışmalarda, 7 HPG militanının (*Nucan Serdoz kod isimli Zarife Kıran, Amara Roj kod isimli Mizgin Tağay, Memyan Koçer kod isimli Abdullah Dünder, Zerya Mahir kod isimli Derya Çavuşoğlu, Esmer Devrim Zerdest kod isimli Esmer Kıyar, Ararat Malazgirt kod isimli Songül Polat, Berivan Cudi kod isimli Esra Ergün*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

21 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik başlatılan askeri operasyon sırasında Haftanın bölgesinde çıkan çatışmada, 1 askerin (*Piyade Uzman Onbaşı Ertuğrul Köse*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

23 Haziran 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçe kırsalında devriye gezen askerlere yönelik gerçekleşen silahlı saldırıda, 1 askerin yaşamını yitirdiği ve 1 askerinde yaralandığı öğrenildi.

24 Haziran 2020 tarihinde Dersim'in Ovacık ilçesi kırsalında çıkan çatışmalarda, 3 HPG militanının (*Savaş Fırat kod isimli Yahya Atmaca, Argeş Avaşın kod isimli Osman İşleyen, Şiyar Agirî kod isimli Metin Cilo*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

25 Haziran 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Brusk Botan kod isimli Hasan Kanat*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

26 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik başlatılan askeri operasyon sırasında Haftanın bölgesinde çıkan çatışmada, 1 askerin (*Piyade Teğmen Yunus Gül*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

27 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ın Besta bölgesi kırsalında düzenlenen hava destekli askeri operasyonda, 3 HPG militanının (*Sarya Besta kod isimli Meryem Kaplan, Vejin Ağır kod isimli Besna Tuman, Avareş Helhel kod isimli Musa Bulan*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

28 Haziran 2020 tarihinde Kandil'e yönelik başlatılan askeri operasyon sırasında Haftanın bölgesinde çıkan çatışmada, 1 askerin (*Uzman Onbaşı Recep Yüksel*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

29 Haziran 2020 tarihinde Hakkari'nin Yüksekova ilçesi kırsalında çıkan çatışmada, 1 HPG militanının (*Partizan Botan kod isimli Adıl Akyürek*) yaşamını yitirdiği öğrenildi.

SİLAHLI ÖRGÜTÜN EYLEMLERİ SONUCU ÖLEN / YARALANAN SİVİLLER

2 Mart 2020 tarihinde Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde bulunan Gürbulak Gümrük Müdürlüğü'ne ait bir araca HPG militanları tarafından düzenlenen roketli saldırıda, 1 kişinin (*Mustafa Türk- Gümrük personeli*) yaşamını yitirdiği ve 16 kişinin yaralandığı öğrenildi. Hastaneye götürülen yaralılarından 1 kişinin (*Özgür Kavastan- Gümrük personeli*) tedavi gördüğü sırada **4 Mart 2020 tarihinde** yaşamını yitirdiği öğrenildi.

8 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır Kulp ilçesine bağlı Güleç Mahallesi kırsalında bir aracın geçişi sırasında meydana gelen patlamada, araçta bulunan 5 kişinin (*Hacı Akdeniz, Alaattin Yıldız, Ahmet Erboğa, Burhan Tanrıkulu, Sedat Hazar*) yaşamını yitirdiği öğrenildi. Ormanda ağaç kesimine gittikleri öğrenilen ve hayatını kaybeden 5 kişiden 2'sinin emekli köy korucusu olduğu ileri sürülürken, olayın ardından bölgede askeri operasyon başlatıldığı öğrenildi.

14 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın Özalp ilçesi Mehmetalan Mahallesi yakınlarında belediyeye ait araca yönelik düzenlenen silahlı saldırıda, 2 kişinin (*Özalp Belediyesi çalışanı Yıldırım Demir ve ismi öğrenilemeyen bir kişi*) yaşamını yitirdiği, belediye çalışanı 1 kişinin de (*Taner Temizer*) yaralandığı öğrenildi. Konuya ilişkin Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “Yardım götüren Özalp Belediyesi ekibi köye yardım dağıtıp ilçe merkezine dönerken, Mehmetalan Mahallesi yakınlarında saat 12.00 sıralarında arkalarından yaklaşan bir araç içerisinden bulunan kişi veya kişiler tarafından uzun namlulu silahlarla saldırıya uğramıştır. Saldırıda bir belediye çalışanlarımız ile ilçe merkezine dönerken yoldan aldıkları bir sivil vatandaşımız olay yerinde hayatını kaybetmiş, araçta bulunan diğer belediye çalışanımız ise saldırıdan yaralı olarak kurtulmuştur.”

1 Haziran 2020 tarihinde Van'ın Çatak ilçesi Belbuka bölgesinde işçileri taşıyan servis aracının geçişinde sırasında meydana gelen patlamada 2 kişinin yaşamını yitirdiği ve 8 kişinin ise yaralandığı öğrenildi. Konuya ilişkin Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada, patlamanın Belbuka yaylası bölgesinde yol çalışması yapan yüklenici bir firmaya ait aracın geçişi sırasında meydana geldiği belirtildi.

17 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ın Silopi ilçesi Görümlü Beldesi Kurtik Tepe Mevkiinde sivil aracın geçişi sırasında meydana gelen patlamada 4 sivil yurttaşın yaşamını yitirdiği öğrenildi. Patlamaya ilişkin açıklama yapan Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “Şırnak İlimiz Silopi İlçesine bağlı Görümlü Beldesinden Cudi Dağı'na doğru devam etmekte olan yol yapım çalışmasında, Kurtik Tepe mevkiinde 17 Haziran 2020 tarihinde saat 18.35 sıralarında, yüklenici firmaya ait iş makinalarına yakıt taşıyan ve içinde (4) işçinin bulunduğu pikap tipi araç, intikal halindeyken Bölücü Terör Örgütü tarafından yola yerleştirildiği değerlendirilen El Yapımı Patlayıcının(EYP) patlaması nedeniyle infilak

etmiş, araçta bulunan Şırnak İlimiz Güçlükönak İlçesi nüfusuna kayıtlı Emin ERUĞUL, Nesim BEŞTAŞ, Osman TUNCAY ve Hacı ATİLLA isimli vatandaşlarımız Şehit olmuştur. Olayla ilgili tahkikat devam etmektedir. Şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine ve yakınlarına baş sağlığı dileriz. Kamuoyuna saygıyla duyurulur."

SİLAHLI ÖRGÜT MİLİTANLARI TARAFINDAN ÖLDÜRÜLENLER

14 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın Özalp ilçesinde Yıldırım Demir isimli bir kişinin, PKK/HPG militanları tarafından öldürüldüğü öğrenildi. Örgüte ait internet sitesinde konuya ilişkin şu açıklamada bulunuldu: *"14 Mayıs günü saat 11.30'da güçlerimiz, Van'ın Özalp ilçesi yolu üzerinde Yıldırım Demir isimli bir kontrayı cezalandırmıştır. Bu şahıs düşman ile işbirliği içinde olup, Kürt halkının değerlerine karşı düşmanlık yapan ve bölgede devletin eliyle yürütülmeye çalışılan kirli işlerin yürütücüsü olarak toplumun ahlaki ve kültürel değerleri ile oynayan ajan-kontra yapılanması içerisinde yer alan biridir. İşgalci devlet ve onun güdümündeki medya bu şahsın sözde bir yardım derneğinin çalışanı olarak servis ederek, bu şahsın içinde olduğu kirli düzenin üzerini yalan yanlış haberler ile kapatmaya çalışmışlardır."*

SINIR HATLARINDA YAŞANAN ÖLÜM VE YARALANMALAR

9 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Sarıçimen Mahallesi'nde 13 mültecinin tipiye yakalandıkları dağda donarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

22 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Burçaklan ile Hangedik mahalleleri arasında bulunan İran Sınırı'ndan Türkiye'ye kaçak yollarla girmeye çalışan ve ismi öğrenilemeyen bir kişinin vurularak yaşamını yitirdiği ve olayla ilgili soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

MAYIN VE SAHİPSİZ BOMBA PATLAMASI SONUCU ÖLÜM ve YARALANMALAR

30 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Serin ve Ziyaret mahalleleri arasında kalan kırsal bölgede koyunlarını otlatan 11 yaşındaki Yusuf Yıldırak isimli çocuğun bulduğu bir cismi kurcalaması sonucu meydana gelen patlamada ağır yaralandığı ve götürüldüğü Dicle Üniversitesi Hastanesi'nde tedavi gördüğü sırada **(3 Nisan 2020 tarihinde)** yaşamını yitirdiği öğrenildi.

KUŞKULU ÖLÜMLER

a-) Erkek

2 Ocak 2020 tarihinde Batman'ın Tilmerç Mahallesi'nde bir inşaatta bekçi olarak çalışan 18 yaşındaki Hasan Filiz'in, inşaatta çalışan diğer işçiler tarafından sabah kaldığı nöbetçi kulübesinde hareketsiz ölü olarak bulunduğu öğrenildi.

10 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Çınar ilçesinin Kılıçkaya Mahallesi'ne bağlı Körosman Mezrası'nda, Memduh Tüfek ve 25 yaşındaki eşi Yasemin Tüfek'in evlerinde silahla vurulmuş halde bulunduğu öğrenildi.

5 Nisan 2020 tarihinde Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Toprakseven Mahallesi yakınlarında bir erkek cenazesi bulundu. İran sınırı ile Türkiye sınırı arasında çobanlar tarafından bulunan cenazenin, Türkiye'ye yasadışı yollarla geçmeye çalışan mültecilere ait olduğu ileri sürüldü.

30 Nisan 2020 tarihinde **Diyarbakır'ın Sur ilçesindeki** evlerinden ayrıldıktan sonra bir daha dönmeyen 21 yaşındaki Devran Dinç isimli yurttaşın, **4 Mayıs 2020 tarihinde** ölü olarak bulunduğu öğrenildi. **9 Haziran 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan İsmet Dinç, şu beyanlarda bulundu:** “30 Nisan 2020 Perşembe günü saat 17:00 Civarında oğlum Dervan DİNÇ yukarıda belirtilen ev adresimizden dışarıya çıktı. 18:30 ile 19:00 arasından dayısının eşi olan Hamdiye SOYLU ile telefon ile görüşmüş ve Sur ilçesinde olduğunu söylemiş ve genel hal hatır muhabetinden sonra telefonu kapatmış. Saat 19:30-20:00 arasından ben kendisini aradım ancak telefonu kapalıydı. Saat 21:00 'e kadar defalarca aramama rağmen telefonuna ulaşamadım. Daha sonra akrabaları ile birlikte sabaha kadar oğlumu aradık ama bulamadık. Oğlumun bulunması için karakola gittim. Bağlar Karakoluna giderek oğlumun kimliğini verdim ve kayıp ihbarında bulundum. Orada bulunan polis memuru hastane ve karakollara sorduklarını ancak herhangi bir kayıt olmadığını söyledi. Oğlumun reşit olduğunu ve daha fazla bir şey yapamayacaklarını söyleyerek beni eve gönderdiler. Eve döndükten sonra oğlum Vedat ve kayın biraderim ile birlikte dışarıya çıkıp tekrar oğlumu aradık. Yengesi ile yapmış olduğu son telefon görüşmesinde Sur ilçesinde olduğunu söylediği için Suriçine gidip orada aramaya karar verdik. Sur içinde oğlumu bulamayınca sur bölgesinde bulunan Mardin Kapı Karakolu, Çarşı Karakolu ve sur dibinde bulunan sabit polis ekiplerine oğlumu sordum gidip ancak hiçbir cevap alamadım. 1 Mayıs günü sokağa çıkma yasağı olduğu için hem ben hem de eşim defalarca 155'i ve Bağlar Polis Merkezini arayarak yasak olduğu için sokağa çıkıp oğlumuzu arayamadığımızı, bize izin verilmesini talep ettik. Ancak konuştuğumuz polis memurları bize izin verme yetkilerinin olmadığını, oğlumun reşit olduğunu, arkadaşları ile bir yere takılmış olabileceğini, rahat olmanızı söyledi. 4 Mayıs pazartesi günü sokağa çıkma yasağının sona ermesi ile tekrardan oğlumu aramaya çıktık. Bu sırada kayınvalidem Meryem Soylu beni aradı ve polis memurlarının onu arayarak Dervan'ı bulduklarını söylemişler. Bu sırada oğlumun cenazesinin bulunduğu yer olan Çift Kapı ve Urfa Kapı arasında oturan bir akrabam beni aradı ve evlerinin yakınında genç bir erkek cesedi bulunduğunu söyledi. Ben bunun üzerine olay yerine gittim. Orada bulunan polis memurları ile görüştüğümüzden sonra bulunan cenazenin oğluma ait olduğu netleşti. Oğlumun cenazesi kilitli bir kapının ardındaydı ve cenaze kurtlanmaya başlamıştı. Oğlumun cenazesini eğitim araştırma hastanesine götürüp Covid 19 testi yapıldı ertesi gün de Selahattin Eyyübi hastanesine getirilerek otopsi işlemi yapıldı. Ben oğlumun cenazesinin bulunduğu yere gidip baktığımda cep telefonunun hala orada olduğunu gördüm. Bunun üzerine karakolu arayıp bu durumu aktardım ve telefonu alarak Bilal ORUÇ isimli kişi aracılığıyla Diyarbakır Çarşı Karakoluna gönderdim. Ben yaşanan bu olayda polis memurlarının ihmali olduğunu düşünüyorum. Çünkü defalarca polis memurlarını aramamıza rağmen etkili bir soruşturma yapılmadı. Ben hem oğlumun katillerinin bulunmasını hem de ihmali olan polis memurlarının cezalandırılması için derneğinizden hukuki destek talep ediyorum.”

b-)Kadın

28 Ocak 2020 tarihinde Van'ın Tuşba İlçesinde 26 yaşındaki Süphan Boz isimli kadının, şüpheli bir şekilde yaralandıktan sonra kaldırıldığı Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yaşamını yitirdiği öğrenildi.

10 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Çınar ilçesinin Kılıçkaya Mahallesi'ne bağlı Körosman Mezrası'nda, Memduh Tüfek ve 25 yaşındaki eşi Yasemin Tüfek'in evlerinde silahla vurulmuş halde bulunduğu öğrenildi.

Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesine bağlı Kovankaya (Mehri) köyünde Hurmuz ve Şimoni Diril çiftinin **11 Ocak 2020 tarihinden** bu yana kaybolduğu, kayıp çiftten Şimoni Diril'in cansız bedenine **20 Mart 2020 tarihinde** köye yakın derenin yanında bulunduğu öğrenildi. Olay ile ilgili soruşturma başlatıldığı belirtildi.

2 Nisan 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesine bağlı Hatuniye Mahallesi'nde 23 yaşındaki Hacer Metin isimli kadının, evinde şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmiş halde bulunduğu öğrenildi.

2 Nisan 2020 tarihinde Dersim'in Çemişgezek ilçesinde yaşadığı evin penceresinden (apartmanın 3'üncü katından) aşağı düşerek ağır yaralandığı iddia edilen 63 yaşındaki Perihan isimli kadının, olay yerine gelen sağlık ekipleri tarafından ilk müdahalesinin ardından Çemişgezek Devlet Hastanesi'ne oradan da Tunceli Devlet Hastanesi'ne sevk edilerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

7 Nisan 2020 tarihinde Dersim'de Uzunçayır Baraj Gölü'nün 15 kilometre açığında Aşağıtarlacık köyü mevkiinde bir ceset bulundu. Cesedin bulunması üzerine bölgeye jandarma, polis, AFAD ekipleri sevk edildi. Ekipler tarafından kıyıya alınan cesedin 11 Mart'ta Hozat ilçesinde kaybolan 28 yaşındaki Esmâ Kılıçarslan'a (28) ait olduğu belirtildi.

27 Nisan 2020 tarihinde Adıyaman'da 41 yaşındaki Yasemin Yılmaz isimli kadının evinden ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Kadının ölüm nedeninin belirlenemediği belirtildi.

27 Mayıs 2020 tarihinde Urfa'da 60 yaşında ve Alzheimer hastası olan Hüsne U. isimli kadının bir apartmanın bahçesinde ölü bulunduğu öğrenildi. Kadının bir aydır kayıp olarak arandığı belirtildi.

5 Haziran 2020 tarihinde Adıyaman Cumhuriyet Mahallesi'nde ikamet eden ve yaklaşık 8 ay önce evlendiği öğrenilen 21 yaşındaki Pınar Altındar isimli kadının, evinde yakınları tarafından hareketsiz halde bulunduğu ve götürüldüğü hastanede tüm müdahalelere rağmen kurtarılmadığı öğrenildi.

11 Haziran 2020 tarihinde Mardin'de 22 yaşındaki Sare G. isimli kadının evinde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Otopsi raporunda kadının vücudunda darp izleri tespit edildiği açıklandı.

27 Haziran 2020 tarihinde Maraş'ta 63 yaşındaki İlknur Ö. isimli kadının yaşadığı apartmanın 6. katından düşerek öldüğü öğrenildi. İlknur Ö.'yü birinin iterek öldürdüğü ihtimali ile soruşturma başlatıldığı belirtildi.

27 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesinde 44 yaşındaki Saliha Adsoy isimli kadının, evlerinin yakınındaki su kuyusunda ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

c-) Çocuk

Erzurum'un Aşkale ilçesine bağlı Meydan Mahallesi'nde yaşayan 17 yaşındaki Didem Turan isimli çocuğun **10 Şubat 2020 tarihinden** bu yana kayıp olduğu ve yapılan arama

çalışmaları sonucunda çocuğun cansız bedenine ilçeden geçen Karasu Nehri'nde ulaşıldığı öğrenildi. 3 gün boyunca arama çalışmalarının yapıldığı nehirde bulunmayan cesedin, buzların çözülmesiyle ortaya çıktığı belirtildi.

22 Şubat 2020 tarihinden Van'ın Erciş ilçesine bağlı Karlıyayla Mahallesi'nde yaşayan 17 yaşındaki Hidayet Keleş isimli çocuğun, evinde pompalı tüfekte kafasından vurulmuş halde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Çocuğun, evlerindeki pompalı tüfeği incelerken silahın ateş alması sonucu vurulduğu iddia edildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

4 Haziran 2020 tarihinde Ağrı'nın Diyadin ilçesine bağlı Aşağı Kardeşli köyünde yaşayan 17 yaşındaki Zana Polat isimli çocuğun, evde silahla oynarken tabancanın ateş alması sonucu başında vurularak ağır yaralandı ve götürüldüğü Ağrı Devlet hastanesinde yaşamını yitirdiği öğrenildi. Olayla ilgili soruşturmanın başlatıldığı belirtildi.

ÇATIŞMALI ORTAM NEDENİYLE YAŞANAN DİĞER İHLALLER

Özel Güvenlik Bölgesi İlanı ve Arazi Yasağı

Hakkari Merkez ve ilçelerinde bulunan 5 b5genin, valilik kararı ile 15 gün boyunca güvenlik gerekçesiyle yasaklandığı duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: “2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu’nun 32/A maddesi gereğince; İlimiz Merkez, Çukurca, Şemdinli ve Yüksekova İlçeleri sınırlarında bulunan; 5 bölge 12 -26 Ocak 2020 tarihleri arasında “Özel Güvenlik Bölgesi” ilan edilmiş olup, vatandaşlarımızın yukarıda belirtilen bölgelere izinsiz olarak girmesi yasaklanmıştır.” **Yasağın 26 Ocak 2020 tarihinde ikinci kez uzatıldığı duyuruldu.**

Şırnak Merkez ve ilçelerinde bulunan 15 bölgenin, valilik kararı ile 15 gün boyunca güvenlik gerekçesiyle yasaklandığı duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: “Şırnak İli Merkez, Cizre, Silopi, Uludere, Güçlükönak, Beytüşşebap ilçeleri sınırlarında bulunan Cudi Dağı Bölgesi, Bestler Dereler Bölgesi, Kurt Dağı Bölgesi, Kureşin Bölgesi, Karaçalı T. Bölgesi, Kel Mehmet D. Bölgesi, Serin V. Bölgesi, 2088 Rk T. Bölgesi, Küçük Su Y. Bölgesi, Gabar Dağı Bölgesi, Faraşın Y. Bölgesi, Altın Dağ Bölgesi, İncebel Dağ Bölgesi, Oymakaya Bölgesi, Tanin Tanin Bölgesinde, bahse konu bölgelere gidebileceği değerlendirilen vatandaşların, mezkûr bölgelerdeki yasadışı unsurlardan ve bunlara yönelik alınacak tedbirlerden zarar görmemeleri açısından (15) gün süreyle 31 Ocak (dâhil)-14 Şubat (dâhil) 2020 tarihlerinde olmak üzere ‘Geçici Özel Güvenlik Bölgesi’ ilan edilmiştir. Bahse konu bölgelere, vatandaşlarımızın can ve mal güvenlikleri bakımından girmeleri 15(on beş) gün süreyle yasaklanmıştır.”

Hakkari Merkez ve ilçelerinde bulunan 5 bölgenin, 15 gün boyunca özel güvenlik bölgesi olarak ilan edildiği duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu’nun 32/A maddesi gereğince; İlimiz Merkez, Çukurca, Şemdinli ve Yüksekova İlçeleri sınırlarında bulunan; 5 bölge 11 - 25 Şubat 2020 tarihleri arasında “Özel Güvenlik Bölgesi” ilan edilmiş olup, vatandaşlarımızın yukarıda belirtilen bölgelere izinsiz olarak girmesi yasaklanmıştır.”

Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada; **Siirt'e bağlı Eruh, Baykan ve Pervari ilçeleri** kırsal bölgelerinde daha önce ilan edilen “Geçici Özel Güvenlik Bölgesi” ilanının, yılsonuna kadar uzatıldığı duyuruldu. Valilik açıklamasında şöyle denildi: “*Siirt'te bağlı Pervari, Eruh ve Baykan ilçe kırsalında ‘Geçici Özel Güvenlik Bölgeleri’, 24.02.2020 tarih ve 2159 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 31 Aralık 2020 tarihine kadar uzatıldı. Valiliğimizce öncelikle vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması, mevcut huzur ve güven ortamının devam ettirilmesi, devletimizin ve milletimizin her türlü terörist tehdidi ve saldırıdan korunması maksadıyla; bölgesinde emniyet ve asayiş temin etmek amacıyla ilgili mevzuat çerçevesinde her türlü tedbir alınmaktadır. Terörle mücadele kapsamında; milli güvenlik, kamu düzeni ve esenliğinin temin edilmesi, suç işlenmesinin önlenmesi, vatandaşlarımızın hak ve özgürlüklerinin korunması, planlanacak ve icra edilecek operasyonlarda halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması amacıyla, 2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'nun 32/A maddesi gereğince; Siirt İli Pervari İlçesi Yazlıca Dağı (Herekul) Bölgesi, Siirt İli Pervari İlçesi Sağlık Dağı Bölgesi, Siirt İli Pervari İlçesi Kör Kandil Dağı Bölgesi, Siirt İli Eruh-Pervari İlçeleri Çaçı Dağı Bölgesi, Siirt ili Eruh-Pervari İlçeleri Çizmeli Akmeşe Bölgesi, Siirt İli Eruh İlçesi Narlıdere Bölgesi, Siirt İli Eruh İlçesi Yassıdağ (Cıraf) Bölgesi; Siirt İli Baykan İlçesi Kalemis Bölgesi, 24.02.2020 tarih ve 2159 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 31 Aralık 2020 tarihine kadar (8) bölgede 'Geçici Özel Güvenlik Bölgesi' kararı alınmıştır.*”

Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada; **Kent merkezi ile Cizre, Silopi, Uludere, Güçlükönak ve Beytüşşebap ilçeleri** sınırlarında bulunan 15 bölgenin, yılsonuna kadar “Geçici Özel Güvenlik Bölgesi” ilan edildiği duyuruldu. Valilik açıklamasında şöyle denildi: “*Valiliğin, 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11'inci maddesi ile 2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'nun 32/A maddesine dayandırılan yasağa ilişkin şu açıklamada bulundu: “Şırnak İli Merkez, Cizre, Silopi, Uludere, Güçlükönak, Beytüşşebap ilçeleri sınırlarında bulunan Cudi Dağı Bölgesi, Bestler Dereler Bölgesi, Kurt Dağı Bölgesi, Kureşin Bölgesi, Karaçalı T. Bölgesi, Kel Mehmet D. Bölgesi, Serin V. Bölgesi, 2088 Rk T. Bölgesi, Küçük Su Y. Bölgesi, Gabar Dağı Bölgesi, Faraşin Y. Bölgesi, Altın Dağ Bölgesi, İncebel Dağ Bölgesi, Oymakaya Bölgesi, Tanin Bölgesinde, bahse konu bölgelere gidebileceği değerlendirilen vatandaşların, mezkûr bölgelerdeki yasadışı unsurlardan ve bunlara yönelik alınacak tedbirlerden zarar görmemeleri açısından 15 Şubat-31 Aralık (dâhil) 2020 tarihleri arasında ‘Geçici Özel Güvenlik Bölgesi’ ilan edilmiştir. Bahse konu bölgelere, vatandaşlarımızın can ve mal güvenlikleri bakımından girmeleri yasaklanmıştır.*”

12 Mart 2020 tarihinde Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada; **kent merkezi, Çukurca, Şemdinli, Yüksekova ve Derecik ilçelerinde** bulunan 12 bölgenin "Özel Güvenlik Bölgesi" ilan edilerek, yılsonuna kadar sivillerin girişlerine yasaklandığı duyuruldu. Yasaklanan bölgeler şöyle: “*Cevizli Köyü Çaldağı bölgesi (Çukurca), Çıtlı / Akkaya Köyü Erdağı bölgesi (Çukurca), Gündeş Köyü Adune Dağı bölgesi (Çukurca), Cevizli/Kayalık Köyü Han Yaylası bölgesi (Çukurca), Gündeş Köyü Kemer Dağı bölgesi (Çukurca), Meşeli Köyü Kasran bölgesi (Çukurca), Kamışlı Gire - Özpınar Dağları ve İkiyaka Dağları mevki (Yüksekova), Şemdinli kuzeybatı bölgesi, Karanlık Dağ (Hakkari Merkez), Kırıkdağ-Buzul-Kandil-Alandüzü (Hakkari Merkez), Oğul -Ceylanlı- Çimenli-Geçimli-Kazan (Hakkari Merkez) ve Taşbaşı-İğdeli (Hakkari Merkez).*”

12 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada; **İdil ilçesi** kırsalındaki Cehennem Deresinde bulunan 11 bölgenin, **13 Mayıs 2020 tarihine** kadar giriş ve çıkışlara kapatıldığı duyuruldu. Açıklamada yer alan yasaklı bölgeler şu şekilde: Orta Tepe, Leylek

Ziyareti Tepe, Leylek Deresi, Kurikşehir Tepe, Siriçemo Tepe, Bağarkası Deresi, Sermerika Tepe, Helil Düzlüğü, Yengeç Deresi, Cehennem Deresi ve İsimsiz Tepe.

Sokağa Çıkma Yasağı İlanı

Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamada, askeri operasyonlar kapsamında Bitlis merkeze bağlı 16 köy ve mezrada sokağa çıkma yasağı ilan edildiğini duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: *"Bitlis ili Merkez İlçesi sınırları içerisinde bulunan Çobansuyu, Aşağıçobansuyu, Akgün, Kutlu, Güllüce, Dikme, Aşağıdikme, Esenburun, Kınalı, Uçankuş, Yarönü, Dursun, Aşağıyolak, Yukarıyolak, Aşağıkoçak, Çeltikli köy ve mezarları bölgelerinde bölücü terör örgütü (BTÖ) mensuplarının bulunduğu ve barınma amaçlı sığınak/barınak tesis ettikleri bilgisi alınması neticesinde, bahse konu bölgelerde BTÖ mensuplarının yakalanmaları, halkımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması için 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11/C maddesi gereğince **23 Mart 2020 Pazartesi günü saat 20.00'dan itibaren** ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir."*

Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **Mardin'in Dargeçit ilçesine** bağlı 3 kırsal mahallede (*Harmanlı/Xirbê Şabikê, Kısmetli/Baskil Kevîl, Karagöl/Dêrqûbê*) askeri operasyon yapılacağı gerekçesiyle 6 Nisan 2020 tarihinde saat 23.00 itibari sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu.

Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamada, askeri operasyonlar kapsamında kente bağlı 19 köy ve mezrada sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: *"Bitlis Merkez İlçesi sınırları içinde bulunan, Çobansuyu, Aşağıçobansuyu, Akgün, Kutlu, Güllüce, Dikme, Aşağıdikme, Yukarıdikme, Esenburun, Beşkaynak, Bayırlı, Kınalı, Uçankuş, Yarönü, Dursun, Aşağıyolak, Yukarıyolak, Aşağıkoçak, Çeltikli köy ve mezarları bölgelerinde bölücü terör örgütü (BTÖ) mensuplarının bulunduğu ve barınma amaçlı sığınak/barınak tesis ettikleri bilgisi alınması neticesinde, bahse konu bölgelerde BTÖ mensuplarının yakalanmaları, halkımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması için 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11/C maddesi gereğince **30 Mayıs 2020 Cumartesi günü saat 22.00'dan itibaren** ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir."*

Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamada, Bitlis Merkeze bağlı 9 köyde/mahallede **3 Haziran 2020 saat 02.00** itibarıyla ikinci bir duyuruya kadar sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: *"İl merkezi sınırlarındaki Doğruyol, Keklikdüzü, Bölükyazı, Kuşlu, Çayırbaşı, Çadırılı, Dereagzı, Yolcular ve Ilıcak köyleri ve mezarları bölgesinde, bölücü terör örgütü mensuplarının bulunduğu, barınma amaçlı sığınak ve barınak tesis ettikleri bilgisi alınması neticesinde, bahse konu bölgelerde örgüt mensuplarının yakalanması, halkımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması için 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11/C maddesi gereğince, bugün saat 02.00'dan itibaren ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir."*

Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada, Mardin'in Ömerli ilçesinde bağlı 4 köyde/mahallede **5 Haziran 2020 saat 03.00** itibarıyla ikinci bir duyuruya kadar sokağa çıkma yasağı ilan edildiği ve yasağın aynı gün (**5 Haziran 2020**) **saat 14.00** itibarıyla kaldırıldığı duyuruldu.

Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada, Eruh ilçesine bağlı 11 köyde/mahallede askeri operasyon yapılacağı gerekçe gösterilerek **13 Haziran 2020 tarihinde saat 16.00'dan itibaren** sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Yasak ilan yerler şöyle: *Eruh'a bağlı*

Çetinkol, Cintepe, Yanılmaz, Görendoruk, Dikboğaz, Dadaklı, Özlüpelit, Dağdöşü, Dönerdöver, Tünekpınar ve Demiremek Köyü. Yasağın, 14 Haziran 2020 tarihinde saat 18.00'da kaldırıldığı duyuruldu.

Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamada, Bitlis'in Tatvan ilçesinde bağlı 15 köyde/mahallede **19 Haziran 2020 tarihinde saat 06.30** itibarıyla ikinci bir duyuruya kadar sokağa çıkma yasağı ilan edildiği duyuruldu. Yasak ilan edilen yerler şöyle: *Kısıklı, Kepenek, Suboyu, Dirlik, Aktoprak, Dönertaş, Boblesür, Sallica, Teknecik, Beşikli, Sarıdal, Yorgalar, Yumrukaya, Uçankuş, Çörekli.*

Militan Cenazelerine Yönelik Uygulamalar

10 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Dersim'e** merkeze bağlı kırsal bölgede 2017 yılında çıkan çatışmada yaşamını yitiren HPG militanı Agit İpek'in cenazesinin, İstanbul Adli Tıp Kurumu'ndan (ATK) ailesine kargo paketi ile gönderildiği öğrenildi. Tunceli Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kendilerine gönderilen cenazeyi PTT'ye vererek İpek ailesinin ikamet ettiği Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdiği öğrenildi. 2 Mart'ta Dersim'de PTT'ye verilen cenazenin, **10 Nisan 2020 tarihinde Merkez Bağlar ilçesi 5 Nisan Mahallesi'nde** oturan İpek ailesine, Diyarbakır Adliyesi'ne çağrılarak teslim edildiği öğrenildi. Konuya ilişkin anlatımlarda bulunan Halise Aksoy, şu beyanlarda bulundu: *"İstanbul'da olduğum bir zamanda Diyarbakır Adliyesi arayıp ellerinde bir dosya olduğunu, gelip almam gerektiği söylendi. Oğlumla mı ilgili olduğunu sorunca, gizli olduğunu söylediler. Aradan 10 gün geçti, bu sefer Tunceli Adliyesi beni arayıp dosyanın kendilerinde olduğunu söylediler. Ben tekrar 'Diyarbakır'a gönderin' dedim. Emniyetten aldığım kağıtta emanet yazıyordu. Diyarbakır Adliyesi'ne gittiğimde emanet nedir diye sorunca 'Kemikleriniz gelmiş, kutunun içinde' dediler. Baktım paketim orada, Agitim PTT yazılı paketin içinde. Kemiklerimi aldım, evime geldim."* **14 Nisan 2020 tarihinde** İHD Diyarbakır Şubesi, ÖHD Diyarbakır Şubesi, TİHV Diyarbakır Temsilciliği ve Diyarbakır Barosu tarafından konuya ilişkin, "işkence, eziyet, özel hayatın gizliliğini ihlal, kişinin hatırasına hakaret, görevi kötüye kullanma, suç bildirmeme" suçundan olayda sorumluluğu olan yetkililer hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi.

Ölünün Hatıratına Saygısızlık

27 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin'in Nusaybin ilçesine** bağlı Ezidilerin yaşadığı ve Bagok Dağı bölgesinde bulunan Çilesiz mahallesinde bulunan 300 yıllık Hesên Beg Ezidi Mezarlığının, kimliği belirsiz kişi veya kişilerce tahrip edildiği öğrenildi. Mezar taşları ve hayatını kaybedenlerin isimlerinin yazılı olduğu mermerlerin ile Ezidiler için kutsal kabul edilen güneş ve tavus kuşu gibi semboller parçalandığı öğrenildi.

1 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Bingöl** Merkeze bağlı Gözeler ile Adaklı ilçesine bağlı Karer köyünde bulunan HPG ve MKP' militanlarına ait mezarların, askerler tarafından tahrip edildiği, daha sonrasında ise kırık mezar taşlarının toplanması için mezar sahiplerinin karakola çağrıldığı öğrenildi.

2 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Hakkari'nin Yüksekova ilçesine** bağlı Orman Mahallesi'nde bulunan mezarlığın, 13 Mart 2016'da ilan edilen ve 79 gün süren sokağa çıkma yasağından bu yana 7'nci kez saldırıya

uğradığı öğrenildi. Kimliği belirsiz kişi/kişilerin saldırısına maruz kalan mezarlıkta, çatışmalarda yaşamını yitiren militanlara ait mezarlıkları tahrip edildiği öğrenildi.

7 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın Silvan ilçesine bağlı köylerdeki mezarlarda yer alan yaşamını yitiren örgüt militanlarına ait mezarların tahrip edildiği ve aileleri aranarak mezar taşlarının kaldırılmasının istendiği öğrenildi.

10 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Şırnak'ın İdil ilçesine bağlı Yarbaşı köyündeki mezarlıkta bulunan yaşamını yitiren örgüt militanlarına ait 6 mezarın mezar taşlarının kırıldığı öğrenildi. Aynı mezarlığın 2016 yılında da tahrip edildiğini belirtildi.

22 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Yolçatı (Sîsê) Mahallesi'ndeki bulunan, farklı tarihlerde yaşanan çatışmalarda yaşamını yitiren PKK militanlarına ait mezarlığın/mezarların tahrip edildiği öğrenildi.

25 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Batman'ın Hasankeyf ilçesi Güneşli (Şemse) köyündeki mezarlıkta bulunan Şeyh İbrahim Türbe'si ve çevresindeki mezarların tahrip edildiği, ardından da mezarlıkta bulunan ağaçlara Türk bayrağı asıldığı öğrenildi. Daha önce tahrip edildiği öğrenilen mezarlığın askerler tarafından tahrip edildiği ileri sürülürken, olayla ilgili soruşturma açılıp açılmadığı öğrenilemedi.

10 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Çavundur (Licok) Mahallesi'ndeki bulunan, farklı tarihlerde yaşanan çatışmalarda yaşamını yitiren PKK militanlarına ait mezarlığın/mezarların tahrip edildiği öğrenildi.

Ortaya Çıkan Toplu Mezarlar

30 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin'in Dargeçit ilçesi kırsal Akyol (Derêca) Mahallesi'ne bağlı Libka Kanîya mezarındaki bir mağarada, 40 kişiye ait olduğu tahmin edilen toplu bir mezar bulunduğu öğrenildi. Başvuru üzerine ve İHD Mardin Şubesi gözetiminde savcılık tarafından olay yerinde inceleme yapıldığı, tamamlanan incelemenin ardından kemiklerin toplanarak Adli Tıp Kurumu'na (ATK) gönderilmek üzere Dargeçit Adliyesine götürüldüğü ve soruşturmaya gizlilik kararı konulduğu öğrenildi.

KADINLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER

-Kadın İntiharları

Antep İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nde arkeolog olan 33 yaşındaki Merve Kaçmış isimli kadının, **13 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır'da** ziyarette ettiği ağabeyinin evinde intihar ettiği öğrenildi.

20 Şubat 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesi Alipaşa Mahallesi'nde yaşayan Gülay Elçi isimli kadının, evinde şüpheli bir şekilde ölü bulunduğu öğrenildi. Kadının intihar ettiği ileri sürüldü.

9 Mart 2020 tarihinde Mardin'in Midyat ilçesine bağlı Kutlubey (Tinâtê) Mahallesi'nde yaşayan Aygül A. isimli kadının, intihar ettiği iddia edildi. Olayla ilgili başlatılan soruşturma kapsamında, Aygül A.'nın imam nikahlı eşi E.B.'nin olaya ilişkin ifadesine başvurulmak üzere karakola götürüldüğü belirtildi.

9 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'da Sevgi B. isimli kadının, evinde intihar ederek yaşamını son verdiği öğrenildi.

6 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır merkez Sur ilçesi Tekkapı mevkiinde surlara çıkan Y.E. isimli genç kadının intihar girişiminde bulunduğu, ancak daha ikna edilerek çağrılan ambulansla Selahattin Eyyubi Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığı öğrenildi.

14 Nisan 2020 tarihinde Bingöl'ün Kültür Mahallesi'nde yaşayan 30 yaşındaki Naziye Oğuz isimli kadının, intihar ettiği iddia edildi. Oğuz'un, cansız bedeninin yaşadığı evde yakınları tarafından bulunduğu belirtildi.

19 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır'ın merkez Bağlar ilçesi 5 Nisan Mahallesi'nde Şükran Dursun isimli kadının, yaşadığı apartmandaki evinin penceresinden atlayarak intihar ettiği iddia edildi. Olay yerine çağrılan ambulans ile Selahaddin Eyyubi Devlet Hastanesi'ne kaldırılan yaralı kadının, tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

26 Nisan 2020 tarihinde Malatya'da 30 yaşındaki S.K. isimli kadın evinin çatısında kablo ile asılı halde bulunduğu ve kaldırıldığı hastanede müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

5 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'da 23 yaşındaki Figen Y.'nin evinde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Evli kadının intihar ettiği ileri sürüldü.

8 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın Özalp ilçesi İstasyon Mahallesi'nde yaşayan Ceren Atlı isimli genç kadının, akşam saatlerinde kendi evinde başından silahla vurulmuş halde bulunduğu öğrenildi. Kadının intihar ettiği ileri sürüldü.

8 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı'nın Hamur ilçesi Süleyman Kümbet köyüne bağlı Aşağı Yurt mezrasında yaşayan evli ve 3 çocuk annesi Ceylan Akpolat, evinde kendini asarak intihar ettiği ileri sürüldü. Akpolat'ın aile içi şiddete maruz kaldığı ve bu nedenle 5 Mayıs'ta İlçe Jandarma Karakolu'na başvurarak şikayetçi olduğu belirtildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde Batman'da Aydınlikevler Mahallesi'nde ailesi ile ikamet eden 20 yaşındaki Neslihan Çalar isimli kadının, ateşli silahla intihar ettiği ileri sürüldü. Olay yerine çağrılan sağlık ekiplerinin Çalar'a ilk müdahalede bulunduğu, ancak olay yerinde yaşamını yitirdiğinin belirlendiği öğrenildi. Olaya ilişkin polis tarafından soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

19 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı'nın Tutak ilçesine bağlı Aşağı Kara Halit (Qerexalta Jêrê) köyünde yaşayan 2 çocuk annesi 23 yaşındaki Pakize Öztaş isimli kadının, intihar ederek

yaşamına son verdiği öğrenildi. Öztaş'ın eşi tarafından sistematik şiddet maruz kaldığı belirtildi.

26 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı Merkeze bağlı Dönerdere köyünde yaşayan 6 çocuk annesi Güzel Koçyiğit isimli kadının, evinde yaşamına son verdiği iddia edildi. Olay sonrası Koçyiğit'in eşinin ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldığı öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde Urfa'da 30 yaşındaki G.T. isimli kadının evinde ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Kadının intihar ettiği ileri sürüldü. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

31 Mayıs 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde 55 yaşındaki Zehra Yalçın isimli kadının, silahla intihar ederek yaşamına son verdiği iddia edildi.

1 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesi Koçhisar Mahallesi'nde yaşayan 33 yaşındaki Sebahat Oral isimli kadının, intihar ederek yaşamına son verdiği iddia edildi.

11 Haziran 2020 tarihinde Ağrı'nın Taşlıçay ilçesine bağlı Dilekyazı köyünde yaşayan 21 yaşındaki Kübra Taşdemir'in öğlen saatlerinde yaylada kaldıkları çadırda asılı bulunduğu iddia edildi. Bir yıllık evli olan Taşdemir'in cenazesi haber verilmesi üzerine gelen sağlık ekiplerince alınarak, otopsi için Erzurum'a götürüldü.

19 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesinde lise öğrencesi S. K.'nın yaşadığı evin 9'uncu katından atlayarak intihar ettiği ileri sürüldü. Olay yerine çağrılan sağlık ekiplerince hastaneye kaldırılan Kaya'nın yaşamını yitirdiği öğrenildi.

24 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'daki Dicle Üniversitesi Hastanesi'nin Hematoloji bölümünde çalışan hemşire Bedia Menteşe'nin, sabah saat 05.00 sıralarında 6'ncı kattan aşağı atlayarak intihar ettiği öğrenildi.

26 Haziran 2020 tarihinde Urfa'nın Harran ilçesinde 35 yaşındaki H.K. isimli kadının, evde asılı halde bulunduğu ve intihar ettiği ileri sürüldü. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

-Aile İçi Şiddete Uğrayan Kadınlar

1 Ocak 2020 tarihinde Iğdır'da 29 yaşındaki Umut A. isimli şahsın, 24 yaşındaki eşi ve 1 çocuk annesi Ebru A.'yı silahla ateş ederek öldürdüğü öğrenildi. Şahsın aynı silahla göğsüne ateş ederek intihar girişinde bulunduğu, ancak yaralı olarak hastaneye götürüldüğü öğrenildi.

2 Ocak 2020 tarihinde Adıyaman'da M.S.K. isimli şahsın, 29 yaşındaki eski eşi E.B.'yi çocuklarının önünde darp ederek yaraladığı öğrenildi. Yaralı kadının hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı, saldırgan şahsın ise olay yerinden kaçtığı öğrenildi.

11 Ocak 2020 tarihinde Ağrı'nın Patnos ilçesinde R.G. isimli şahsın tartıştığı iki kızını silahla yaraladığı, yaralı kadınlardan birinin olay yerinde yaşamını yitirdiği ve diğer kadının yaralı olarak hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

14 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Kayapınar ilçesinde G.D. isimli şahsın, tartıştığı eşi Melike Demirok'u bıçaklayarak öldürdüğü öğrenildi. Şahsın, olayın ardında kaçtığı belirtildi.

15 Ocak 2020 tarihinde Van'da E.C. isimli şahsın, evde eşi F.C.'yi silahla yaraladığı öğrenildi. Omuzundan vurularak yaralanan kadının hastaneye kaldırılarak tedavi altına alındığı öğrenildi.

15 Ocak 2020 tarihinde Antep'te G.A. isimli şahsın ayrı yaşadığı eşini bıçakla yaraladığı, ardından da sıvı temizlik maddesi içerek intihar ettiği öğrenildi.

28 Ocak 2020 tarihinde Bingöl'de köy korucusu olan Ahmet Tümen isimli şahsın, boşanma aşamasında olduğu eşi Fatma Tümen'i ateş ederek öldürdüğü ve aynı silahla intihar ettiği öğrenildi.

30 Ocak 2020 tarihinde Antep'te 32 yaşındaki Yunus M. isimli şahsın, boşanma kararı üzerine babaevine dönen 23 yaşındaki ve 2 çocuk annesi eşi Sibel M.'yi tabancayla vurarak ağır yaraladığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Antep'te Mustafa P. isimli bir şahsın, boşandığı 2 çocuk annesi 23 yaşındaki N.P. isimli kadını darp ettiği, ardından cinsel saldırıda bulunduğu öğrenildi. N.P.'nin 14 yaşında zorla evlendirildi ve yıllarca sistematik şiddet gördüğü öğrenildi.

26 Şubat 2020 tarihinde Antep'te A.E. isimli şahsın, tartıştığı eşi Hayriye E.'yi döverek öldürdüğü öğrenildi.

26 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Antep'te B.Y. isimli şahsın, kendisinden ayrılmak isteyen 21 yaşındaki eşi D.Y.'yi av tüfeğiyle vurarak ağır yaraladığı öğrenildi. Sağ gözünü kaybeden ve sol gözünde de görme kaybı oluşan kadının, 21 gün yoğun bakımda tedavi gördüğü öğrenildi.

6 Mart 2020 tarihinde Antep'te S.Y. isimli şahsın, 29 yaşındaki eşi Maşide Y.'yi bıçaklayarak öldürdüğü öğrenildi.

12 Mart 2020 tarihinde Mardin'in Dargeçit ilçesine bağlı Sümer (Deywan) kırsal mahallesinde zihinsel engelli olduğu belirtilen F. Bozdemir isimli şahsın, akşam saatlerinde birlikte yaşadığı annesi Latife Bozdemir ile babası Şeyhmus Bozdemir'e saldırıda bulunduğu öğrenildi. Olayın duyulması üzerine bölgeye gelen sağlık ekipleri, anne Bozdemir'in hayatını kaybettiğini belirledi. Dargeçit Devlet Hastanesi'ne ardından Mardin Devlet Hastanesi'ne sevk edilen yaralı baba Bozdemir ise, tedavisinin ardından taburcu edildi. F. Bozdemir'in ise jandarma tarafından gözetim altına alındığı öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Kars'ta K.K. isimli şahsın, evde silahla ateş ederek vurduğu kızı S.İ'nin yaşamını yitirdiği, eşinin L.K.'nin ise ağır yaralandığı öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Antep'te 42 yaşındaki A.G. isimli şahsın, tartıştığı kuzeninin eşi 53 yaşındaki Safiye G. isimli kadını av tüfeğiyle vurarak öldürdüğü öğrenildi.

5 Nisan 2020 tarihinde Ağrı'nın Hamur ilçesine bağlı Yukarı Gözlüce köyünde L.L. isimli şahsın, eşi ve 3 çocuk annesi G.L. isimli kadını silahla vurarak öldürdüğü öğrenildi. Şahıs gözetim altına alınırken, olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

28 Nisan 2020 tarihinde Malatya’da 42 yaşındaki A.K. isimli şahsın 82 yaşındaki annesi F.K., 37 yaşındaki yengesi F.K. ve 39 yaşındaki erkek kardeşi K.K.’yi tabancayla vurarak yaraladığı öğrenildi.

20 Mayıs 2020 tarihinde Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Diyarbakır Şubesi tarafından yapılan basın açıklamasında, sağlık çalışanı üyeleri Muazzez Balsak’ın boşanma aşamasında olduğu eşi Mehmet Balsak tarafından çalıştığı hastanede fiziki ve psikolojik şiddete maruz kaldığı duyuruldu.

5 Haziran 2020 tarihinde Gaziantep’te yaşayan 2 çocuk annesi 24 yaşındaki Emmun Ateş isimli kadının, 6 yıldır evli olduğu 32 yaşındaki Turgut Ateş tarafından 45 dakika boyunca dövülerek boğazından ve yüzünden bıçaklandığı, yaralanan kadının vücuduna 100’den fazla dikiş atıldığı öğrenildi.

10 Haziran 2020 tarihinde Elazığ’da 40 yaşındaki Ali A. isimli şahsın, boşanma aşamasında olduğu 3 çocuk annesi 34 yaşındaki eşi Aslıhan A.’nın boğazını keserek öldürdüğü öğrenildi. Kayınvalidesi Ş.B.’yi ise bacağından bıçakladığı öğrenildi.

13 Haziran 2020 tarihinde Maraş’ın Elbistan ilçesinde boşandığı eşi Fırat G. ile eşi Hüseyin G.’nin kavgasını ayırmaya çalışan Edanur Ş.’nin, eşi Hüseyin Ş. tarafından bıçaklanarak öldürüldüğü öğrenildi. Hüseyin Ş.’nin tutuklandığı, kavgada yaralanan Fırat G.’nin ise hastanede tedavi altına alındığı öğrenildi.

17 Haziran 2020 tarihinde Elazığ’da 63 yaşındaki Mikail K. isimli şahsın, kendisiyle görüşmek istemeyen 20 yaşındaki kızı Merve K.’yi ateşli silahla vurarak katletti. Merve K.’yi vurduktan sonra intihar girişiminde bulunan Mikail K. ağır yaralı olarak hastaneye kaldırıldı. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı. Merve K.’nin babasından boşanan annesiyle Diyarbakır’ın Ergani ilçesinde yaşadığı ve gireceği sınav için ağabeyinin Elazığ’daki evine geldiği belirtildi.

22 Haziran 2020 tarihinde Urfa’da H.Ç. isimli şahsın, dini nikahlı eşi Aynur A.’yı ve kadının babası Hacı A.’yı av tüfeğiyle vurarak öldürdüğü öğrenildi.

-Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Kadınlar

8 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin’in Kızıltepe ilçesinde 23 yaşındaki İ.Y. isimli kadının, 2017 yılından bu yana Abdulkadir K. isimli şahsın cinsel saldırısına ve şiddetine maruz kaldığı ve konu ile ilgili savcılığa suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi. Şahsın, yurt dışına kaçtığı öğrenildi.

15 Ocak 2020 tarihinde Mardin’de yaşayan 28 yaşındaki Şehriban Ç.’nin evinde darp edilmesi sonucu yaralanmış olarak bulunduğu ve götürüldüğü hastanede kurtarılmayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. Kadının, sevgilisi olduğu belirtilen şahıs tarafından öldürüldüğü öğrenildi.

2 Mart 2020 tarihinde Elazığ merkeze bağlı Yeni Mahallede B.A isimli kadının, bir şahıs tarafından bıçaklandığı öğrenildi. Şahsın ardından da, kadının yanında bulunan kadın arkadaşı M.E’yi de darp ettiği öğrenildi. Yaralanan 2 kadının hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı, saldırgan şahsın ise olay yerinden kaçtığı öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

17 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Çermik ilçesinde 65 yaşındaki Selahattin Özkahraman, eşi Güzel Özkahraman ve hamile kızı Suriye Özkahraman ile birlikte gittiği tarladan eve dönmek istedikleri sırada, E.Y. ve 5 kişinin silahlı saldırısına uğradığı öğrenildi. Saldırı sonucu Özkahraman ve hamile kızının yaşamını yitirdiği, eşi Güzel Özkahraman ise yara almadan kurtulduğu öğrenildi.

22 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır Merkez Kayapınar ilçesindeki TOKİ sosyal konutlarında ikamet eden Dilek Kaya isimli kadının, erkek arkadaşı olduğu belirtilen Diyarbakır 8'inci Ana Jet Üst Komutanlığı'nda görevli 29 yaşındaki Astsubay Y.Ç. tarafından silahla vurularak öldürüldüğü öğrenildi. Olay ilgili soruşturma başlatıldı. Y.Ç.'nin kendini yaraladığı gerekçesiyle kaldırıldığı hastanedeki tedavisinin ardından gözaltına alındığı, ardından da tutuklandığı öğrenildi. *Öldürülen Dilek Kaya'nın kardeşi Mutlu Kaya da, erkek arkadaşı tarafından başından vurulmuştu. Konuşamayan ve yürüyemeyen Mutlu Kaya, uygulanan tedavi sonrası yürüyüp konuşmaya başladı.*

2 Nisan 2020 tarihinde Urfa'da A.E. isimli şahsın, birlikte yaşadığı Suriye vatandaşı sevgilisi R.S.'yi sokakta darp ettiği ve silahla yaraladığı öğrenildi.

16 Nisan 2020 tarihinde Van İpekyolu ilçesine bağlı Kevenli Mahallesi'nde yaşayan 25 yaşındaki N.A. isimli kadının, evinde ateş edilerek öldürüldüğü öğrenildi. Silah seslerinin duyulması üzerine komşuları tarafından haber verilen ve olay yerine çağrılan sağlık ve polis ekipleri, kadının hayatını kaybettiğini belirledi. Konuyla ilgili herhangi bir gözaltının olmadığı belirtilirken, olayla ilgili soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

21 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde yaşayan 37 yaşındaki zihinsel engelli S.Ö. isimli kadının, karın ağrısı şikayetiyle götürüldüğü Ergani Devlet Hastanesi'nde 8 buçuk aylık hamile olduğu ortaya çıktı. Konuşma, işitme ve zihinsel engelli olan kadının tecavüze uğramış olma ihtimali üzerinde durulurken, olayla ilgili soruşturma başlatıldığı belirtildi.

7 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim'de market zincirinde şube müdürü Y.K. isimli şahsın, markette çalışan bir kadına cinsel saldırıda bulunduğu öğrenildi.

9 Mayıs 2020 tarihinde Erzurum'un Palandöken ilçesinde uzman çavuşluktan ihraç edilen 41 yaşındaki Mükremin T. isimli şahsın, 2 ay önce ayrıldığı eşinin kız kardeşi 29 yaşındaki Hülya Ö. ve bacanağı Fatih Ö.'yü tabancayla vurarak öldürdüğü öğrenildi.

17 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesine bağlı Konak Mahallesi'nde, evli ve 3 çocuk annesi 25 yaşındaki Canan Nergiz'in öldürüldüğü öğrenildi. Nergiz'in kim ya da kimler tarafından öldürüldüğü öğrenilemezken, Nergiz'in eşinin kardeşleri Y. Nergiz ve N. Nergiz'in gözaltına alındığı öğrenildi.

20 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı'nın Sarıkamış ilçesi Köroğlu köyünde arazi anlaşmazlığı sonucu çıkan kavgada Engin Y. isimli şahsın, 35 yaşındaki Sema Aslan'ı tabanca ile vurarak öldürdüğü öğrenildi. Engin Y.'nin, "kasten adam öldürme" suçundan tutuklanarak cezaevine gönderildiği öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde akşam saatlerinde Muradiye Mahallesi 187'nci Sokak'ta yaşayan Nurcan Polat isimli kadının, Ceza İnfaz Yasası'nda

yapılan değişiklikle cezaevinden tahliye edilen eşi H.P.'nin gerçekleştirdiği saldırı sonucu yaralandığı ve kaldırıldığı hastanede yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılmadığı öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı. Olay yerinden kaçan H.P.'nin **1 Haziran 2020 tarihinde** yakalandığı ve emniyetteki işlemlerinin sevk edildiği adliyede tutuklandığı öğrenildi.

15 Haziran 2020 tarihinde Ağrı'da 40 yaşındaki İ.T. isimli şahsın, 85 yaşındaki N.D. isimli kadına cinsel saldırıda bulunduğu ve kadını merdivenlerden iterek ayağını kırmasına sebep olduğu öğrenildi. Polis tarafından gözaltına alınan şahsın, 15 yaşındaki S.K. isimli bir çocuğa cinsel istismarda bulunduğu açıklandı. Şahsın, hırsızlık ve uyuşturucu suçlarından daha önce cezaevinde kaldığı belirtildi.

29 Haziran 2020 tarihinde Maraş'ta 63 yaşındaki K.B. isimli şahsın, karşı komşuları 26 yaşındaki H.K. isimli kadına ve 60 yaşındaki eşi N.K.'ye satırlı saldırıda bulunduğu, yaralanan çiftin hastaneye götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

-Fuhuş Yapmaya Zorlanan Kadınlar

16 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Erzincan'da evli olan C.A. ve K.G.'nin, iş yerinde 28 yaşındaki N.G. isimli kadını seks işçiliği yapmaya zorlandıkları için tutuklandıkları öğrenildi.

ÇOCUKLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER

-Çocuk İntiharları

29 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Yenişehir ilçesinde yaşayan 17 yaşındaki Zelal Yılmaz'ın ateşli silahla intihar ettiği ve yaralı olarak götürüldüğü hastanede **31 Ocak 2020 tarihinde** tedavi gördüğü sırada yaşamını yitirdiği öğrenildi.

10 Şubat 2020 tarihinde Erzurum'da ailesiyle tartıştıktan sonra evinden çıkan ve geri dönmeyen 17 yaşındaki Didem T.'nin cenazesinin, **20 Şubat 2020 tarihinde** nehirde bulunduğu öğrenildi. Çocuğun intihar ettiği ileri sürüldü.

25 Nisan 2020 tarihinde Batman'da 13 yaşındaki N.Ş. isimli kız çocuğunun evinin ahırında ipe tavana kendini asarak intihar ettiği öğrenildi.

-Aile İçi Şiddete Uğrayan Çocuklar

3 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın Lice ilçesi Daralan Mahallesi'nde yaşayan 17 yaşında ve zihinsel engelli Ş.Ö.'nün karın ağrısı şikayetiyle kaldırıldığı Lice Devlet Hastanesi'nde tecavüze maruz kaldığı ortaya çıktı. Hastanede, Ş.Ö.'nün tecavüz sonucu hamile kaldığı öğrenildi. 8 ay 20 günlük hamile olan Ş.Ö., Çocuk İzlem Merkezi'nde (ÇİM) alınan ifadesinde babasının tecavüzüne maruz kaldığını belirtti. Çocuğun ifadesi doğrultusunda gözaltına alınan baba S.Ö.'nün tutuklandığı öğrenildi.

17 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'ın Kocaköy ilçesinde 16 yaşındaki bir çocuğun, babası tarafından cinsel

istismara maruz kaldığı ortaya çıktı. Diyarbakır Çocuk İzlem Merkezi'nde çocuğun alınan ifadesi ardından babasının, çocuğa istismarda bulunduğu iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi.

17 Nisan 2020 tarihinde Antep'in Şahinbey ilçesi Güzelvadi Mahallesi'nde 1 yıl önce eşi Rukiye Aslan'ı katletme girişiminde bulunduğu için tutuklanarak cezaevine gönderilen, ancak meclisten geçen infaz yasası ardından tahliye edilen Müslüm Aslan isimli şahsın, 9 yaşındaki kızı Ceylan Aslan'ı duvara asıp hortumla döverek öldürdüğü öğrenildi. Tutuklanarak yeniden cezaevine gönderilen şahsın, velayetleri annelerinde olan 3 çocuğunu (*Bünyamin-Yaş 5, Yusuf İlker-Yaş 7 ve Ceylan Aslan-Yaş 9*) görebilmek için, olaydan önce yanına aldığı belirtildi.

-Toplumsal Alanda Şiddete Uğrayan Çocuklar Çocuğa Yönelik Şiddet, Tecavüz ve Taciz

Van'ın Erciş ilçesine bağlı Kocapınar Mahallesi'nde 31 Aralık 2019 tarihinde saat 14.00 sıralarında annesi ile birlikte pazara gidip geldikten sonra ortadan kaybolan 13 yaşındaki Serkan Taşdeniz isimli çocuğun, **1 Ocak 2020 tarihinde** evlerinin yakınındaki Yaylaboğazı dere yatağında ölü olarak bulunduğu öğrenildi. Çocuğun öldürülmesiyle ilgili gözaltına alınan 3 çocuğun, **3 Ocak 2020 tarihinde** Jandarma Komutanlığı'ndaki ifadesinin ardından adliyeye sevk edildiği, savcılık ifadesi ardından mahkemeye sevk edilen 3 çocuktan 2'sinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı, bir çocuğun ise tutuklandığı öğrenildi.

1 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Dersim Ovacık ilçesinde** esnafılık yapan 47 yaşındaki Hakan Perk isimli erkek şahsın, 12 yaşındaki bir kız çocuğuna cinsel istismarda bulunduğu öğrenildi. Ailenin şikayeti üzerine, güvenlik kameralarının incelenmesi sonucu cinsel istismar olayının ortaya çıktığı ve istismarcı şahsın tutuklandığı öğrenildi.

4 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin'de 65 yaşındaki M.D. adlı şahsın, iki hafta önce bir çocuğuna cinsel istismarda bulunduğu ortaya çıktı.

7 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Şırnak'ın Cizre ilçesinde** bulunan İstiklal Ortaokulu'nda öğretmen olan U.E. isimli erkek şahsın, 4 öğrencisine yönelik cinsel istismarda bulunduğu ortaya çıktı. Öğrencilerin okuldaki bazı öğretmenlere istismar olayını anlatması ve duyulması üzerine, okul idaresinin istismar şüphelisi şahıs hakkında inceleme başlattığı ve görevden uzaklaştırıldığı, yine Cizre Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturmada mahkemeye sevk edilen şahsın haftada bir gün imza ve "yurtdışı yasağı" tedbiriyle serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Dersim Pertek ilçesinde** bilgisayar tamirciliği yapan Harun Yıldırım isimli şahsın, çocuklara cinsel istismarda bulunduğu ihbarı üzerine başlatılan polis operasyonunda Harun Yıldırım ile ismi açıklanmayan 2 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınan Harun Yıldırım'ın telefon ve bilgisayarında yapılan incelemede, 5 erkek çocuğa (*yaşları 11 ile 16 arasında değişen*) ait olduğu tespit edilen ve cinsel istismarda bulunulduğuna yönelik görüntülere ulaşıldığı belirtildi. 3 kişinin çıkarıldığı mahkemece tutuklandığı öğrenildi.

13 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin’de R.Y. isimli şahsın, bir çocuğa markette cinsel istismarda bulunduğu ve tutuklandığı öğrenildi.

Diyarbakır’ın Çınar ilçesi Başalan köyünde 21 Ocak 2020 tarihinden itibaren kayıp olan 8 yaşındaki Muhammed Veli Dümez isimli çocuğun, **23 Ocak 2020 tarihinde** metruk bir evde ağır yaralı halde bulunduğu ve götürüldüğü Bismil Devlet Hastanesi’nde yaşamını yitirdiği öğrenildi. Küçük çocuğun yüzü ile vücudunun pek çok yerinde kesikler bulunduğu öğrenilirken, olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

3 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa kent merkezinde özel bir okulda 4 öğrenciye cinsel istismarda bulunan M.E.K. isimli öğretmenin, çıkarıldığı mahkemece "Çocuğa karşı cinsel istismar" ve "Hürriyetinden yoksun kılmak" gerekçesiyle tutuklandığı öğrenildi.

3 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa’nın Viranşehir ilçesinde işyerinde küçük bir çocuğa cinsel istismarda bulunan 72 yaşındaki R. A. isimli şahsın, çıkarıldığı mahkemece "Çocuğa karşı cinsel istismar" ve "Hürriyetinden yoksun kılmak" gerekçesiyle tutuklandığı öğrenildi.

23 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dersim’in Hozat ilçesinde bir yıl önce 10 yaşında çocuğa cinsel istismar girişiminde bulunduğu öğrenilen Müslüm A. isimli şahsın gözaltına alındığı öğrenildi.

20 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Bitlis’in Güroymak ilçesinde 10 gün önce Ö.İ. isimli şahsın, 10 yaşında ilkokul öğrencisine bir kız çocuğuna cinsel istismarda bulunduğu, şahsın ihbar polis tarafından gözaltına alındığı ve “istismar” suçundan tutuklandığı öğrenildi.

20 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin’in Kızıltepe ilçesinde 50 yaşlarında olan S.A. isimli şahsın, bir çocuğa cinsel istismarda bulunduğu ve bu gerekçeyle gözaltına alındığı öğrenildi.

23 Nisan 2020 tarihinde Mardin’in Nusaybin ilçesinde Yeşilkent Mahallesi’nde saat 16.00 civarında 8 yaşındaki R.E. isimli çocuğun, dışarıda arkadaşlarıyla oynarken nereden geldiği belli olmayan bir mermiyle başından vurularak ağır yaralandığı ve olay yerine çağrılan ambulansla Kızıltepe İpekyolu Hastanesi’ne götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

23 Nisan 2020 tarihinde Ağrı’nın Doğubayazıt ilçesinde 65 yaşındaki M.E. isimli şahsın, boya ve badana yapmak için gittiği evde 6 yaşındaki bir çocuğa cinsel istismar girişiminde bulunduğu öğrenildi. Çocuğun bağırması sonucu annesinin boya yapılan odaya girdiğini ve şahsın evden kaçarak uzaklaştığı belirtildi. Olayın emniyete bildirilmesi üzerine polis, şahsın yakalanması için çalışma başlattı.

23 Nisan 2020 tarihinde Mardin’in Kızıltepe ilçesine bağlı Atatürk Mahallesi’nde Çalgıcı ve Önen aileleri arasında çıkan silahlı kavgada 16 yaşındaki Berfin Çalgıcı isimli çocuğun vurularak ağır yaralandığı ve kaldırıldığı Kızıltepe Devlet Hastanesi’nde yaşamını yitirdiği öğrenildi. Olayla ilgili gözaltına alınan 17 yaşındaki D. Ö. isimli çocuğun, emniyet’teki işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede tutuklandığı öğrenildi.

2 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Diyarbakır** Barosu Çocuk Hakları Merkezi tarafından yapılan açıklamada, 10 Mart ila 29 Nisan 2020 tarihleri arasında 50 çocuğun ve 2020 yılının ilk 4 ayında 179 çocuğun cinsel istismara maruz kaldığı öğrenildi. Açıklamada paylaşılan verilere, avukat görevlendirmesine ilişkin yapılan değerlendirme sonucunda ulaşıldığı belirtildi.

9 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin'in Nusaybin ilçesi Fırat Mahallesi'nde bulunan TOKİ konutları 7'nci Etap'ta sokağa çıkma yasağı olduğu sırada evlerinin önünde oyun oynayan çocukların, polis tarafından havaya ateş açılarak kovalandığı ve bir çocuğun şiddete maruz kaldığı görüntüler soysal medya platformlarında yayınlandı. Konuya ilişkin Nusaybin Kaymakamlığı tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "24 Nisan Pazar günü ilimizde sokağa çıkma kısıtlamasının uygulanması sırasında, Nusaybin ilçemiz Fırat Mahallesi'nde devriye görevi ifa eden ekibimize bir grup tarafından taş atılmıştır. Ekip aracından inen görevli polis memuru taş atan grubu dağıtmak saikiyle havaya 1 el ateş ederek kalabalığı dağıtmak istemiş ancak uygun olmayan ve tasvip edilemeyecek bir şekilde çocukların bulunduğu ortamda havaya ateş açmıştır. Hukuka uygun olmayan bu tutum ve davranışları ile hiyerarşik üstlerine bu konudan bilgi verilmemesi nedenlerine bağlı olarak; Söz konusu polis memuru hakkında görevden el çekirme tedbiri uygulanarak soruşturma başlatılmış ve soruşturmaya devam edilmektedir." Şiddete maruz kaldığı öğrenilen 8 yaşındaki B.E. isimli çocuğun babası Mehmet E., basın organlarından yayınlanan röportajında olaya ilişkin şunları belirtti: "Çocuğum polislerin yanında geldiğinde korkudan ruhu kalmamıştı. Ödüyü kopmuştu. Psikolojisi bozuldu ve oğlum üç gün kendine gelemedi."

12 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Diyarbakır**'ın merkez Sur ilçesindeki Gazi Caddesinde kağıt toplayıcısı 15 yaşındaki S.D. isimli çocuğun, Sur Belediyesi'ne bağlı zabıta ekipleri ve polis tarafından kötü muameleye maruz kaldığı ileri sürüldü. S.D. basın organlarından yayınlanan röportajında olaya ilişkin şunları belirtti: "Arabama el koymak istediler. Tek geçim kaynağım olduğu için tepki gösterdim, beni karakola götürmek istediklerinde ağladım. Karşı koyunca polis bana bağırarak beni dövmekle tehdit etti. Ellerimi kelepçelemek istediler. Karakola götürmek istedikleri sırada bir adam gelip 'Götürmeyin, çocuktur, günahtır' dedi. Bu şekilde bıraktılar. Zabıtlar arabama el koydu. Polislerde gözaltına almaya çalışınca nefesim kesildi. Sürekli öksürüyordum. Ağlamaya başladım. Ardından zabıta müdürlüğüne gittim, arabamı geri aldım" sözleriyle yaşadıklarını anlattı.

25 Mayıs 2020 tarihinde Batman'ın Şafak Mahallesi'nde 16 yaşında Ş.A. isimli çocuğun ateşli silahla vurularak yaralandığı öğrenildi. Olay yerine gelen sağlık ekiplerinin ilk müdahalesinin ardından Ş.A. Batman Bölge Devlet Hastanesi'ne kaldırılan çocuğun, **26 Mayıs 2020 tarihinde** tamamlanana tedavisinin ardından taburcu edildiği öğrenildi. Vücudunun ön kısmından baldır bölgesinde bacağına isabet eden kurşun ile yaralanan çocuğun kim yada kimler tarafından vurulduğu öğrenilemezken, olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

7 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Yenişehir ilçesinde akşam saatlerinde 52 yaşındaki M.H. isimli şahsın, 10 yaşındaki bir çocuğa cinsel istismarda bulundu öğrenildi. Olayın güvenlik kamerasına yansıyan görüntülerle fark edildiği ve şahsın çevredekiler tarafından etkisiz hale getirilerek polise teslim edildiği öğrenildi. Şahsın tutuklandığı öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Diyarbakır**'ın merkez Yenişehir ilçesinde taksi şoförü olan Aziz K. isimli şahsın 4 yaşında

bir çocuğa tecavüz, 13 yaşındaki bir çocuğa da sözlü ve fiziki tacizde bulunduğu ortaya çıktığı öğrenildi. Ailenin şikayeti üzerine başlatılan soruşturma kapsamında Aziz K., “çocuğa cinsel istismar” ve “çocuğa fiziksel ve sözlü taciz” suçlarından tutuklandığı öğrenildi. Aziz K. hakkında Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından “çocuğa cinsel istismar” ve “çocuğa fiziksel ve sözlü taciz” suçlarından hazırlanan iddianame, çocukların beyanlarına rağmen “hastane raporunun ulaşmaması ve çocukların babalarının ifadelerinin alınmamış olması” gerekçeleriyle Diyarbakır 12’nci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edilmedi.

15 Haziran 2020 tarihinde Ağrı’da 40 yaşındaki İ.T. isimli şahsın, 85 yaşındaki N.D. isimli kadına cinsel saldırıda bulunduğu ve kadını merdivenlerden iterek ayağını kırmasına sebep olduğu öğrenildi. Polis tarafından gözaltına alınan şahsın, 15 yaşındaki S.K. isimli bir çocuğa cinsel istismarda bulunduğu açıklandı. Şahsın, hırsızlık ve uyuşturucu suçlarından daha önce cezaevinde kaldığı belirtildi.

- Okulda Şiddet

Siirt’in Pervari ilçesinde sözleşmeli öğretmen olarak görev yapan B.F.A.’nın saç tıraşı olmayan 6 yaşındaki öğrencisine uyguladığı şiddet anına ait görüntülerin sosyal medya organlarında paylaşılması sonucu ortaya çıktığı öğrenildi. B.F.A.’nın İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından açığa alındığı ve hakkında soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Konu ile ilgili Yapılan yazılı açıklamada şöyle denildi: *"Pervari ilçesi Karşıyaka Köyü Okulu öğretmeninin öğrencinin saçını çekip tokatlaması ile ilgili olarak, öğretmenin kurumumuzda ücretli öğretmen olarak görev yaptığı tespit edilmiş olup, hemen görevine son verilmiştir. Söz konusu öğrenci için yine rehber öğretmenler görevlendirilmiş olup, psikolojik destek sağlanmıştır."*

18 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Antep’in merkez Şehitkamil İlçesi Göllüce Mahallesi'nde bulunan Sadettin Batmazoglu İlkokulu’nda sözleşmeli öğretmenlik yapan Hatice K.’nın 2’inci sınıf öğrencilerine şiddet uyguladığı öğrenildi. Şiddet görüntülerinin ortaya çıkması sonucunda görevinden uzaklaştırılarak hakkında soruşturma açıldığı öğrenilen Hatice K.’nın, görüntülerde öğrencileri tokatladığı ve yere yatırarak kulaklarını çektiği görüldü.

İŞKENCE YASAĞI - İŞKENCE, KÖTÜ MUAMELE, ONUR KIRICI ve KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ DAVRANIŞ ve CEZALANDIRMA

-Gözaltında İşkence ve Kötü Muamele

16 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Sinan Danış, şu beyanlarda bulundu: *"20 Aralık 2019 tarihinde Sabah saat 6 sularından evimden jandarma tarafından gözaltına alındım. Hastaneye götürüldüm. Daha sonra Derik ilçe jandarmaya götürüldüm. Daha sonra Mardin il jandarmaya götürüldüm. İlk girişte bazı suçlamalarda bulundular. Ret ettim. Daha sonra nezarethaneye götürüldüm. Birinci günün akşama mülakat yapılan odaya götürüldüm. Odada yine hem hakaret hem suçlamalarda bulundular. Yaklaşık bir saat sürdü. Suçlamaları kabul etmeyince şiddete başvurdular. Bunu da beyzbol sopası ile yaptılar. Her iki avuç içime vurdular. 6-7 kez tekrar edildi. Daha sonra yine nezarethaneye gönderdiler. Ertesi gün akşamüzeri darp raporu için hastaneye götürüldüm. Gözaltı aracına gelen doktor bir şeyiniz var mı diye sordu, bizde askerler yanımızda olduğu için yok dedim. Üçüncü gün ise hastaneye götürüldüğümde darp var dedim ve doktorlar darp raporu tuttular. Bu defa muayene odasına götürüldüm. Dördüncü gün ise tekrar hastaneye götürüldük ve darp*

raporu yenilendi. Daha sonra mahkemeye sevk edildi. Özellikle ilk gün gözaltındayken hakaret, küfür ve şiddete maruz kaldım. Adli kontrol ile bırakıldık ama fiziki takipte olduğumu düşünüyorum. Uzaktan takip ediyorlar. Gidiş gelişlerimizi takip ediyorlar. Sivil araçların içerisinde polis olduklarını düşündüğüm kişilerdir. Arabaların camları film olduğu için yüzlerini tam göremiyorum. Ayrıca gözaltı sonrası fiziksel ve psikolojik tedavi için TİHV'e başvuruda bulundum. İHD'nin de olayın takipçisi olmasını istiyorum."

30 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Bağlar İlçesi 5 Nisan Mahallesi 718. Sokak'ta "dur" ihtarına uymayan bir kişinin açtığı ateş sonucu, 1 polis memurunun (Atakan Arslan) ağır yaralandığı ve götürüldüğü hastanede müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. savcılık tarafından başlatılan soruşturma kapsamında 5 kişinin (M.E.C., M.A ve F.A. ve isimleri öğrenilemeyen 2 kişinin) gözaltına alındıkları öğrenildi. MHP Mersin Milletvekili Olcay Klavuz'un danışmanı olduğu belirtilen Emre Soylu tarafından, gözaltında bulunanlardan M.E.C.'nin emniyet binasında içerisinde ters kelepçeli, çırılçıplak, yüzüstü yere yatırılmış ve sırtına basılmış halde fotoğrafının sosyal medya hesaplarından paylaşıldığı görüldü. M.E.C.'ye ilişkin Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Bazı sosyal medya hesaplarında ve internet haberlerinde, 30 Mayıs 2020 günü şehit olan meslektaşımız Polis Memuru Atakan Arslan'ı şehit eden M.E.C. isimli şahsın yakalanması sonrasına ait olduğu bildirilerek çeşitli görüntülerin paylaşıldığının görülmesi üzerine konu hakkında açıklama yapılması gereği duyulmuştur. Olayın faili M.E.C. isimli şahıs yakalandıktan sonra ilgili adli birime intikal ettirmek üzere elleri önden kelepçelenmek suretiyle ekip otosuna bindirilmiş, şüpheli şahsın araç hareket halinde iken ağzından çıkardığı jilet ile görevli personelimize saldırması ve tehdit etmesi üzerine görevlilerimizce artan oranda maddi kuvvet uygulanmak suretiyle bahse konu jilet muhafaza altına alınmıştır. İlgili adli birime intikal ettirilen M.E.C. isimli şüpheli şahsın, ekip otosunda ağzından jilet çıkarmasıyla oluşan makul şüphe nedeniyle, kendisinin ve görevlilerimizin güvenliği sağlamak adına ince arama yapılacağı esnada direnmesi üzerine orantılı güç kullanılarak kıyafetleri çıkartılmış ve iç çamaşırının bel bölümündeki lastik kısmında bir adet jilet daha bulunmuştur. Gerçekleştirilen tüm işlemler ve adli inceleme gerçekleştirmek üzere muhafaza altına alınan kesici aletler yakalama arama tutanağında yer almaktadır. Bazı sosyal medyada hesaplarında paylaşılan görüntü üst arama işlemi esnasında çekilmiş olup konu ile ilgili idari tahkikat, tespit edildikten hemen sonra başlatılmıştır." **2 Haziran 2020 tarihinde emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin adliyeye sevk edilen 5 kişiden 3'ünün adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı, 2 kişinin ise (M.E.C., F.A.) "Kişiyi yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle öldürmek" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.**

-Gözaltı Yerleri Dışında İşkence ve Kötü Muamele

13 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Ferhat Alay, şu beyanlarda bulundu: "13 Ocak 2020 4.45 sıralarında polis ve özel harekât ekibi yukarıda verdiğim ikametimize kapıyı kırarak girdiler. Kapının kırılması ile birlikte uyandık. Evde annem, babam ve ben vardık. Görevliler bize açıklama yapmadan içeri girdiler. Babam kapıyı açmaya giderken, babamı karşılarında gören görevliler % 80 engeli bulunan babamı tuvalete doğru ittirdiler. Bize 'yat yat yat özel harekât' şeklinde sözler söyleyerek, silahlarını bize doğrultular. Hepimizi yere yatırdılar. Kafalarınızı kaldırmayın diyerek sırtımıza başımıza baskı uyguladılar. Yanlarında ağır silahlar vardı. Hatta M-249 adlı silahın da yanlarında olduğunu gördüm. Evi aramaya başladılar. Ben yanlış geldiklerini, evde Ramazan Balta isimli bir kişinin olmadığını söyledim. Daha sonra kimliklerimizi getirerek onlara gösterdim. Buna rağmen aramaya yapmaya devam ettiler. Daha sonra bir komşumuz ve apartman

görevlisi evimize geldi. Polislere yanlış adrese geldiklerini, Ramazan Balta'nın bir üst katta, 6 numarada oturduğunu söyledi. Polisler apartman görevlisi Hasan isimli çalışana da fiziksel şiddet uygulayarak hakaret ettiler. Polisler hala 'bunlar yalan söylüyor' şeklinde sözler söylediler. Daha sonra apartman görevlisini yanlarına alan özel harekât polisleri, bir üst kata çıkarak 6 numarada bulunan Ramazan Balta'nın evine de kapısını kırarak girdiler. Daha sonradan onu gözaltına almışlar. Bizim yanımızda kalan sivil giyimli bir kadın bir erkek polis memurları, yanlış adrese geldiklerini belirten bir tutanak tuttular. Bize de imza attırdılar. Kapıyı kendilerinin onarabileceğini söylediler. Daha sonra evden ayrıldılar. Biz hala olayın şokundayız. Gece yarısı bize yapılan muamele bizleri psikolojik olarak çok etkiledi. Özellikle annem ve babam kötü durumdalar. Bu olayla ilgili gereken işlemleri yapmanızı ve bize hukuki destek vermenizi talep ederim."

4 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Figen Ekti, şu beyanlarda bulundu: "31.12.2019 tarihinde Yenişehir Belediyesine tapu işlemlerimi yapmak için gittim. Girişte x ray cihazından sorunsuz geçerek işlemlerim ile ilgili bilgi aldım. Belediye hizmet binasından çıkış kapısından dışarıya adımımı atmadan önce bekçi kadın bana bayan olduğun yerde dur sesi ile irkildim. Aynı anda özel hareketçılar tarafından etrafım sarıldı. Direkt olarak bana kimliğin var mı diye sordular. Bir sorun mu var dedim. Yetkimiz var cevabını aldım. Tekrardan sorunca GBT yapacağız dediler. Ben de onlara belediyeye işlem yapmak amacı ile geldiğimi, yanlış yere mi geldim diye cevap verdim. Belediye hizmet yeri ise ben niye böyle bir muamele ile karşılaşıyorum, bir sorun varsa avukatımı arayabilirim dedim Amirleri de sırtarak" avukata gerek yok, yeri geldiğinde devlet size avukat atmasını bilir" cevabını aldım. Ben de özel avukatımın olduğunu ancak hangi kurumda olduğumu şaşırdığımı söyledim. Çünkü belediyeden ziyade karakola gelmiş gibi hissettiğimi söyledim. Bana suçlu muamelesinde bulundular, kendimi kötü hissettim. Basit bir işlem için girdiğim belediyede içerisinde bulunan çok sayıda özel hareket polisinin beni çembere alıp keyfi sorgulamalarına maruz kaldım. Belediyedeki bir personelin gelip sorması üzerine kimliği alarak çıktım. Karşılaştığım bu muameleden kaynaklı işim olduğu halde belediye binalarına gitmekte tereddüt ediyorum. Bu konuda derneğinizden hukuki destek talep ediyorum, İHD'nin de olayın takipçisi olmasını istiyorum."

8 Şubat 2020 tarihinde Erzurum'un Karayazı ilçesine bağlı Çavuş Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 3 kişinin (İrfan Arslan ve eşi Şevin Arslan ile babası Halis Arslan) gözaltına alındığı öğrenildi. İrfan Arslan'ın ev baskını sırasında polis tarafından işkenceye ve kötü muameleye maruz kaldığı, bunun sonucunda 2 kaburgasının kırıldığı, alın bölgesi, burun ve kafasında kesiklerin bulunduğu belirtildi. Arslan'ın işkenceye rağmen götürüldüğü Karayazı Devlet Hastanesi ve Erzurum Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi'nde darp verilmediği öğrenildi. **11 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 3 kişiden İrfan Arslan'ın "örgüte yardım ve yataklık etmek" iddiasıyla tutuklandığı, diğerlerinin ise adli kontrol tedbirleri uygulanması şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

11 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesi Gaziler Semti'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 çocuğun (Tirej Teke-Yaş 17) gözaltına alındığı öğrenildi. Baskın sırasında Teke ailesi fertlerinin kötü muameleye maruz kaldığı belirtildi. Konuya ilişkin anlatımlarda bulunan Anne Nezahat Teke, şunları belirtti: "Kapı zili çaldı. Polis baskınlarında, kapımızı sürekli koçbaşı ile kırıldığı için, bu sefer zilin çalınmasına şaşırdık. Geldikleri saat çocuğumun okula gidiş saati idi. Oğlum kapıyı açtığı gibi başına silah dayadılar, yere yatırdılar. Oğlumun 17 yaşında olduğunu söyledim, ona rağmen dakikalarca yerde beklettiler. Onlara engel olmaya çalıştım. Ben müdahale edince yerden kaldırıp

mutfağa getirdiler. Gözaltı gerekçesini söylemediler. Arama yaptılar, evi dağıttılar. Evde torunum vardı. Onun başına dahi silah dayadılar. Bir şey bulamadılar. Oğlumu ve telefonunu alıp gittiler.”

14 Şubat 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Kübra Gündüz, şu beyanlarda bulundu: *“Saat 05.30 civarında hiçbir gerekçe gösterilmeden bulunduğum eve, ellerinde hiçbir arama izni olmadan baskın yapıldı. Evde 4 arkadaş bulunuyorduk. Kapıları kırıp girdiler içeri. Ben o sırada duştaydım. Duşta olduğumu öğrendikten sonra, direk banyoya yöneldiler ve sert bir şekilde ‘aç şu kapıyı içerde ne yaptığını bilmiyoruz’ diyerek banyo kapısını zorladılar. Ben üstümüm müsait olmadığını dile getirdikçe, onlar daha çok bağırdılar. Ben havluyu sarıp kapıyı açtığımda çok yakın bir mesafeden silahı kafama dayadı. Üstümü giymeme izin vermediler. Ve köşede beklememi söylediler sert bir şekilde. Sonra kimliklerimizi aldılar. Daha sonra kimliklerimizi verip, bizden hiçbir özür dilemeden çıktılar. Diğer evleri aynı şekilde bastılar. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyorum.”*

15 Şubat 2020 tarihinde Şırnak'ın İdil ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (*Belediye Meclis Üyesi Hikmet Zan, Mehmet Fidan, Nurettin Şen*) gözaltına alındığı ve götürüldükleri emniyet Müdürlüğü'nde alınan ifadelerinin ardından serbest bırakıldıkları öğrenildi. Gözaltına alınanların, 2014 yılında ilçede kurulan bir taziyeeye katıldıkları gerekçesiyle haklarında açılan soruşturma kapsamında ifadelerinin alındığı öğrenildi. Yerine kayyım atanan İdil Belediyesi Eşbaşkanı Murat Şen'in yeğeni olan Nurettin Şen'in evine düzenlenen baskında, kar maskeli özel hareket polislerinin Şen'in başına silah dayayarak darp ettikleri, 90 yaşındaki babaannesi Fatim Şen'in kolunun sandık arasına sıkıştırılmak suretiyle iki kolunda yaralar oluştuğu ve yine evde bulunan Abdurrahim Şen'in başının duvara vurulması sonucu kaşı yarıldığı öğrenildi.

21 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Yemlihan Yıldırım, şu beyanlarda bulundu: *“20/02/2020 günü sabah saat 06:30 Diyarbakır İli Lice İlçesi Ortaç köyünde bulunan evimizin etrafı askerler tarafından sarıldı ve saat 08:30'da evimizin içine girip arama yapmak istediklerini söylediler. Ne için arama yapacaklarını sorduğumda oğlum Mehmet YILDIRIM ile ilgili olduğunu söylediler. Ben de tamam buyurun arayın ama ayakkabılarınızı çıkarın eşim rahatsız temizlik yapamıyor dedim. Ancak beni dinlemediler çamurlu ayakkabıları ile içeri girip evin altını üstüne getirdiler. Yataklarımızı, yiyeceklerimizi ve evde bulunan her şeyi döküp zarar verdiler. Bu yaptıkları uygulamaya karşı çıkınca askerlerin komutan dediği kişi yüzüme bir tokat attı akabinde de kafama birkaç defa vurdu. Bunun üzerine ben kendisine torunum yaşımda olduğunu ve bu yaptığının çok ayıp bir şey olduğunu söyledim. Evin içinde ki arama faaliyeti bittikten sonra bu sefer evin dışında bulunan ahır ve saman ile kepeklerin saklanması için yaptığımız çadırın içine girdiler. Ve burada bulunan hayvan yemlerimizi yere döktüler. Arama sırasında evde bulunan ve kızıma ait olan bilgisayara da el koyup kendileri ile götürdüler. Arama yaptıkları sırada yanlarında muhtar veya azalardan hiç kimse yoktu. Aramayı yapan askerler daha sonra bahçemizde oturup kahvaltı yaptılar. Kahvaltılarını bittikten sonra da gittiler. Ben yaşadığım bu durum ile ilgili derneğinizden hukuki destek talep ediyorum.”*

23 Mart 2020 tarihinde Batman Belediyesi'ne kayyum atanmasını protesto etmek için belediye binası önünde toplanan gruba polis tarafından müdahalede bulunulduğu ve müdahale sırasında aralarında HDP il Eş Başkanları Ömer Kulplu ve Fatma Ablay'ın da bulunduğu 16 kişinin fiziksel şiddete maruz kalarak gözaltına alındığı öğrenildi.

Mardin'in Derik ilçesinde, koronavirüs (Kovid-19) önlemleri kapsamında uygulanan sokağa çıkma yasağının devam ettiği **25 Nisan 2020 tarihinde** işyerini açan S.Y. isimli esnafın, polis tarafından darp edildiği öğrenildi. Konuyla ilgili Derik Kaymakamlığı tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi. *"İlçe merkezinde faaliyet gösteren bir iş yerinin açık olduğu görülmesi üzerine görevli ekip tarafından gerekli işlemler yapıldığı esnada hiçbir şekilde tasvip edilmeyecek, uygunsuz davranış sergilediği tespit edilen görevli polis memuru hakkında gerekli adli ve idari işlemler başlatılmış olup, soruşturmanın selameti açısından personel görevden el çektirilmiştir."*

29 Nisan 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesi Orhan Doğan Caddesi üzerinde bir ATM önünde 3 gençle polisler arasında çıkan tartışmaya, çevredeki yurttaşların tepki göstermesi üzerine polis tarafından biber gazı sıkılarak müdahalede bulunulduğu öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde Batman'da Turgut Özal Bulvarı üzerinde iki sivil polisin bir yurttaşa kimlik göstermeden GBT yapmak istediği, yurttaşın duruma tepki göstermesi üzerine kelepçeleterek ve darp edilerek gözaltına alındığı öğrenildi. Kısa süreli tartışmanın cep telefonu ile kayda alındığı ve görüntülerde polislerden birinin yurttaşı arkasından tutarak yere yatırmaya çalıştığı, diğer polisin ise kelepçe takarken *"Polis kimlik istiyorsa vereceksin"* diye bağırdığı görülüyor. Gözaltına alınmaya çalışılan yurttaşın ise *"İnsan gibi isteyeceksin. Kelepçe mi takacaksınız"* diye tepki gösterdiği görülüyor. **20 Mayıs 2020 tarihinde** Batman Valiliği tarafından konuya ilişkin yapılan açıklamada, şöyle denildi: *"15 Mayıs 2020 Cuma günü saat 12.45 sıralarında Turgut Özal Bulvarı üzerinde maske denetimi yapan emniyet müdürlüğü ekiplerine kimlik göstermemekte direnen bir şahıs ile ilgili polis memurları tarafından yasal işlem yapılmıştır. Olayla ilgili olarak 'Orantılı güç kullanımı' ilkesinin ihlal edilip edilmediğine dair Valiliğimizce idari tahkikat başlatılmıştır."*

20 Mayıs 2020 tarihinde Ağrı'nın Patnos ilçesinde kimliklerini almak için İlçe Jandarma Komutanlığı'na giden yaklaşık 20 yurttaşın, tek sıraya konulduğu ve İstiklal Marşı'nı okuyan askerlere eşlik etmelerinin istendiği, marş okunduğu sırada kendi aralarında konuştukları gerekçesiyle 2 kardeşin, askerler tarafından kamerasız bir odaya götürülerek darp edildiği iddia edildi. **22 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre;** 20 Mayıs'ta yapacakları ev için Patnos Baraj Göleti çevresinde taş toplamaya giden 4 yurttaş ve aynı bölgede bulunan yurttaşların kimlikleri gerekçe gösterilmeden askerlerce alınarak, karakola götürüldü. İddiaya göre; kimliklerini almak için karakola giden yaklaşık 20 yurttaş, askerler tarafından tek sıraya konularak, yine askerler tarafından okunan İstiklal Marşı'na eşlik etmeleri istendi. Marş okunurken kendi aralarında konuştukları gerekçesiyle küfür ve hakaretler yağdıran askerlere itiraz ederek, tepki gösteren yurttaşlardan Coşkun Çetres ve Enes Çetres kardeşler, kamera bulunmayan bir odaya götürülerek darp edildi. Coşkun Çetres, konuya ilişkin şu anlatımlarda bulundu: *"Tek sıraya girmemizi ve esas duruşta ses çıkarmadan beklememizi söylediler. Sonra da okudukları İstiklal Marşı'na bizim de eşlik etmemizi söylediler. Arkadaşlar da kendi aralarında o sırada konuşuyorlardı, askerler hakaret ederek üstümüze geldi. Hakaretler ettiler. Onların bu yaklaşımını kabul etmediğimiz için benle ağabeyimi zorla kamera bulunmayan bir odaya götüren yaklaşık 20 asker hunharca saldırmaya başladı. Tekmeler ve yumruklarla bize vurdular. Bundan dolayı kulağım kanadı. Bir parmağımda kesik, sırtımda morluklar oluştu. Kardeşimin de vücudunda morluklar oluştu. Bizi hastaneye götürerek formaliteden bir rapor hazırladılar. Avukatımızın savcılığa başvurması üzerine savcı, bizim tekrar hastaneye gitmemizi istedi. Yeniden hastaneye giderek darp raporu aldık. Bundan sonra yasal sürecin nasıl işleyeceğini takip edeceğiz. Açıkçası benim ne mahkemelerine de ne de yasalarına güvenim yok."* Ayrıca 2

kardeşe, fiziki mesafe kuralını ihlal ettikleri gerekçesiyle 3 bin 150 TL para cezası kesildiği belirtildi.

24 Mayıs 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Abdulkadirpaşa Mahallesi'nde zırhlı araçla gezen polislerin, bir evin kilitli kapısını tekme atarak açmaya çalıştı ve ev sahibini kapıyı kırmakla tehdit ettiği, ev sahibinin kapıyı açmasının ardından aile fertlerinden 20 yaşındaki B.A.'yı gözaltına aldığı öğrenildi. Genç kadının, zırhlı araca bindirildiği sırada tehdit ve hakaretlerde bulunmayı sürdüren bir polis memurunun, çevredekilerin duruma tepki göstermesi üzerine “*Bacaklarınızı kırar, gebertirim*” şeklinde tehditler savurduğunu ileri sürüldü. Polisin daha sonra “*aradığımız mavi tişörtlü bir çocuk*” diyerek genç kadını serbest bıraktığı öğrenildi.

27 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Yenişehir ilçesi Ekinciler Caddesi'nde ismi öğrenilemeyen bir yurttaşın, polis ve bekçiler tarafından ters kelepçelenerek yere yatırıldığı ve hakaretlere maruz kaldığı öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Antep** girişinde bulunan polis noktasında Diyarbakır'a ait bir otobüs firmasında yolculuk yapan bir genç araçtan indirilerek polisler tarafından darp edildi. Sosyal medyada yer alan görüntülerde; araçtan indirilen genç yurttaş zorla üst araması yapılıyor. Maruz kaldığı kötü muameleye tepki gösterip şikayetçi olmak isteyince genç yurttaş, zorla otobüse bindirilmeye çalışılıyor. Bu duruma direnen genç yurttaş, polisler tarafından araçtan uzaklaştırılarak boğazından sıkılarak yere yatırılıyor. Söz konusu çekilen görüntülerin zamanı ve darp edilen gencin kimlik bilgileri hakkında detay verilmiyor.

30 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Merkez Bağlar İlçesi 5 Nisan Mahallesi 718. Sokak'ta "dur" ihtarına uymayan bir kişinin açtığı ateş sonucu, 1 polis memurunun (*Atakan Arslan*) ağır yaralandığı ve götürüldüğü hastanede müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi. savcılık tarafından başlatılan soruşturma kapsamında 5 kişinin (*M.E.C., M.A ve F.A. ve isimleri öğrenilemeyen 2 kişinin*) gözaltına alındıkları öğrenildi. **3 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre;** Olayla ilgili soruşturma kapsamında Diyarbakır'da bir eve yapılan baskın sırasında Şeyhmus Yılmaz ve Menice Yılmaz isimli 2 kişiye, polisin fiziksel şiddet uyguladığı ve polis köpekleriyle işkence yaptığı öğrenildi. 2 kişinin daha sonra hastaneye giderek maruz kaldıkları işkence ve diğer kötü muameleyi belgeleyen rapor aldıkları ve konuyla ilgili suç duyurusunda bulundukları öğrenildi. **Menice Yılmaz'ın konu ile ilgili basın organlarından yayınlanan beyanları şu şekilde:** “*Olayın şüphelisi olarak tutuklanan M. E. C.'nin ninesinin kiracısıyız. Ninesi de bizim karşı dairemizde ikamet eder. (...) 31 Mayıs günü saat 00:30 sıralarında polisler şahsın evlerimizde saklanmış olabileceğine dair karşı komşumuz ve bizim evimize baskın yaptı. (...) Kapımız kırıldı. Kapıya baktığımda 3 köpeğin içeriye doğru bırakıldığını görünce çocukları alarak hemen odaya saklandım. Kapıyı kapatarak arkasına saklandım (...) Polisler bağırmaya devam ederek kapıyı açmamı istediler. Kapıyı açar açmaz içeriye 2 köpek girdi (...) Odada ayakta beklerken köpeklerden bir tanesi üzerime doğru hareketler yapmaya başladı. Patileriyle karnıma doğru saldırdı (...) Yere doğru çöktüm, köpek beni tırmalamaya devam etti. Köpekler çocuklarıma doğru yönelince polisler köpekleri tuttu (...) Bütün bunlar yaşları 7, 9 ve 11 olan 3 çocuğumun gözleri önünde yaşandı”.* **Şeyhmus Yılmaz'ın konu ile ilgili basın organlarından yayınlanan beyanları şu şekilde: ise basında yer alan açıklamasında konu ile ilgili şunları belirtti:** “*Odadan çıkar çıkmaz ‘tutun, vurun, şahıs buradadır’ sözlerini duyar duymaz darbe alarak yüz üstü yere yığıldım. 15-20 tane özel hareket polisi tekme ve yumruklarla saldırdılar. Burnuma, dudağıma ve karın*

kısmına tekmeler vurdular. Uzun namlulu silahın ucuyla sağ dirseğime darbe aldım (...) Polislerin geri çekilmesiyle 3 köpekten ikisine ‘yakala oğlum saldır’ diyerek üzerime doğru bıraktılar. Köpeklerden biri yerdeyken sağ kolumun omuz hizasını ısırıldı. Diğeri sol kulağımın arka kısmını ısırıldı (...) Köpeklerin saldırısı 2-3 dakika sürdü. Kimse müdahale etmedi ve tutmaya çalışmadı. Daha sonra özel hareket polisleri köpekleri alarak evimizden çıktılar”.

9 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı’nın başlattığı bir soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 kişinin (Tutuklu Aileleri ile Yardımlaşma Derneği (TUAY-DER) Eşbaşkanı Mehmet Emin Güzel, yöneticisi Şafii Hayme ile üyeleri Leyla Ayaz, Abdulmenaf Kur, Müşehher Ülker, HDP Bağlar Belediye Meclis Üyesi Vahit Doğru) gözaltına alındığı öğrenildi. Evlere yapılan baskınlarla birlikte TUAY-DER’in Kayapınar Huzurevleri Mahallesi’nde bulunan binasına da baskın düzenlendi. Çilingirle kapıyı açan polislerin dernekte arama yaptığı belirtildi. Evinin kapısı kırılan TUAY-DER yöneticisi Şafii Hayme’nin darp edilerek gözaltına alındığı öğrenildi. Hayme’nin eşi Şadiye Hayme’nin konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: *"Bir anda vahşet olacak gibi eve girdiler. Bunlarda insanlık yok. Eşimi karga tulumba yere yatırarak tekmelemeye başladılar. Ne yapıyorsunuz, sakın olun deyince saçlarımdam tutup yere sertçe beni vurdular. Yat yat diye bağıryorlardı. Kızım, yaşlı adama ne yapıyorsunuz deyince onu da yumruk ve tekmelerle yere yatırdılar. Başına silah dayayarak, sırtına bastılar. Küçük kızıma bunu yaptılar."* Hayme’nin 23 yaşındaki kızı Şenay Hayme’nin konuya ilişkin basında çıkan açıklamaları şu şekilde: *"Baba ve annemi dövdüklerinde ben, ‘yaşlıdır niye dövüyorsunuz’ dedim. Bunun üzerine kafama silah dayadılar. Saçımdan sürükleyip odaya attılar. Kafama silah tutup, ‘Hepiniz teröristsiniz. Çıkın üstüne tekmeleyin. Silahın var mı sen de silahını çıkar’ dediler. Cinsiyetçi küfürlerde bulundular. Vahşeti yaşattılar bize. ölüm ile tehdit ettiklerinde onlara baktım, bunun üzerine yüzüme tekme attılar. ‘Terörist gibi bakıyorsun bakma öyle’ dediler. Bakışlarımızdan korktular. Sonra seni de almaya geleceğiz. Senin için de bir şey buluruz. Yine ‘Tek tek sırtına bineriz’ dediler."*

10 Haziran 2020 tarihinde Mardin’in Artuklu ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, HDP PM Üyesi Emrullah Kalkan’ın gözaltına alındığı öğrenildi. Kalkan’ın gözaltına alındığı sırada darp edildiği ve hakarete maruz kaldığı, yine aile bireylerinin darp edildiği belirtildi.

26 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında, Demokratik Yerel Yönetimler Kurulu ve TJA Üyesi Sevil Rojbin Çetin’in ev baskınıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Çetin’in ev baskını sırasında, işkence ve kötü muameleye ve polis köpeği saldırısına maruz kaldığı öğrenildi. Sosyal medyada yayınlanan fotoğraflarda, Çetin’in sol gözünün altında morluklar, boğazında çizikler ve kol ve bacaklarında yırtılmalar olduğu görüldü.

30 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır’ın Sur ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1’i çocuk 4 yurttaşın (Tacettin Kardaş-Yaş 52, Feyzi Çetiner-Yaş 51, R.K.-Yaş 17, Halil Aslan-Yaş 25) gözaltına alındığı öğrenildi. Mahallenin ablukaya alındığı baskında evlerin arandığı ve ev eşyalarının dağıtıldığı belirtildi. Ev baskınları sırasında R.K. ve Halil Aslan’ın darp edildiği ve hakaretlere maruz kaldığı belirtildi. Gözaltı gerekçeleri öğrenilemeyen 4 kişinin Diyarbakır İl Jandarma Komutanlığı’na götürüldüğü öğrenildi.

-Cezaevlerinde İşkence

3 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Mehmet Sıraç Özsubaşı, şu beyanlarda bulundu: “Oğlum Şeyhmus Özsubaşı, en son Kayseri Bünyan Cezaevi’nde iken Trabzon Beşikdüzü Cezaevi’ne sevk edilmiştir. Oğlumun sevkini yaptığını tesadüfen öğrendim. Oğlumun arkadaşlarının aileleri ile yaptıkları telefon görüşmesinde sevk olayını söyleyince, onlar bana haber verdiler. Bunun üzerine Bünyan Cezaevi’ni aradım. Oradaki yetkili bana, oğlum ile birlikte 6 kişinin Trabzon’a sevk edildiğini söyledi. Daha sonra Trabzon Cezaevi’ni aradım. Onlar da sevk uygulamasını doğruladı. Oğlum ile ne zaman görüşebileceğimi sordum. Perşembe günü (02.01.2020) arayacağını söylediler. Oğlum Perşembe günü aradı. Oğlum 26.12.2019 günü sabahında habersiz bir şekilde toplam 6 kişinin ring aracına bindirilerek sevk edildiklerini söyledi. Oğlum ve Sakıp Hazman Beşikdüzü T Tipi Cezaevi’ne, iki kişi Giresun Cezaevi’ne, iki kişi de Rize Cezaevi’ne götürülüyor. Trabzon’da cezaevi girişinde gardiyanların çıplak arama yapmak istemesi üzerine oğlum bunu kabul etmiyor. Bunun üzerine gardiyanlar zor kullanarak elbiselerini çıkarıyor ve bu esnada hakaret ve küfür ediyorlar. Bu uygulamadan sonra oğlumu hücreye atıyorlar. Oğlum ilk üç gün kendisine yemek verilmediğini, sadece ekmek ve su verildiğini söyledi. Oğlum hala da hücrede tutuluyor. Daha ne kadar hücrede kalacağına dair ona bir bilgi verilmemiş. Oğlum kendisi ile birlikte götürülen Sakıp Hazman’dan hiç bilgi alamamış. Hücrede oğluma dönük hakaret, küfür ve kötü muamele devam ediyor. Kendisine kâğıt kalem dahi verilmemiş. Bu yüzden dilekçe yazamamış. Oğlumun kendi talebi olmadan, böyle bir uygulamayla sevk edilmesinin bilinçli yapılan bir cezalandırma yöntemi olduğunu düşünüyorum. Beşikdüzü Cezaevi kamuoyunda kötü muamele ve işkence yapılan bir yer olarak biliniyor. Bu tür insan haklarına aykırı uygulamaları kabul etmiyorum. Derneğinizden bu konuda hukuki destek talep ediyorum.”

11 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Hakkâri Kapalı Cezaevi’nde tutuklu bulunan Mervan Dünder isimli mahpusun, 6 Ocak 2020 tarihinde Van T Tipi Kapalı Cezaevi’ne sevk edildiği ve çıplak arama dayatmasına maruz kaldığı, bu istemi reddeden mahpusun infaz koruma memurları tarafından darp edildiği öğrenildi. Revir ve hastaneye götürülmeyen Dünder’in 2 gün boyunca tek kişilik koğuştaki bekletildiği ifade edildi.

11 Ocak 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Celal Demir, şu beyanlarda bulundu: “Yakınım olan Şerafettin Demir ile 10.01.2020 günü yapmış olduğum görüşmede, koğuştaki arama yapılırken kitaplarının yere atıldığını, buna itiraz ettiği içinde kelepçe takılarak darp edildiğini ve sürüklendiğini söyledi. Yaşadıklarının ailesine anlatmasını diye hakaret ve tehdit edildiğini söyledi. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyorum.”

14 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine bulunduğu hapishaneden mektupla başvuruda bulunan Hüseyin Keser, şu beyanlarda bulundu: “Yaklaşık 1 aydır bu cezaevinde kalıyorum. 31 Aralık 2019 Salı günü beni spora çıkaran iki personel, iki ay hücrede kalmam gerektiğini, söyleyerek hakaret ettiler. Ben de hakaret etmeyin dememe rağmen personeller hakaret ve tehditlerine devam ettiler. Sen görürsün diyerek koğuştan çıktılar. 15-20 dakika sonra koğuşa onun üzerinde gardiyan geldi. Aramamı yaptıktan sonra avluya çıkmam gerektiğini söylediler. Avluda göğsüme sert bir şekilde vurdular. Daha sonra başıma ve kulaklarıma vurarak hakaret etmeye devam ettiler. “Devlet benim, sen kendini ne zannediyorsun, seni her gün gelip döveceğiz” gibi sözler söylediler. Daha sonra eşyalarımı dağıtarak çıktılar. Ben ilk defa bu kadar ağır bir durumla karşılaştım. Ne yapacağımı bilemedim. Tek başıma bir hücrede kalıyorum. Çok zor şartlarda yaşıyorum. Bu zor durumla ilgili sizlerden gereken her şeyi yapmanızı, kamuoyu ile paylaşmanızı, hukuki yardım etmenizi

talep ediyorum.” (Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu- Mektubun yazıldığı tarih 03.01.2020)

8 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi’nde tutulan Hüseyin Bağ’ın ailesiyle 7 Şubat 2020 tarihinde yaptığı telefon görüşmesinde, koğuş araması sırasında eşyalarının dağıtıldığını ve ardından gardiyanların saldırısına maruz kaldıklarını aktardığı öğrenildi.

13 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: Van F Tipi Ceza İnfaz Kurumu’nda bulunan Fikret Turgut isimli mahpusun darp edildiği belirtildi. Basın organlarında konu ile ilgili açıklama yapan Turgut’un kardeşi Fahrettin Turgut, şu beyanlarda bulundu: “4 Şubat günün Van F Tipi Cezaevi’nde bulunan ağabeyim Fikret Turgut’u ziyarete gittik. Ziyaret sonrası gardiyanların ağabeyimi darp ettiğini geçen Pazar günü yaptığı telefon görüşmesinde öğrendik. Ağabeyim 3 yıldır örgüt üyeliği suçlaması ile içeride tutuluyor. Biz kendisini ziyaret ettikten sonra gardiyanlar tarafından darp edildiğini avukatına bildirmiş. Ağabeyim bu yüzden Van Araştırma Hastanesi’ne kaldırılmış ve darp raporu alınmış. Ağabeyimin neden darp edildiğini bilmiyoruz. Sağlığı hakkında endişeliyiz. İnsan Hakları Derneği’nin ve hukukçuların bu durumla ilgilenmesini istiyoruz.”

14 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 2 Nolu Ceza İnfaz Kurumu’ndan mektupla başvuruda bulunan Methi Kaya, özetle Cezaevinde 03.10.2019 tarihinde gardiyanlar tarafından (yaklaşık on gardiyan) kaldığı hücrede fiziksel olarak saldırıya uğrayıp göğüs ve kalbinden darbe almıştır. Revire geç götürülmüş ve omurgalarında çatlaklık söz konusu olduğu için hastaneye sevk edilmesi gerekmektedir. Fakat sevk edilmemiş. Geç bir saatte ambulans gelip hastaneye götürülmüştür. Daha sonrada kötü muameleler devam etmiş savcılığa yazılan 2 dilekçe de aleyhine sonuçlanmış ve hücre cezası verilmiştir.

2 Mart 2020 tarihinde İHD Şırnak şubesine başvuruda bulunan Hekim Arzuhan, şu beyanda bulundu: “Kardeşim olan Hamza Arzuhan 5 yıldır cezaevinde tutuklu bulunuyor. Daha önce Şırnak T-Tipi Hapishanesi’nde 2 yıldan fazladır Gümüşhane Hapishanesi’ne sürgün edildi. Haftada bir defa telefon hakkı var ve en son 2019 yılında Kurban Bayramı’nda ziyaretine gidebildik. 12.02.2020 tarihinde kullandığı telefon hakkında cezaevinde kötü muamele ve gardiyanların fizikî şiddetine maruz kaldıklarını ve tek kişilik hücrelere konulduklarını söyledi. Kardeşimin can güvenliğinden endişe duyuyoruz. Kardeşimin bulunduğu şehirdeki hapishaneye nakil edilmesini istiyoruz. Bu konuda hukuki destek sunmanızı talep ediyorum.”

2 Mart 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Muzaffer Çelebi, şu beyanlarda bulundu: “Daha önce Tarsus 1 Nolu T tipi Cezaevinde bulunan kardeşim Bahattin Çelebi, 21 şubat 2020 tarihinde Aksaray T Tipi cezaevine nakli gerçekleşiyor. 24 Şubat 2020 tarihinde kardeşim Şemsettin Çelebi aranarak naklin gerçekleştiğine dair bilgi veriliyor. 1 Mart 2020 tarihinde evi arayarak cezaevinde yaşadıklarına dair bize bilgi verdi. Cezaevi içerisinde kantin ihtiyaçlarının karşılanmadığını ve bu ihtiyaçlarımızın karşılanması için idare ve orda bulunan gardiyanlara yaptıkları itirazlar sonrasında gardiyanlar tarafından darp edildiklerini bize aktardı sonrasında hücreye atıldığını bize bildirdi. Yaşanan bu olay karşısında kardeşimin sağlık ve yaşam hakkında kaygı duyduğumu belirtmek isterim. Ve derneğinizden hukuki yardım talep ediyorum.”

20 Mart 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Erdal Al, şu beyanlarda bulundu: “Cezaevinde Coronavirus dezenfeksiyonu adı altında mahkumlara hakaret edildiği, tehdit edildikleri, eşyalarının kırıldığı, elbiselerinin yerlere atıldığı, telefon görüşmesinde kardeşim (Önder Al/Tokat T Tipi Kapalı Cezaevi) tarafından bize aktarılmıştır. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyorum.”

13 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van T Tipi Kapalı Cezaevi’nde tutulan Barış Karaca isimli mahpusun ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, mahpusların gardiyanların şiddetine maruz kaldıklarını aktardığı öğrenildi. Ağabey Özgür Karaca, görüşmeye ilişkin şu beyanlarda bulundu: “Kardeşim, 5 Nisan’da koşullarına gardiyan ve askerler tarafından keyfi uygulamalarla ayakta sayım dayatması yapıldığını ve buna karşı gelen aralarında kardeşimin de bulunduğu 20 tutuklunun işkenceye maruz kaldığını söyledi. Kardeşim ve 3 arkadaşı sonrasında kirli olan hücrelere atılmış. Normalde kardeşimle her Salı günü telefon görüşmesi yapıyorduk. Cezaevini aradığımızda kardeşimin kendi isteğiyle çıkmadığını söylediler. Daha sonra kardeşimle konuştuğumuzda durumun öyle olmadığını öğrendik. Salgın sonrası koşulların değiştiğini ve gittikleri koşullarda televizyon olmadığını belirten kardeşim, gelen mektuplarının kendilerine verilmediğini ifade etti. Kitaplarının bir ay önce alındığını ve geri verilmediğini de anlattı”

16 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Maraş Türkoğlu 1 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevi’nde kalan Burhan Erol isimli mahpusun, ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, mahpusların “koşulları basan robocop giyimli gardiyanlar” tarafından şiddetine maruz kaldıklarını aktardığı öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Elazığ Kadın Kapalı Cezaevi’ndeki C-4 odasında 3 kişiyle birlikte kalan hükümlü Remziye Karadağ’ın babası Salih Karadağ ile yaptığı telefon görüşmesinde, 12 Mayıs’ta 20 kişilik gardiyan grubu tarafından darp edildiklerini, vücutlarının çeşitli yerlerinde morluklar oluştuğunu ve götürüldükleri revirde darp raporu verildiğini aktardığı öğrenildi.

-Kaçırma ve Ajanlık Tehdidi

4 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Fuat Yalçın, şu beyanlarda bulundu: “Diyarbakır’da iki dönem HDP de il meclis üyeliği ve belediye meclis üyeliği görevlerinde bulundum. Diyarbakır’da HDP ve önceki partilerde aktif şekilde siyaset yürüttüm. 2016 Kayyım atanmasından sonra Yenişehir Belediye meclis görevinde iken ihraç edildim. Bir süre de cezaevinde kaldım. O dosyamdan da beraat ettim. Şu an inşaat ve çiftçilik işi ile uğraşıyorum. Hatırladığım kadarı ile 20.01.2020 tarihinde saat 15.00 civarında kendi aracımla (21 ABA 328) Gaziler son durak caddesinden Huzurevleri semtine gitmek için hareket halindeydim. Caddenin sağ tarafında ilerlerken caddenin solunda Ford Tourneo marka araç bana yaklaşarak işaret etti. İçinde sivil giyimli, yaşları 45 civarında beyaz tenli 170-180 cm boylarında iki kişi vardı. İşaretleri ile birlikte arabamı durdurdum, onlar da önümde araçlarını durdurdular. Araçtan inen bir kişi polis kimliğini göstererek konuşmak istediğini söyledi. Ben de konuşmak istemediğimi, hakkımda bir işlem varsa söyleyin dedim. O da bana işlem olmadığını sadece bir konuda sohbet etmek istediklerini söyledi. Ayrıca onlara ev diğer adreslerimin açık olduğunu, bir işlem olduğu takdirde kolaylıkla bana tebligat yapabileceklerini söyledim. Onlara yolumu kesip korsanca davranmalarının suç olduğunu söyledim. Bana bir yerde sohbet edip konuşmak istediklerini söyleyince karşı çıktım. Onlara karşımızda Nehir adında kahvehaneyi gösterdim, burada konuşabiliriz başka yere de gelmem dedim. Onlar da orası kalabalıktır orası uygun değil başka yere gidelim dediler. Ben bu

durumu kabul etmedim. Onlara sormak istediğiniz soruyu kendi arabanızda da sorabilirsiniz deyince onların aracına geçtik. Araçta kişilerden biri kendi telefonunun whatsapp bölümünden bir fotoğraf göstererek bana tanıyıp tanımadığımı sordu. Ben de fotoğraftaki kişiyi tanımadığımı söyleyince onlar bizdeki bilgilerin senin bu şahsı tanıdığın yönündedir dediler. Ben de cevabımı tekrarlayıp ne yaparsanız yapın, gözaltına alır tutuklarsanız da cevabım aynıdır dedim. Bu sefer de diğer kişi bana bu görüşmeyi saymayalım başka zaman seninle bir çay içelim dedi. Ben ona da sizinle görüşmem dedim ve araçtan indim. O görüşmeden 3 veya 4 gün sonra da beni aynı araç ve şahısların takip ettiğini gördüm. Kendilerini polis olarak tanıtan bu kişilerin kim olduklarını ne iş yaptıklarını bilmiyorum. Beni sürekli takip etmelerinden rahatsızım. Yasadışı sorgu ve zorla alıkonularak bilmediğim ve tanımadığım kişilerin fotoğrafları üzerinden tehdit edip ajanlaştırmaya çalışmalarından şikayetçiyim. Bu konuda derneğinizden hukuki destek talep ediyorum, İHD'nin de olayın takipçisi olmasını istiyorum.”

14 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında gözaltına alınan 22 yaşındaki Mehmet Akyüz isimli yurttaşın, götürüldüğü İlçe Emniyet Müdürlüğü TEM Şube'de kendilerini polis olarak tanıtan sivil giyimli kişilerin kendisine ‘Bizimle çalışmanı istiyoruz’ dediği iddia edildi. Artuklu Üniversitesi öğrencisi olan Akyüz’ün gözaltında kaldığı 4 gün boyunca söz konusu bu kişilerin 4 kez ‘mülakat’ adı altında kendisi ile isteği dışında görüştüğü belirtildi. Akyüz, **21 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan röportajında** konuya ilişkin şu beyanlarda bulundu: “Kendileri ile çalıştığım zaman maddi ve manevi yardımcı olacaklarını söylediler. Benden çok şey istemeyeceklerini sadece söyledikleri kişileri tanıyıp tanımadığımı soracaklarını söylediler. Buna göre gidip o kişileri tutuklayacaklarını belirttiler.”

25 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Pelda Sevim, şu beyanlarda bulundu: “ Bir yıla yakın süredir Bismil 15 Temmuz şehitler Anadolu lisesinde sözleşmeli aday öğretmenlik yapmaktayım. 20.02.2020 tarihinde mesai bitiminden sonra okul müdürümüz olan Abdulvahap Çelik beni arayarak, “ Eğer Diyarbakır’da iseniz İl Milli Eğitim Müdür yardımcısı Hanefi Özkal’ın yanına gidin, mevzuunun ne olduğunu bilmiyorum” dedi. Ben de “tamam” diyerek aynı gün ismini belirttiğim milli eğitim müdür yardımcısının odasına gittim. Müdürüm bana milli eğitim müdür yardımcısının yeri ve odası ile alakalı bilgiyi daha önce vermişti. Odasına girdiğimde yanında başka biri vardı. Ben girdikten birkaç dakika sonra yanındaki şahsı gönderdi. Şahsın çıkmasından sonra Hanefi Özkal dışarı çıkıp çok kısa bir süre sonra tekrar içeri geldi. “Polis arkadaşlar bir mevzu ile alakalı sizinle görüşmek istiyorlar” dedi. Hemen ardından içeriye sivil giyimli, polis olduklarını belirten üç kişi girdi. Herhangi bir kimlik göstermediler. Biz polislerle konuşmaya başlamadan Hanefi Özkal odasının anahtarını polislerle verip, “siz rahat rahat konuşun” diyerek odadan çıktı. Polislerden biri 35-40 yaş aralığında, iri, 180 boylarında görünüyordu. Beyaz tenliydi. Diğer iki polis otuz yaşından genç, daha kısa boylulardı. Bunlardan biri esmerdi, diğeri ise sarışın ve mavi gözlüydü. Bu genç, görece kısa boylu olan polislerden birine “Yiğit” olarak hitap ettiklerini hatırlıyorum. Müdür yardımcısı anahtarı polislerle teslim ettikten sonra ben çok korkmuştum. Polislerden biri anahtarı kapının deliğine yerleştirdi. Diğer bir polis “kilitlemeye gerek yok, kimse bizi rahatsız etmez” deyince, kapıyı kilitlemekten vazgeçti. İlk “merhaba, hoş geldiniz” şeklinde klasik selamlaşma cümleleriyle benimle konuştular. Ardından direkt konuya girdiler. “Ailenizden terör ile iltisaklı kimse var mı?” diye soru sordular. Ben de “Dayım ilgili konudan cezaevi yattı” dedim. “Şimdi nerede?” diye sordular. Genel olarak dayımla ilgili bilgi almaya çalıştılar. Bununla alakalı sorular sordular. “Sen de devlet memurusun, biz de devlet memuruyuz, bizim birbirimize yardım etmemiz gerek “ dediler. “yerini bilmiyorsan da akrabalarınız var, öğrenirsin” dediler. Dayım yurtdışında

olduğu için onunla alakalı bilgilere ulaşmak istiyorlardı. “Belki pişmandır, geri dönmek istiyordur ama yapamıyordur, sen bize yardımcı ol, onu geri getirelim” diye söylüyorlardı. Konuşmalar arasında “siz aday mısınız, sözleşmeleriniz yenileniyor mu?” gibi sorular sordular. Bunu ben tehdit şeklinde algıladım. “Bismil’e git-gel zor olmuyor mu, seni Diyarbakır’a alsak nasıl olur?” şeklinde bana yardımcı olabileceklerini belirtiyorlardı. Bu güne kadar bu meselelerden uzak durduğumu, şu andan itibaren de dahil olmak istemediğimi kendilerine söyledim. Onlar benden telefon numaramı isteyip, bildiğim bir şey olursa onlara ulaşmamı istediler. Ben de bunun üzerine “siz numaranızı verin, pek bir şey öğreneceğimi zannetmiyorum ama eğer bir şeyler öğrenirsem sizi ben ararım” dedim. Fakat bana numara vermediler. Benim numaramı aldılar. Milli eğitim müdürlüğüne girdiğimde saat 16.20 civarı idi. Çıktığımda ise Saat 17.00’yi geçiyordu. Çıktığımda odanın bulunduğu katta kimseyi göremedim. Binada da çok bir kimse kalmamıştı. Okul müdüründen, kendisini Hanefti Özkal isimli il milli eğitim müdür yardımcısı değil, Bismil Milli eğitim ilçe müdürü aramış diye öğrendim. Can güvenliğimden endişeliyim, kendimi tehdit altında hissediyorum. Derneğinizden konu ile alakalı hukuki yardım talep ediyorum.” **9 Mart 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Pelda Sevim, şu beyanlarda bulundu:** “Ben daha önce 25.02.2020 tarihinde derneğimize başvuruda bulunmuştum. Konu ile ilgili basın açıklaması ve suç duyurusu yapılmıştı. Bu işlemler ardından iki kez aynı kişi tarafından izlendiğimi fark ettim. Bu durum beni rahatsız ettiğinden yeniden bir başvuru yapmak istedim. 6 Mart 2020 tarihinde sabah saat 06.45 sıralarında Bismil’e gitmek için Seyrantepe kavşağında bulunuyordum. Otobüsü beklerken önümden Nissan NAVARA marka araç geçti. Hatırladığım kadarıyla araç 34 CVS 938 plakalıydı. Şoför koltuğunda bulunan kişi geçerken bana doğru bir süre baktı. Daha sonra aracını yaklaşık 20 metre öteye park etti. Otobüse bindikten sonra bu kişi hemen hareket etti. Otobüs seyir halinde giderken arada yolcu almak için durduğunda bu araç da duraksıyordu. Birkaç kez ben otobüsteyken bu kişiyle göz göze geldim. Bir yanlış anlaşılma olabileceğini düşündüm. Ancak bugün (09.03.2020) de Seyrantepe kavşağında otobüs beklerken yine aynı araç ve şoförü gördüm. Yine bana bakıp birkaç metre ötemde aracını park etti. O sırada telefonumla aracı çekmek istediğim zaman beni fark edip hemen oradan ayrıldı. Yol boyunca baktığımda bir daha o aracı göremedim. Bu kişinin polis olup olmadığını veya ne iş yaptığını bilmiyorum. Ancak bu durum beni son derece rahatsız etmektedir. Bu sebeple derneğinizden bu konuda yardımcı olmanızı talep ederim. Ayrıca bu durumu anlatan dilekçeyi Savcılığa vermenizi isterim.”

2 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin’in Kızıltepe ilçesine bağlı Dunaysır Mahallesi 583 sokakta yaşayan Selahattin Aksoy isimli yurttaş 26 Şubat tarihinde evinin önünde kimliği belirsiz kişiler tarafından kaçırılmak istendiği öğrenildi. Kızıltepe Emniyet Müdürlüğü’ne giderek suç duyurusunda bulunmak isteyen Aksoy, basın organlarında yayınlanan röportajında konuya ilişkin şunları belirtti: “Yanıma gelir gelmez ‘arabaya bin’ dediler. Ben de tanımadığım için binmeyeceğimi, nedenini sordum. Israrla binmemi istediler.” **2 Mart 2020 tarihinde** konuya ilişkin Kızıltepe Kaymakamlığı tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “Kızıltepe Cumhuriyet Başsavcılığı koordinesinde Kızıltepe İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından bütün detayları ile araştırılmaktadır.”

13 Mart 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Abdulvahit Yılmaz, şu beyanlarda bulundu: “12.03.2020 tarihinde saat 10 civarında kapıya gelen 5 polis memuru güvenlik şubeden geldiklerini söyleyerek ifademin olduğunu ifademi almak üzere güvenlik şubeye gelmemi istediler. Beni arabaya bindirdikten sonra güvenlik şubeye götürmeyip, arabada gezdirdiler. Onlar için ajanlık yapmam talebinde bulundular. Aksi takdirde ‘seni yaşatmayacağız’ ‘Seni halkın içinde itibarsızlaştırıp sana iftirayla toplum içine

çıkaramayacak hale getiririz' gibi tehditlerde bulundular. Ayrıca 'bu son gelişimiz olmayacak sen kararını verene kadar tekrardan geleceğiz' demişlerdir. Can güvenliğimin olmadığı için kurumuza başvurmuş bulunmaktayım. Derneğinizden insani ve hukuki yardım ediyorum."

23 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır'da 36 yaşındaki Tarık Akan isimli yurttaşın, 18 Mart'ta gece evine giderken polisler tarafından alıkonulduğu, götürüldüğü ıssız bir yerde kendisine ajanlık dayatıldığı ve kabul etmeyince de darp edilerek parasına el konulduğunu iddia edildi. Akan, yaşadıklarını şöyle anlattı: *"Gece eve giderken polis okuluna 50 metre uzaklıkta yanıma bir araç yaklaştı. 'Genç bakar mısın biz polisiz araca binebilir misin' dediler. Kimlik kartlarını görmek istediğimi söyleyince gösterdiler ve bende araca bindim. Araçta bir arkadaşımдан bahsettiler. Bu konuda onlara bilgi veremeyeceğimi söyledim. Bilgim olmadığı bir konuda neden iftira atayım demem üzere aralarından biri sol gözüme yumruk attı. Beni Urfa yolunda bulunan bir otelin arkasında kalan araziye götürdüler. Araçtan indiğimizde ajanlık teklif ettiler. 'Sen bizim adamımız olacaksın' dediler. Ben yok dediğim zaman ağza alınmayacak küfürler ettiler. Üst araması yaptılar. Cebimde 2 bin TL para vardı. Cebimden çıkardıkları parayı avucunun içine aldıktan sonra 'sen bizimle iş birliği yaparsan bunun 8 katını sana vereceğiz' dediler. Ben de tamam dedim. Sonra bana sarılıp özür dilediler. 'Bunlara gerek yoktu' dediler. İşlemediğim bir suçu üzerime atarlar diye korkarak söyledikleri her şeye evet dedim. Sonra sabaha doğru saat 2 buçukta beni evime kadar bıraktılar. Yenişehir Şehit Alişan Erol Polis Karakolu'na giderek Gasp Büro Amirliği'nde suç duyurusunda bulundum. Verdiğim ifade savcıya ulaştırıldı. Savcı direkt soruşturma başlattı. Darp raporu aldım. Burada verdiğim ifadede kendini polis olarak tanıtanlar beni şehrin ortasında alıkoyup, darp ettikten sonra gasp ettiler, dedim. Araç plakası ve aracın modelini de belirttim. Bu kişiler bana gösterilse çok rahat bir şekilde teşhis edebilirim."*

4 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesi Maraş Caddesi'nde, HDP PM Üyesi ve Gençlik Yürütme Kurulu Üyesi Hatice Büşra Kuyun'un, kendilerini polis olarak tanıtan kişiler tarafından alıkonulduğu ve tehdit edildiği öğrenildi. Mezopotamya Ajansına konu ile ilgili anlatımlarda bulunan Kuyun, şunları belirtti: *"Saat 15.00 civarında Maraş Caddesi'nde kendisini polis olarak tanıtan 2 kişi tarafından kimlik kontrolü yapıldıktan sonra 65 AAT 923 plakalı beyaz bir araca bindirdiler. 'Beni gözaltına mı aldınız? Gözaltı değilse bu yaptığınız şey hukuksuzdur' dedim. Gözaltına alındığıma dair belge olup olmadığını sordum. Bana 'Gözaltı yok; ama duruma göre değişebilir' dediler. Bu hukuksuzluğa karşı sustum. Onlarla konuşmadım. Araçla beni Hakkari-Başkale yoluna götürdüler. Emniyete götürmediler. Şehir merkezinden çıktık. Bir buçuk saat yol gittik. Telefonumu almaya çalıştılar. Ama ben telefonumu kapattım. Parti çalışmalarımızı illegalize etmeye çalıştılar ve burada parti çalışmalarını yapmama izin vermeyeceklerini söylediler. 3 kişi tarafından kaçırıldım. Bu kişiler önce polis olduklarını söyleyip kimlik gösterdiler. Daha sonra polis olmadıklarını ve kimliklerinin sahte olduğunu söylediler. Jandarma bölgesinde olsaydım jandarma kimliğiyle beni alacaklarını söylediler. Fakat birkaç polis arama noktasında polis kimliğini göstererek geçtiler. Kendilerinin üst düzey kişiler ve bizim onları göremeyeceğimizi; ancak kendileri istediği zaman onları görebileceğini söylediler ve birçok tehditte bulundular. Bana bayramda şehir yasağı kalktığı gibi bu şehri terk etmem gerektiğini, burada düzenlerini bozmama izin vermeyeceklerini ve burada hiçbir çalışmaya izin vermeyeceklerini söylediler. 'Eğer gitmesen sen ve senin gibilerini cezaevine atmak bizim için çok kolay. Şimdi çantayı açar, içine bir silah koyarız. Üzerine parmak izini koyarız. İşte bu noktada gezerken fotonu koyarız. İşte bu noktadaki güvenlik güçlerine suikast yapmaya çalışıyordu, diye cezaevine atarız ve yıllarca cezaevinden çıkamazsın. Sizin çalışmalarınızı bitirmek bizler için çok kolay. Bayrama kadar bir şey yapmayacaksınız. Gidip evinde oturacaksınız. Şehir yasağı kalktığı gibi bu şehri*

terk edeceksin ve buradan gideceksin. Yoksa çantana bir silah koyup seni bu şekilliyle çok rahat cezaevine attırırız’ diyerek tehdit ettiler. Daha sonra beni orada bırakıp gittiler. Ben de ileride bir köy vardı, oraya doğru yürüyerek gittim. Arkadaşlarımı aradım ve onlar gelip beni aldılar” diye konuştu.”

-Tehdit Edilenler

17 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: HDP Urfa Eşbaşkanı Emine Çetiner'in sosyal medya üzerinden tehdit edildiği öğrenildi. Çetiner'e "jitem.turkey" adlı sosyal medya hesabından "Şev baş hewall ölüm seni bulacak jitem" mesajının atıldığı belirtildi.

10 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: Instagram'da bulunan "jitem.turkey" adlı bir hesaptan 8 HDP'li milletvekiline (Serpil Kemalbay, Murat Sarısaç, Hüseyin Kaçmaz, Habip Eksik, Nuran İmir, Semra Güzel, Murat Çepni, Hasan Özgüneş) "Ölüm seni bulacak bekle. JİTEM" şeklinde mesaj gönderilerek tehdit edildiği öğrenildi. Milletvekillerinin avukatları aracılığıyla, hesabın kime olduğunun ortaya çıkarılması ve cezalandırılması istemiyle savcılığa suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi.

10 Mart 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Ahmet Yönten, şu beyanlarda bulundu: “Ben HDP Yenişehir İlçe Yöneticisiyim. Dün (09/03/2020) saat 15.00 civarında tesisler durağında bir arkadaşım ile birlikte minibüse binerek Dağkapıya geldik. İlk olarak beyaz renkli 21 BT ile başlayan ancak son kısmını hatırlamadığım Ford Tourneo model araç beni takip etmeye başladı. Daha sonra beyaz renkli Toyota Corolla Modelli 21 AAB 744 Plakalı araç beni takip etmeye başladı. Ben Dağkapı da roj kafe isimli yerde oturduk. Saat 19.30 ‘a kadar burada kaldık. Cafeden kalkıp bankalar durağında bulunan minibüslere bindim. Bu sırada da yukarıda belirttiğim Toyota marka araç beni takip etmeye devam etti. Ben eski hal durağında minibüsten indim ve bu aracın arkamdan geldiğini gördüm. Daha sonra biraz yürüyerek izimi kaybettirdim. Yaşadığım bu durum nedeniyle çok endişeliyim. Derneğinizin kayıtlarında bulunması için size başvuru yapıyorum.”

17 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Kars Belediyesi Eşbaşkanı Ayhan Bilgen’e yönelik kullanıcısı belirlenemeyen bir sosyal medya hesabından, kurşunların bulunduğu bir fotoğrafla birlikte “Şewbaş hewal ölüm seni JİTEM. Seversiniz” notuyla tehdit mesajı gönderildiği öğrenildi.

KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİNE YÖNELİK İHLALLER

Gözüaltına Alınanlar – Tutuklananlar- Ev Baskınları

2 Ocak 2020 tarihinde Mardin’de Kızıltepe Belediye Eşbaşkanı Zeyni İpek, ifade vermek için gittiği Mardin Emniyet Müdürlüğü TEM Şube’de gözüaltına alındı. Hakkında 2013 yılında 48 kişi ile birlikte başlatılan bir soruşturma kapsamında gözüaltı kararı olduğu öğrenilen Eşbaşkan İpek’in, **13 Ocak 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede yurtdışı yasağı ve adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

6 Ocak 2020 tarihinde Muş’ta HDP Gençlik Yönetim Kurulu Üyesi Ferhat Kalkan isimli gencin, İstasyon Caddesi’nde polis tarafından gözüaltına alındığı öğrenildi. Hakkında “Toplantı ve yürüyüş kanununa muhalefet” ettiği iddiasıyla Batman Başsavcılığı’nca

yürütülen bir soruşturma gözaltına alındığı öğrenilen Kalkan'ın **07 Ocak 2020 tarihinde** sevk edildiği adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Ocak 2020 tarihinde Maraş Elbistan ilçesinde, 9 Ocak 2013 yılında Fransa'nın Paris kentinde katledilen Kürt siyasetçi Fidan Doğan'ın anma törenine katılmak için polis arama noktasından geçen 3 yurttaşın (*Nuri Çul, İbrahim Usta, Ahmet Taş*) taşıdıkları pankart gerekçe gösterilerek gözaltına alındığı öğrenildi. 3 kişinin, Elbistan İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Ocak 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesine kırsal mahallelerde düzenlenen ev baskınlarında, 12 yurttaşın gözaltına alındığı öğrenildi. **10 Ocak 2020 tarihinde** 12 kişiden 5'inin Jandarma Komutanlığı'nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edildiği, 4 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı ve 1 kişinin ise (*Mor Yakup Kilisesi Süryani Rahibi Sefer [Aho] Belice*) "Örgüte yardım ve yataklık etmek" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. **13 Ocak 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 7 kişinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesi ve çevre mahallerinde asker ve polisler tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 12 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **12 Ocak 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 12 kişiden 8 kişinin "örgüte yardım yataklık ve örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı, 4 kişinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

12 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Meclis Üyeleri Şahin Sağlam ve Rıdvan Ezer'in gözaltına alındığı öğrenildi. Ezer'in eşinin de gözaltına alındığı, ancak götürüldüğü İl Emniyet Müdürlüğü'nde serbest bırakıldığı öğrenildi.

13 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır ve ilçelerinde düzenlenen ev baskınlarında, aralarında HDP PM Üyesi Mesut Bağcık ve 1 çocuğun (*İ.Ç.-Yaş 17*) bulunduğu 14 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

13 Ocak 2020 tarihinde Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Şenoba Beldesi'nde askerler tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 yurttaşın (Mesut Babat) "Örgüt üyesi olma" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Babat'ın, serbest bırakıldığı öğrenildi.

Batman'da sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşımları nedeniyle gözaltına alınan H.F., **16 Ocak 2020 tarihinde** çıkarıldığı adliyeye "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlaması ile mahkemece tutuklandı.

20 Ocak 2020 tarihinde Urfa ve ilçelerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 7 yurttaşın "Örgüt propagandası" yaptıkları iddiası gözaltına alındığı öğrenildi.

Siverek T Tipi Cezaevi'nden 4 gün önce tahliye olan Azad Baran adlı gencin, **24 Ocak 2020 tarihinde** Diyarbakır Adliyesi önünde polislerce gözaltına alındığı öğrenildi.

27 Ocak 2020 tarihinde Urfa'nın Bozova ilçesi Koçhisar Mahallesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınında "örgüte yardım ve yataklık yapmak" iddiasıyla Niyazi Gümüş isimli yurttaş ile ismi öğrenilemeyen eşinin gözaltına alındığı öğrenildi.

29 Ocak 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Bağlar ilçesi Bağcılar Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 19 yaşındaki Sadun Tutmaz'ın “Örgüt propagandası yapma” iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. **31 Ocak 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

Urfa Adıyaman Karayolu'nun 50'nci kilometresi Bozova sınırlarında 18 Ocak'ta ele geçirildiği iddia edilen bombalı araca dair gözaltına alınan 11 kişinin, **29 Ocak 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edildiği, 9 kişinin serbest bırakıldığı ve 2 kişinin ise (M.M., F.A.) "Örgüt üyesi olmak" ve “Patlayıcı maddeleri izinsiz bulundurmak” iddiaları ile tutuklandığı öğrenildi.

31 Mart seçimlerinde Van'ın Tuşba ilçesinde seçimleri kazanan HDP adayı eş başkanlardan olan ancak KHK'lı gerekçesiyle mazbatasını verilmeyen Ayşe Minaz'ın **31 Ocak 2020 tarihinde Van'da** gözaltına alındığı öğrenildi. "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla Van İl Emniyet Müdürlüğü'nde götürülen Ayşe Minaz'ın **1 Şubat 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

Diyarbakır'da TJA düzenlenen 2 günlük konferansa katılmak üzere **1 Şubat 2020 tarihinde** Van'dan yola çıkan Leyla Aşkan isimli yurttaşın, **Bitlis'in Tatvan ilçesinde** gözaltına alındığı ve emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

1 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'da polis tarafından düzenlenen ev baskınında, HDP Gençlik Meclisi Muhsin Acar'ın gözaltına alındığı öğrenildi. **8 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Acar'ın "devletin birliği ve bütünlüğünü bozmak" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

3 Şubat 2020 tarihinde Urfa'da polis tarafından durdurulan HDP Urfa Haliliye İlçe Eşbaşkanı Müslüm Arslan'ın ‘ifaden var’ denilerek gözaltına alındığı öğrenildi.

6 Şubat 2020 tarihinde Van'da 3 kişinin (*Yeni Yaşam gazetesi dağıtımıcısı Ferdi Sertkal, Yüzüncü Yıl Bilim Antropoloji Sanat ve Kültür Derneği Üyesi Mehmet Soner Bilir, HDP Gençlik Meclisi Üyesi Ferhat Kalkan*) polis tarafından gözaltına alındığı öğrenildi. **7 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişinin, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

6 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesi kırsal mahallesinde Jandarma tarafından düzenlenen baskınlarda, Behçet Hüsnü Bedru isimli yurttaşın gözaltına alındığı ve tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyede “Örgüt üyeliği” iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

KCK Ana Davası yargılamaları sonucunda “örgüt üyesi olmak” iddiasıyla verilen 6 yıl 3 ay cezanın kesinleşmesi sonucu Şırnak Belediyesi eski Başkanı ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Belediyeler Birliği (GABB) eski Genel Sekreteri Ahmet Ertak'ın **7 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'da** evine düzenlenen polis baskını sonucunda gözaltına alındığı öğrenildi. Emniyetteki işlemlerinin ardından Diyarbakır Adliyesi'ne sevk edilen Ertak'ın buradaki yakalama kararının yüzüne okunmasıyla tutuklanarak Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'ne götürüldüğü öğrenildi.

8 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınında, Kali Mahallesi Muhtarı Çetin Dirin'in gözaltına alındığı öğrenildi. İlçe Jandarma Komutanlığı'nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Dirin'in "örgüt üyesi" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

8 Şubat 2020 tarihinde Erzurum'un Karayazı ilçesine bağlı Çavuş Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 3 kişinin (*İrfan Arslan ve eşi Şevin Arslan ile babası Halis Arslan*) gözaltına alındığı öğrenildi. **11 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişiden İrfan Arslan'ın "örgüte yardım ve yataklık etmek" iddiasıyla tutuklandığı, diğerlerinin ise adli kontrol tedbirleri uygulanması şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 4 yurttaşın (*Abdülkadir Çalhan ile oğlu Abdullah Çalhan, Çalhan'ın evinden misafir bulunan HDP Gençlik Meclisi üyeleri Özgür Bulut ve Hamza Yıldırım*) gözaltına alındığı öğrenildi. **14 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından 2 kişisini (*Abdülkadir Çalhan ve oğlu Abdullah Çalhan*) serbest bırakıldığı, diğer 2 kişinin ise gözaltı sürelerinin uzatıldığı öğrenildi.

11 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesi Gaziler Semt'i'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 çocuğun (*Tirej Teke-Yaş 17*) gözaltına alındığı öğrenildi. Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şubesi'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen çocuğun, savcılık ifade ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

11 Şubat 2020 tarihinde Urfa'nın Bozova ilçesine bağlı Koçhisar (Qosar) kırsal mahallesinde sabah saatlerinde askerler tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 13 kişinin "Örgüt üyesi olmak" ve "Örgüte bilerek isteyerek yardım yataklık etmek" iddialarıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle: *Mehmet Yıldırım, Kenan Yıldırım, Müslüm Yıldırım, Yılmaz Doğan, Tacettin Gül, Abdullah Polat, İbrahim Polat, Mustafa Yıldız, İskender Şeker, Emin Zincirkıran, Mahmut Pehlivan, Ayhan Atmaca, Mustafa Taş*. **18 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 13 kişinin, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

11 Şubat 2020 tarihinde Muş'un Varto ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (*HDP Varto İlçe Eşbaşkanı Atık Yıldız, Şengül Çiçek, Bektaş Han*) gözaltına alındığı öğrenildi. Emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişiden Şengül Çiçek'in "Örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı, diğerlerinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

12 Şubat 2020 tarihinde Ağrı'da sabah saatlerinden polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **14 Şubat 2020 tarihinde** Ağrı İl Emniyet müdürlüğü TEM şubede tamamlanan ifade işlemlerinin adliyeye sevk edilen 6 kişiden 3'ünün (*DİSK Ağrı Şube Başkanı Ersin Erincik, HDP Merkez İlçe Eşbaşkanı İsmail Çiftçi, HDP Merkez İlçe Yöneticisi Eşref Yıldırım*) katıldıkları basın açıklamaları gerekçe gösterilerek tutuklandığı öğrenildi.

12 Şubat 2020 tarihinde Muş'un Malazgirt ilçesine bağlı kırsal mahallelerde düzenlenen ev baskınlarında, aralarından köy muhtarının da bulunduğu 30 kişinin gözaltına alınarak, İlçe Jandarma Komutanlığı'na götürüldüğü öğrenildi. 30 kişinin, **14 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin serbest bırakıldığı öğrenildi.

12 Şubat 2020 tarihinde Muşta polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 7 kişinin (*Necip Aslanşen, Fikri Aksak, Abdullah Polat, Abdül Haluk Sakık, Kenan Akpolat, Kadri Özden ve isimi öğrenilemeyen bir kişi*) gözaltına alındığı öğrenildi. **14 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 7 kişiden 1'inin (*Kadri Özden*) sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek "örgüt üyesi olmak" ve "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla tutuklandığı, diğer 6 kişinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

12 Şubat 2020 tarihinde Antep Valiliği tarafından yapılan açıklamada; "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla 12 kişinin gözaltına alındığını duyuruldu. Açıklamada, kent merkezinden 8, Nizip ilçesinde 2 ve İslahiye ilçesinde 2 kişinin gözaltına alındığı kaydedildi. **13 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 8 kişiden 2'sinin "Örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla tutuklandığı ve 6'sının adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

10 Eylül 2019 tarihinde "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklanan ve 10 Şubat günü görülen ilk duruşmasında tahliye edilen 2 kişinin (*HDP eski İl Eşbaşkanı Yadişen Karabulak, DTK üyesi Fikret Doğan*) savcılığın itirazı üzerine **12 Şubat 2020 tarihinde** yeniden gözaltına alındığı öğrenildi. Van İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 2 kişinin tutuklandığı öğrenildi.

12 Şubat 2020 tarihinde Bitlis'in Tatvan ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 kişinin (*HDP Bitlis İl Başkanı Rümet Dursun, Vedat Gündüz, Sedat Eskin, Hanım Çelik, Erol Orak, Naciye Türemiş*) gözaltına alındığı öğrenildi. **14 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından "örgüt üyesi olmak" ve "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla adliye sevk edilen 6 kişiden 2'sinin (*Naciye Türemiş, Erol Orak*) tutuklandığı, 4'ünün ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

13 Şubat 2020 tarihinde Kars'ta polis tarafından düzenlenen ev baskınında, siyasetçi Mahmut Alınak'ın "örgüt üyesi olma" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. **17 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen Alınak'ın "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

13 Şubat 2020 tarihinde Muş'un Bulanık ilçesine bağlı Uzgörür (Neynik) Beldesi'nde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, görme engelli 52 yaşındaki Hükümet Açık isimli yurttaşın gözaltına alındığı öğrenildi.

13 Şubat 2020 tarihinde Malatya merkez ve Yazihan ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 yurttaşın (*Nihat Özmen, Ziya Sertkaya*) "Örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi.

14 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarından HDP'li başkan ve yöneticilerinde bulunduğu 20 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. **17 Şubat 2020 tarihinde** gözaltına alınanlardan 16'sının emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından, 4'ünün ise sevk edildiği adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

14 Şubat 2020 tarihinde Dersim'de sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 7 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların **17 Şubat 2020**

tarihinde emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildikleri adliyede serbest bırakıldığı öğrenildi.

14 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesinde düzenlenen ev baskınlarında, 1 kişinin (*Sait Sırdaş*) gözetimine alındığı öğrenildi.

13-14 Şubat 2020 tarihinde Van'da 55 eve eş zamanlı düzenlenen polis baskınlarında, aralarında HDP PM Üyesi Yunus Durdu ve üniversite öğrencilerinin de bulunduğu 65 kişinin gözetimine alındığı öğrenildi. **15 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından 25 kişinin serbest bırakıldığı öğrenildi. **17 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 2 kişinin (*HDP PM Üyesi Yunus Durdu, Fırat Kırdag*) tutuklandığı öğrenildi.

14 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Dargeçit ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 kişinin (*Ahmet Seyhan, Mazlum Acar*) gözetimine alındığı öğrenildi.

14 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 kişinin (*Sait Sırdaş*) gözetimine alındığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Şırnak'ın İdil ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (*Belediye Meclis Üyesi Hikmet Zan, Mehmet Fidan, Nurettin Şen*) gözetimine alındığı ve götürüldükleri emniyet Müdürlüğü'nde alınan ifadelerinin ardından serbest bırakıldıkları öğrenildi. Gözetimine alınanların, 2014 yılında ilçede kurulan bir taziyeye katıldıkları gerekçesiyle haklarında açılan soruşturma kapsamında ifadelerinin alındığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Batman'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek 6 kişinin (*Hasan Balıcak, Sait Kortun, Abdullah İltaş, Abdolvahap Tüzün, Kani Yılmaz ve Abdullah Kaplan*) gözetimine alındığı öğrenildi. **17 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 6 kişinin, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Urfa'nın Siverek, Viranşehir ve Hilvan ilçeleri kırsal mahallelerinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 16 kişinin "Cumhurbaşkanına Hakaret" ve "sosyal medya paylaşımları" gerekçesi gözetimine alındığı öğrenildi. Siverek'te 12 kişinin, Viranşehir'de 3 kişinin ve Hilvan'da 1 kişinin gözetimine alınarak, ilçe jandarma komutanlığına götürüldüğü öğrenildi. Gözetimine alınanlardan 12 kişinin, **16 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildikleri adliyede adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Şırnak ve ilçelerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 16 kişinin gözetimine alındığı öğrenildi. Şırnak'ta 4 kişinin, Cizre ilçesinde 12 kişinin gözetimine alındığı öğrenildi. Şırnak'ta gözetimine alınan 4 kişinin **16 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi. Cizre'de gözetimine alınan 12 kişinin ise **17 Şubat 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 kişinin (*Abdulselam Nergiz*) gözetimine alındığı öğrenildi.

15 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, bir üniversite öğrencisinin (*Duygu Aykut*) gözaltına alındığı öğrenildi.

18 Şubat 2020 tarihinde Malatya'nın Akçadağ ilçesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 yurttaşın (D.K.) “örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla gözaltına alınarak, Malatya İl Jandarma Komutanlığı'na götürüldüğü öğrenildi.

19 Şubat 2020 tarihinde Diyarbakır'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (Gazeteci Hakkı Boltan, HDP İl Örgütü yöneticisi Abdurrahim Alçıçek, İHD Diyarbakır Şube yöneticisi Adnan Örhan) gözaltına alındığı öğrenildi.

19 Şubat 2020 tarihinde Mardin'in merkez ve ilçelerinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 5 kişinin (*Kızıltepe Belediyesi eski Eşbaşkanı İsmail Asi, HDP İl yöneticileri Hüsnü Acay ve Şehmuz Aksoy, Savur DBP İlçe Eşbaşkanı Muzaffer Işık, Mardin Büyükşehir Belediyesi eski Meclis üyesi Metin Kaya*) gözaltına alındığı öğrenildi.

29 Şubat 2020 tarihinde Mardin'de polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında HDP Mardin İl Eşbaşkanı Perihan Ağaoğlu'nun da olduğu 11 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların 2013, 2014 ve 2015 yılında katıldıkları siyasi faaliyetler gerekçesi ve gizli tanık beyanları üzerine gözaltına alındığı öğrenildi. **2 Mart 2020 tarihinde** emniyet işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 2 kişiden 1'inin (*Mardin Barosu'na kayıtlı avukat Ali Kahraman*) "örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklandığı, 1 kişinin ise sağlık sorunları sebebiyle adli kontrol şartı serbest bırakıldığı öğrenildi. **6 Mart 2020 tarihinde** emniyet işlemlerinin ardından 7 kişinin serbest bırakıldığı, adliye sevk edilen 2 kişinin ise (*HDP İl Eşbaşkanı Perihan Ağaoğlu, HDP Mardin eski İl Eşbaşkanı Musa Alkan*) 2015 yılında katıldıkları basın açıklamaları ve "gizli tanık" beyanları gerekçe gösterilerek "örgüt üyesi olmak" iddiası ile tutuklandığı öğrenildi.

3 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Sur ilçesinin kırsal Kumrucak Mahallesi'ne askerler tarafından düzenlenen ev baskınında, 4 yurttaşın (*Mahalle muhtarı Abdullah Kızılboğa, Eyüp Kızılboğa, Serhat Tosun, Hüseyin Gökmen*) gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların **4 Mart 2020 tarihinde** serbest bırakıldığı öğrenildi.

4 Mart 2020 tarihinde Dersim'in Pertek ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 yurttaşın (*Gökhan Karakuş, Sertaç Can*) gözaltına alındığı öğrenildi.

5 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 yurttaşın (*Barış Yıldız*) “Örgüt üyesi olmak” iddiasıyla açılan bir soruşturma kapsamında yakalama kararı olduğu gerekçesiyle gözaltına alındığı öğrenildi.

6 Mart 2020 tarihinde Mardin'in Savur ilçesine bağlı Soylu (Deriş) Mahallesi'nde askerler tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 5 kişinin (*Cabbar Gündüz, Mustafa Kılıç, Meki Eroğlu, Davut Okumuş, Metin Ortak*) gözaltına alındığı öğrenildi. İlçe Jandarma Karakoluna götürülen yurttaşların, 2014-2015 tarihli soruşturmalar kapsamında gözaltına alındığı öğrenildi. **13 Mart 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 5 kişinin "adli kontrol şartı" ile serbest bırakıldığı öğrenildi.

6 Mart 2020 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 yurttaşın (*Hakkı Fırat-Yaş 75 ve ismi öğrenilemeyen 2 yurttaş*) “Örgüt

propagandası yapmak” iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Hakkında gözaltı kararı olan 1 yurttaşın (*Abdi Gümüş*) evde olmadığı için gözaltına alınamadığı öğrenildi.

9 ve 13 Mart 2020 tarihlerinde Adıyaman'nın Çelikhan ilçesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında Çelikhan ilçesi Bulam beldesi önceki dönem belediye eşbaşkanları Mehmet Çağlan ve Cevahir Büyükaşahin'in de bulunduğu 9 yurttaşın gözaltına alındığı ve Adıyaman İl Jandarma Komutanlığı'na götürüldükleri öğrenildi. **17 Mart 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 9 kişiden 6'sının (*Mehmet Çağlan, Cevahir Büyükaşahin, Erdal Çağlan, Erdal Ün, Veysel Demirci, Nureddin Çağlan*) "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı, diğer 3 kişinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

10 Mart 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesine bağlı Yafes Mahallesi'nde sabah saatlerinde yapılan ev baskınında, 2 yurttaşın (*Zübeyde Akdoğan ve oğlu Ahmet Akdoğan*) gözaltına alındığı öğrenildi. Van'da yürütülen bir soruşturma kapsamında gözaltına alındığı öğrenilen anne ve oğlunun, İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi.

12 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'da polis tarafından düzenlenen ev ve büro baskınlarında, 2 avukatın gözaltına alındığı öğrenildi.

12 Mart 2020 tarihinde Urfa'da Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında düzenlenen ev baskınlarında, 10'u avukat 40 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. "örgüte yardım etmek" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. **17 Mart 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk 20 kişiden 9'u avukat 17'sinin adli kontrol şartı ile savcılık ifadesinden sonra serbest bırakıldığı, 1'i avukat 3 kişinin (*Avukat Sevda Çelik Özbingöl, Kürt yazar Halil Çay ve İlyas Çayır*) "PKK/KCK Zindan komitesine yardım etmek" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. Aynı gün adliyeye sevk edilen infaz koruma memurlarından 11'inin serbest bırakıldığı ve 1'inin ise tutuklandığı öğrenildi. **19 Mart 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen ve aralarında yerine kayyım atanan Cizre Belediyesi Eşbaşkanı Berivan Kutlu'nun da bulunduğu 6 kişinin, denetimli serbestlik kapsamında serbest bırakıldığı, 2 kişinin ise (*Mehmet Akdoğan ve Cevdet Demiroğlu*) tutuklandığı öğrenildi.

21 Mart 2020 tarihinde Bingöl merkez ile bağlı Gözeler köyünde "İhbar var" iddiasıyla düzenlenen ev baskınlarında, 3 yurttaşın (*Mehmet Morsümbül-Yaş 67, Sidar Serinyel, Mazlum Serinyel*) gözaltına alındığı öğrenildi. **23 Mart 2020 tarihinde** Bingöl İl Jandarma Komutanlığında tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 yurttaşın serbest bırakıldığı öğrenildi.

22 Mart 2020 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesi ve kırsal mahallelerinde asker ve polisler tarafından düzenlenen ev baskınlarında, "Örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla 7'si çocuk 8 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne tamamlanan ifade işlemlerinin ardından 6 çocuk serbest bırakılırken (*A.E., M.A., M.B., A.I., E.K., Ö.K.,*) 1'i çocuk 2 kişinin ise (*Ş.Y. ve 19 yaşındaki İbrahim Halil Caymaz*) sevk edildikleri adliyede serbest bırakıldıkları öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından görevden alınarak yerlerine kayyım atanan HDP'li 8 belediyenin Eş Başkanı gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınan Belediye Eş Başkanlarının isimleri şöyle: *Batman Belediye Eş Başkanları Mehmet Demir ve Songül Korkmaz, Diyarbakır'ın Ergani ilçesinin Belediye Eş Başkanı Ahmet Kaya, Eğil*

ilçesinin Belediye Eş Başkanı Mustafa Akkul, Lice ilçesinin Belediye Eş Başkanı Tarık Mercan, Silvan ilçesinin Belediye Eş Başkanı Naşide Toprak; Bitlis'in Güroymak ilçesinin Belediye Eş Başkanı Hikmet Taşdemir, Iğdır'a bağlı Halfeli beldesinin Belediye Eş Başkanı Hasan Safa, Siirt'e bağlı Gökçebağ beldesinin Belediye Eş Başkanı Serhat Çiçek. 24 Mart 2020 tarihinde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Eğil Belediyesi Eş Başkanı Mustafa Akkul'un tutuklandığı, Ergani Belediyesi Eş Başkanı Ahmet Kaya'nın adli kontrol şartıyla ve Lice Belediyesi Eş Başkanı Tarık Mercan ile Silvan Belediyesi Eş Başkanı Naşide Toprak'ın ev hapsi şartıyla serbest bırakıldıkları öğrenildi. **26 Mart 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Batman Belediye Eş Başkanları Mehmet Demir ve Songül Korkmaz'ın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldıkları öğrenildi. **27 Mart 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Iğdır'ın Halfeli beldesinin Belediye Eş Başkanı Hasan Safa'nın 'örgüt üyesi olma' iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Batman Belediyesi'ne kayyum atanmasını protesto etmek için belediye binası önünde toplanan gruba polis tarafından müdahalede bulunulduğu ve müdahale sırasında aralarında HDP il Eş Başkanları Ömer Kulplu ve Fatma Ablay'ın da bulunduğu 16 kişinin fiziksel şiddete maruz kalarak gözaltına alındığı öğrenildi.

13 Kasım 2019 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından yerine kayyum atanan **Diyarbakır'ın Yenişehir ilçesinin** HDP'li Belediye Eş Başkanı Belgin Diken'in **23 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'da** gözaltına alındığı öğrenildi. **24 Mart 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Diken'in adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Batman'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, Yeni Yaşam Gazetesi dağıtımcısı Serhat Bayık'ın gözaltına alındığı öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Siirt'te sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 7 kişinin (*Leyla Özalp, İbrahim Ekinci, Metin Ekinci, Berxwedan Dayan, Keşti Dayan, Ferhat Dayan, Kadri Dayan*) gözaltına alındığı öğrenildi.

Batman Belediyesi'ne kayyum atanmasının ardından gözaltına alınan Batman Belediyesi Eşbaşkan Yardımcı Şehriban Aydın ve belediye meclis üyeleri Mehmet Salih Çetinkaya, Şükran Çelebi ile sanatçı Adil Arslan ve tiyatrocu Abdullah Tarhan, **25 Mart 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edildi. İfadelerinde Batman Belediyesi'nin kültürel etkinliklerinin sorulduğunun öğrenildiği kişilere "örgüt üyeliği" suçlaması yapıldı. Meclis üyesi Şükran Çelebi tutuklanma talebiyle mahkemeye sevk edilirken, dört kişi de adli kontrol şartı talebi ile mahkemeye sevk edildi. Mahkemede üzerlerine atılı suçlamaları kabul etmeyen 5 kişi adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı.

25 Mart 2020 tarihinde Dersim'in Pertek ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (*Hakan Kara, Ercan Öztürk, Serkan Kurban*) gözaltına alındığı öğrenildi. Pertek İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişiden 1'inin (*Serkan Kara*) "Tehlikeli maddeleri izinsiz bulundurmak" ve "Örgüt üyesi olmak" suçlamasıyla tutuklandığı, diğer 2 kişinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

8 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır Kulp ilçesine bağlı Güleç Mahallesi kırsalında bir aracın geçişi sırasında meydana gelen patlamada, araçta bulunan 5 kişinin (*Hacı Akdeniz, Alaattin*

Yıldız, Ahmet Erboğa, Burhan Tanrıku, Sedat Hazar) yaşamını yitirdiği öğrenildi. Ormanda ağaç kesimine gittikleri öğrenilen ve hayatını kaybeden 5 kişiden 2'sinin emekli köy korucusu olduğu ileri sürülürken, olayın ardından bölgede ve Lice ilçesi kırsalında askeri operasyon başlatıldığı öğrenildi. Operasyon kapsamında 7 kişinin gözetimine alındığı ve **13 Nisan 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edildiği, 1 kişinin tutuklandığı diğerlerinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

14 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesi kırsalında İl Jandarma Komutanlığı tarafından başlatılan askeri operasyonda düzenlenen ev baskınlarında, 4 kişinin (*Şenlik Mahallesi'nde yaşayan Ferhat Önkol, Birlik Mahallesi'nde anne Dilber Oyunlu ile çocukları Tuba ve Harun Oyunlu*) gözetimine alındı. **19 Nisan 2020 tarihinde** Lice Jandarma Karakolu'nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 4 kişinin "Örgüt üyesi olmak" ve "Örgüte yardım etmek" suçlamasıyla tutuklandığı öğrenildi.

20 Nisan 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesine bağlı Hacıbekir (Xaçort) Mahallesi'nde yaşayan bir grubun yollarda ateşler yakarak ve sloganlar atarak protesto gösterisinde bulunduğu, ancak polis tarafından gerçekleşen müdahalede 2'si çocuk 5 kişinin gözetimine alındığı öğrenildi. **25 Nisan 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 2'si çocuk 5 kişinin "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

21 Nisan 2020 tarihinde Ağrı'da koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle HDP tarafından başlatılan dayanışma kampanyası kapsamında ihtiyaç sahiplerine gıda kolisi dağıtan 2 HDP'linin (*HDP Merkez İlçe Yöneticisi Hakan Mağlay ve üye Yusuf Keser*) gözetimine alındığı öğrenildi.

21 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kulp ilçesine bağlı Barın Mahallesi'nde ikamet eden Abdulsamed Barut isimli yurttaşın, öğlen saatlerinde mahalleye gelen sivil giyimli askerler tarafından gözetimine alındığı öğrenildi. Gözetim gerekçesi ise öğrenilemedi.

21 Nisan 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Hani ilçesine bağlı Kaledibi Mahallesi'ndeki bir adrese askeri birlikler tarafından düzenlenen baskında gözetimine alınan R.Y. isimli yurttaşın, tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyyede "örgüt üyesi olmak", "örgüt propagandası yapmak", "Kamu malına zarar verme" iddialarıyla tutuklandığı öğrenildi.

27 Nisan 2020 tarihinde Urfa Tabip Odası Başkanı Ömer Melik ve Genel Sekreteri Osman Yüksekayla'nın ifade vermek üzere gittikleri İl Emniyet Müdürlüğünde gözetimine alındığı öğrenildi. Aynı gün tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Melik ve Yüksekayla'nın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

29 Nisan 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesine bağlı Bostaniçi Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, Tutuklu ve Hükümlü Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TUHAY-DER) üyesi 2 kişinin (Halime Albay, Zeki İtah) gözetimine alındığı öğrenildi. Gözetim gerekçesi "ihbar" olarak belirtilen Albay ve İtah İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. 2 kişinin, **1 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildikleri adliyyede, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

1 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesine bağlı Hacıbekir (Xaçort) Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 15 yurttaşın toplumsal gösteriye katıldıkları gerekçesiyle gözetimine alındığı öğrenildi. **4 Mayıs 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde

tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 15 kişiden 5'inin (*Devrim Aşan, Oktay Gil, Feyaz Başak, Güven Özdoğru, Murat Şeker*) tutuklandığı, diğerlerinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

2 Mayıs 2020 tarihinde Bitlis'in Ahlat ilçesinde Covid-19 salgın hastalık nedeniyle vatandaşlara maske ve imsakiye dağıtan Gelecek Partisi üyesi 5 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

2 Mayıs 2020 tarihinde Batman'ın Kozluk ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, Kozluk Belediyesi HDP'li Meclis Üyesi Leyla Onuk'un gözaltına alındığı öğrenildi. Onuk'un gözaltına alındığı sırada, elleri kelepçelenerek yere yatırıldığı belirtildi. Sosyal medya paylaşımlarında "örgüt propagandası" yaptığı iddiasıyla gözaltına alınan Onuk'un Kozluk İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde alınan ifadesinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Iğdır, Siirt, Kurtalan, Baykan ve Altınova belediyelerine kayyım atandı. Kayyım atanması ardından görevden alınan Siirt Belediyesi Eşbaşkanları Berivan Helen Işık ve Peymandara Turhan, Iğdır Belediye Eşbaşkanları Yaşar Akkuş ve Eylem Çelik, Baykan Belediyesi Eşbaşkanları Ramazan Sarsılmaz ve Özden Gülmez, Kurtalan Belediyesi Eşbaşkanları Baran Akgül ve Esmer Baran, Altınova Belde Belediye Eşbaşkanı Casim Budak ile Siirt Belediyesi çalışanı Eşref Tekin, Gülçin Köneş ve Beşir Aksu, Siirt Belediyesi Eşbaşkanlığına seçilen ancak KHK'li olduğu gerekçesiyle mazbatasını verilmeyen Resul Kaçar, haklarında yürütülen soruşturma kapsamında evlerine düzenlenen baskın sonucu gözaltına alındı. **17 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen Muş/Korkut ilçesi/Altınova Belde Belediye Eşbaşkanı Casim Budak'ın "Örgüt propagandası yapma" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. **18 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen Iğdır Belediye Eşbaşkanı Yaşar Akkuş'un "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. **19 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen Siirt Belediyesi Eşbaşkanı Peymandara Turhan, Kurtalan Belediyesi Eşbaşkanı Esmer Baran, Siirt Belediyesi çalışanları Eşref Tekin ve Gülçin Köneş, mazbatasını verilmeyen Resul Kaçar ile Beşir Aksu, sevk edildikleri mahkemece adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı. Siirt Belediye Eşbaşkanı Berivan Helen Işık, Baykan Belediyesi Eşbaşkanları Ramazan Sarsılmaz ve Özden Gülmez ve Kurtalan Belediyesi Eşbaşkanı Baran Akgül ise, tutuklanma talebiyle sevk edildikleri mahkemece, ev hapsi şartıyla serbest bırakıldı. **20 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen Iğdır Belediyesi Eşbaşkanı Eylem Çelik, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

15 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın Özalp ilçesinde düzenlenen ev baskınlarında, aralarında HDP İlçe Eşbaşkanı Burhan Atmaca ve parti yöneticilerinin de bulunduğu 37 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltıların, dün (14 Mayıs) Mehmetalan Mahallesi yakınlarında belediye aracına düzenlenen ve 2 kişinin yaşamını yitirdiği saldırıyla ilgili olduğu belirtildi. **20 Mayıs 2020 tarihinde** gözaltında bulunan 37 kişiden 29'unun savcılık talimatıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde Batman'da Turgut Özal Bulvarı üzerinde iki sivil polisin bir yurttaş kimlik göstermeden GBT yapmak istediği, yurttaşın duruma tepki göstermesi üzerine kelepçelerek ve darp edilerek gözaltına alındığı öğrenildi. Kısa süreli tartışmanın cep telefonu ile kayda alındığı ve görüntülerde polislerden birinin yurttaş arkasından tutarak yere

yatırmaya çalıştığı, diğer polisin ise kelepçe takarken "*Polis kimlik istiyorsa vereceksin*" diye bağırdığı görülüyor. Gözaltına alınmaya çalışılan yurttaşın ise "*İnsan gibi isteyeceksin. Kelepçe mi takacaksınız*" diye tepki gösterdiği görülüyor.

16 Mayıs 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 3 kişinin gözaltına alınarak Nusaybin Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. Gözaltına alınanlara 24 saat avukat kısıtlılığı ve dosyalarına 'gizlilik' kararı getirildiği belirtildi. İsimleri öğrenilemeyen 3 kişiden 1'inin emniyetteki ifadesinin ardından serbest bırakıldığı, diğer 2 kişinin ise (R.Ö., F.T.) 2014 yılında katıldıkları bir toplumsal olayda "polis aracına taş atıklarının tespit edildiği" iddiasıyla gözaltında tutuldukları öğrenildi. **24 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 2 kişinin serbest bırakıldığı öğrenildi.

17 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Silopi ilçesinde Mehmet Ayas isimli bir gencin, gece saatlerinde polis tarafından "Örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. **19 Mayıs 2020 tarihinde** İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Ayas'ın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

22 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında Rosa Kadın Derneği Başkan ve yöneticileri ile HDP'li yöneticilerinde bulunduğu 18 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Ev baskınlarının yanı sıra Kayapınar ilçesinde bulunan Rosa Kadın Derneği binasına da polis tarafından baskın düzenlediği öğrenildi. Dernek yöneticilerine haber verilmeden yapılan baskında, kapının kırılarak içeri girildiği, arama yapıldığı ve tüm kayıt evraklarına el konulduğu öğrenildi. **23 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 18 kişiden 5'inin (TJA aktivisti Zelal Bilgin, Rosa Kadın Derneği kurucu üyesi Ayla Akat Ata, Yenışehir Belediyesi Meclis üyesi Nevriye Çur, Nazire Tursun ve Bağlar Belediyesi Meclis üyesi Hüseyin Harman) adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. 1 kişinin (Barış Anneleri Meclisi Üyesi Havva Kıran) "ev hapsi" şartı ile serbest bırakıldığı ve diğer 12 kişinin ise "örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. Tutuklananların isimleri şöyle: Rosa Kadın Derneği Başkanı Adalet Kaya, kurucu üye Narin Gezgör ve dernek yöneticisi Fatma Gültekin, TJA aktivistleri Gülcihan Şimşek, DBP eski Eş Genel Başkanı Mehmet Arslan, HDP MYK Üyesi Özlem Gündüz, HDP Yenışehir İlçe Eşbaşkanı Remziye Sızıcı, Bağlar Belediyesi meclis üyeleri Gönül Aslan ve Veysi Kuzu, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Meclis üyesi Sevim Coşkun, HDP üyesi Mehmet Ali Altınkaynak, DBP PM üyesi Celal Yoldaş.

22 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Yenışehir ilçesi Ayhan Durağı'nda polislerce durdurulan gazeteci Rojhat Doğru'nun gözaltına alındığı öğrenildi. Hakkında 2019 yılında İstanbul'da açılan bir soruşturma gerekçesi gözaltına alındığı öğrenilen Doğru'nun, **23 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından sevk edildiği adliyece Örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde KESK Batman Şubeler Platformu tarafından SES üyesi 3 sağlık emekçisinin sürgün edilmesine tepki olarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü önünde yapılmak istenen basın açıklamasına, polis tarafından plastik mermi ve biber gazı ile müdahalede bulunuldu. Müdahale sırasında, 8 kişinin darp edilerek gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle: SES Batman Şube Eşbaşkanı Deniz Topkan, Eğitim Sen Genel Sekreteri Welat Kaya, KESK Kadın Sekreteri Gülistan Atasoy, BES Genel Genel Sekreteri Aziz Özkan, SES Batman Şube yöneticisi Salih Bayat, SES Genel Kadın

Sekreteri Selma Atabey ile Erdal Doğan, Yunus İzmir. Batman İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen 8 kişinin, savcılık talimatı ile emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde HDP Batman İl binası yapılan polis tarafından baskın düzenlendiği ve arama yapıldığı öğrenildi. Binada bulunan dijital materyallere el konulurken, İl Eşbaşkanları Ömer Kulpu ve Fatma Ablay'ın gözaltına alındığı öğrenildi. **30 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen “yurt dışı yasağı konularak serbest bırakıldığı öğrenildi.

31 Mayıs 2020 tarihinde Mardin'in Derik ilçesine bağlı Çayköy kırsal mahallesinde düzenlenen ev baskınlarında, 7 yurttaşın gözaltına alındığı öğrenildi. **5 Haziran 2020 tarihinde** İlçe Jandarma Komutanlığı'nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 7 kişiden 6'sı (*Bedrettin Özge, Halil Bergin, Aydın Özdurak, Mahmut Temel, İbrahim Temel, M. Nezir Demli*) “örgüt üyesi olmak” iddiası tutuklanırken, 1 kişinin ise serbest bırakıldığı öğrenildi.

4 Haziran 2020 tarihinde HDP Hakkari Milletvekili Leyla Güven ve Diyarbakır Milletvekili Musa Farisoğulları ile CHP İstanbul Milletvekili Enis Berberoğlu'nun milletvekillikleri, haklarında kesinleşmiş cezalar bulunduğu gerekçesiyle düşürüldü. Aynı gün **Diyarbakır'da** bulunan HDP'li Güven ve Farisoğulları polis tarafından gözaltına alındı ve ardından sevk edildikleri adliyede tutuklandı.

5 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesine bağlı Nur Mahallesi'nde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1 yurttaşın (*M.S.*) gözaltına alınarak İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi.

5 Haziran 2020 tarihinde Adıyaman'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 4 kişinin (*HDP eski İl Eşbaşkanı Abuzer Küçükkelepçe, önceki dönem yöneticisi Rıza Açıkpayam, Eğitim Sen yöneticisi Ayşegül Yücetaş, Demokratik Alevi Derneği İl Başkanı Celal Demirci*) gözaltına alınarak, İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi. **10 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 4 kişinin tutuklandığı öğrenildi. Aynı dosyadan gözaltına alınan ve hamile olan Ebru Güngör Çul ise, mahkeme tarafından adli kontrol tedbiri konularak serbest bırakıldı.

5 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Ömerli ilçesine bağlı kırsal mahallelerde ilan edilen sokağa çıkma yasağı ve askeri operasyonlar sırasında JÖH timleri tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3'ü çocuk 7 kişinin "Örgüte yardım etmek" iddiasıyla gözaltına alındığı ve Mardin İl Jandarma Karakolu'na götürüldüğü öğrenildi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle: *Mehmet Nezir Bilgiç-Yaş 52, Kazım Dağ-Yaş 50, Sultan Bilgiç-Yaş 46, Ferhat Ortaç-Yaş 18, M.B.-Yaş 17, S.Y.-Yaş 16, Ş.D.-Yaş 15.* **8 Haziran 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliye sevk edilen 7 kişinin yurtdışı yasağı konularak serbest bırakıldığı öğrenildi.

7 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan bir soruşturma kapsamında **Diyarbakır, Çınar ve Bingöl'de** polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 7 kişinin (*HDP PM Üyesi Eşref Mamedoğlu, DBP PM Üyesi Ramazan Dengiz, Rosa Kadın Derneği Üyesi Suzan İşbilen, Rosa Kadın Derneği Üyesi Gülistan Nazlier, HDP eski yöneticisi Hasan Kale, DİSK Genel-İş Diyarbakır 1 No'lu Şube Başkanı Hasan Hayri Eroğlu*) gözaltına alındığı öğrenildi. **8 Haziran 2020 tarihinde** tamamlanan ifade işlemlerinin

ardından adliyeye sevk edilen 7 kişiden 1'inin (*Suzan İşbilen*) hastalığı nedeniyle adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı, 6 kişinin ise "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın başlattığı bir soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 22 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle: HDP Bağlar Belediye Meclis üyesi Vahit Doğru, TUAY-DER Eşbaşkanı Mehmet Emin Güzel, derneğin yöneticileri Şafii Hayme, Hanım Akay, Müşehher Ülker, derneğin eski üyeleri Leyla Ayaz, Abdulmenaf Kur ve Hüsamettin Kılıç, Ayten Kırtay, Zeynep Kıray, Rezan Erimfik, Çekdar Çubuk, Kazım Yayık, Selahattin Çap, Haşım Temiz, İbrahim Temiz, Mehmet Temiz, Hüseyin Temiz, Medeni Kırtay, Fatma Gül. **10 ve 12 Haziran 2020 tarihleri aralığında** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından gruplar halinde adliyeye sevk edilen 22 kişiden 7'sinin (*TUAY-DER Eşbaşkanı Mehmet Emin Güzel ile yöneticisi Şafii Hayme, Müşehher Ülker, Abdulmenaf Kur, HDP Bağlar Belediye Meclis üyesi Vahit Doğru, Fatma Gül, Selahattin Çap*) "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı, 15 kişinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldıkları öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde Bitlis ve ilçelerinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 HDP'linin (*HDP PM Üyesi Avukat Diyar Orak, HDP eski İl Eşbaşkanı Orhan Bezirganoğlu, HDP eski yöneticisi Günay Karabaş, Bitlis Belediyesi eski Meclis Üyesi Ferda Avkan, Elif Orman Erez, Yunus Başkan*) gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltı gerekçesi öğrenilemeyen 6 kişi, bulundukları emniyet müdürlüklerine götürüldüğü öğrenildi. **12 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 6 kişinin serbest bırakıldığı öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde Urfa'nın Halfeti ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 1 çocuğun (*F.C.-Yaş 16*) "Cumhurbaşkanına hakaret etmek" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 2 yurttaşın (*Kıymet Tabas ve eşi Mehmet Tabas*) gözaltına alındığı öğrenildi. Bir tanık ifadesi doğrultusunda gözaltına alındığı öğrenilen Tabas çiftinin, İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldükleri öğrenildi.

10 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Artuklu ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, HDP PM Üyesi Emrullah Kalkan'ın gözaltına alındığı öğrenildi. Kalkan'ın gözaltına alındığı sırada darp edildiği ve hakarete maruz kaldığı, yine aile bireylerinin darp edildiği belirtildi.

10 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen eş zamanlı ev baskınlarında, 5 kişinin (*Şoreş Saltıkalp, Engit Aykut, Mehmet Emin Nergiz, Namet Doğan, İmran Özbey*) gözaltına alındığı öğrenildi. 5 kişinin, Nusaybin'de 2015 ila 2016 yılları arasından uygulanan sokağa çıkma yasakları döneminde gerçekleştirilen yürüyüş, eylem ve etkinliklere dair görüntülerde yer aldıklarına dair başlatılan soruşturma kapsamında gözaltına alındıkları öğrenildi. 5 kişinin, **18 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlerinin ardından serbest bırakıldıkları öğrenildi.

10 Haziran 2020 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 4 kişinin (*Mazlum Asaf Çevik, Osman Özlü, ismi öğrenilemeyen 2 kişi*) gözaltına alındığı öğrenildi.

11 Haziran 2020 tarihinde HDP Batman Beşiri İlçe Örgütü'ne ihbar olduğu gerekçesiyle polis tarafından baskın düzenlendiği ve binada arama yapıldığı, aramanın ardından İlçe Eşbaşkanları Hasan Şakar ve Şefika Çetin'in gözaltına alındığı öğrenildi. **12 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen eşbaşkanların serbest bırakıldığı öğrenildi.

14 Haziran 2020 tarihinde Erzurum'un Karayazı ilçesine bağlı kırsal mahallelerde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 kişinin (*HDP'li yöneticiler Dinçer Polat, Nurettin Kandemir, Nimet Yılmaz, görevden uzaklaştırılan Karayazı Belediyesi Meclis üyesi Mahmut Çimendağ, Mustafa Gül, Sefa Çelik*) gözaltına alındığı öğrenildi.

17 Haziran 2020 tarihinde Van'ın Gürpınar ilçesinde jandarma tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 10 yurttaşın (*Tajdin Gencer, Kinyas Gencer, Savaş Kaçak, Renas Kaçak, Aysel Kaçak, Bese Kaçak, Şerif Koçak, Nazdar Alkan, Musa Dik ve Mesut Koçak*) "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla gözaltına alındı. **18 Haziran 2020 tarihinde** Jandarma İlçe Komutanlığı'nda tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 10 kişinin, yurt dışı yasağı ve imza kontrolü şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

18 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesinde hakkında "Örgüte yardım etmek" iddiasıyla açılan soruşturma kapsamında ifadeye çağrılan Eylem Oyunlu'nun, 10 günlük bebeği ve 2 yaşındaki kızıyla birlikte tutuklandığı öğrenildi.

19 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'da polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 3 kişinin (*Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Meclis üyesi Ceylan Aslan, Bismil Belediyesi Meclis Üyesi Emine Akın ve TJA aktivisti Jiyan Taş*) gözaltına alındığı öğrenildi. **22 Haziran 2020 tarihinde** İl Emniyet Müdürlüğü'nde tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

19 Haziran 2020 tarihinde Bingöl merkez ve Karlıova ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 11 yurttaşın (*Ahmet Gördeğir, Mahmut Pervane, Süleyman Bulut, Giray Önder Polat, Didem Polat, Ferit Karabağ, Abdurrahim Aksoy ve oğlu Yüksel Aksoy, Bayram Aksoy ve ismi öğrenilemeyen 2 kişi*) gözaltına alındığı öğrenildi. **23 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen 11 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

22 Haziran 2020 tarihinde Batman'da yürütülen bir soruşturma kapsamında sabah saatlerinde kent merkezi ve bazı köylerde jandarma tarafından düzenlenen eş zamanlı ev baskınlarında, Beşiri ilçesine bağlı İkiköprü Belde Belediyesi Eşbaşkanı Hatice Taş'ın da aralarında bulunduğu 24 kişinin gözaltına alındıkları öğrenildi. **24 ve 25 Haziran 2020 tarihlerinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından gruplar halinde adliyeye sevk edilen 24 kişiden 3'ünün (İkiköprü Belde Belediyesi Eş Başkanları Hatice Taş ve Osman Karabulut ile belediye çalışanı Bayram Özalp) tutuklandığı öğrenildi.

23 Haziran 2020 tarihinde Mardin Artuklu ilçesinde "Anadilde eşitlikçi eğitim için harekete geçiyoruz" stickerleri sokaklara asan HDP Mardin Gençlik Meclisi üyesi Elif İnan ve Fahrettin Durmaz'ın polis tarafından gözaltına alındığı öğrenildi. 2 gencin, haklarında kabahatler kanunu işlemi yapılarak serbest bırakıldığı öğrenildi.

23 Haziran 2020 tarihinde Elazığ'ın Karakoçan ilçesine bağlı HDP'li Sarıcan Belde Belediyesi Eşbaşkanları Bekir Polat ve Canan Tağtekin ile HDP yöneticisi Mehmet Sarı, Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2019'da "örgüt üyeliği" iddiasıyla açılan bir soruşturmada gerekçesiyle gözaltına alındı. Elazığ İl Jandarma Komutanlığı'nda tamamlanan ifadelerin ardından adliyeye sevk edilen 3 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. *İçişleri Bakanlığı'nca gözaltına alındıktan sonra görevden alınan Sarıcan Belde Belediyesi Eşbaşkanları Bekir Polat ve Canan Tağtekin'in yerine Elazığ Vali Yardımcısı Erkan Kaçmaz kayyım olarak atamıştı.*

25 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır merkez Sur ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınında, 2 kişinin (64 yaşındaki Türki Saltan ile 65 yaşındaki eşi Şeyhmus Saltan) gözaltına alındığı öğrenildi. Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan bir soruşturma kapsamında "Örgüte yardım ve yataklık yapmak" iddiasıyla gözaltına alındığı Saltan çiftinin, Mardin'de İl Jandarma Komutanlığında alınan ifadelerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında 64 kişi hakkında yakalama kararı çıkarıldığı ve **26 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır merkezli başlatılan soruşturma kapsamında İzmir, İstanbul, Adana, Şırnak, Batman ve Van'da** düzenlenen ev baskınlarından 45 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Soruşturma kapsamında Diyarbakır Merkez Kayapınar ilçesinde bulunan Demokratik Toplum Kongresi (DTK) binasına polis tarafından baskın düzenlendiği öğrenildi. **28 ve 29 Haziran 2020 tarihlerinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından gruplar halinde adliyeye sevk edilen 43 kişiden 23'ünün "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandığı ve 22 kişinin adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi. Tutuklananların isimleri şöyle: *Ayten Tekeş, Arin Zümrüt, Rojda Barış, Nesrin Şanlı, Piran Başkurt, Hüseyin Kaya, Mehmet Şengül ve Ümrân Baturay, Barış Annesi Makbule Özbek, Mehmet Güngörmüş, Fesih Balbey, Mehmet Cahit Ay, Emrullah Zümrüt, Adil Ercan, Mustafa Alımtırın, Teyfik kaçar, Yıldız Damla, Enver Çelik, Erdal Bayram, Fedai Akar, Jiyan Taş, Leyla Bağirtır, Mehmet Cahit Şık.*

26 Haziran 2020 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesinde HDP PM Üyesi Ercan Oğuz'un polis tarafından gözaltına alınarak, Kızıltepe İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü öğrenildi.

26 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında, Demokratik Yerel Yönetimler Kurulu ve TJA Üyesi Sevil Rojbin Çetin'in ev baskınıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Çetin'in ev baskını sırasında, işkence ve kötü muameleye ve polis köpeği saldırısına maruz kaldığı öğrenildi. Sosyal medyada yayınlanan fotoğraflarda, Çetin'in sol gözünün altında morluklar, boğazında çizikler ve kol ve bacaklarında yrtılmalar olduğu görüldü.

29 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Yeniköy Mezarlığı'nda yapılan anma sırasında, gazeteci Zeynel Abidin Bulut'un gözaltına alındığı öğrenildi. Bulut'un emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı öğrenildi.

30 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Sur ilçesinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 1'i çocuk 4 yurttaşın (*Tacetin Kardeş-Yaş 52, Feyzi Çetiner-Yaş 51, R.K.-Yaş 17, Halil Aslan-Yaş 25*) gözaltına alındığı öğrenildi. Mahallenin ablukaya alındığı baskında evlerin arandığı ve ev eşyalarının dağıtıldığı belirtildi. Ev baskınları sırasında R.K. ve Halil

Aslan'ın darp edildiği ve hakaretlere maruz kaldığı belirtildi. Gözaltı gerekçeleri öğrenilemeyen 4 kişinin Diyarbakır İl Jandarma Komutanlığı'na götürüldüğü öğrenildi.

30 Haziran 2020 tarihinde Maraş'ın Pazarcık ilçesinde polis tarafında düzenlenen ev baskınlarında, 5 kişinin (HDP İlçe Eşbaşkanı Naci Kızıler, önceki dönem eşbaşkanı Murat Güvenç, parti yöneticileri İbrahim Ganıdağlı, Mesut Gözlügöl ve ismi öğrenilemeyen bir kişi) "Örgüte finansal destek sağlamak" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi.

SİLAHLI ÖRGÜT MİLİTANLARI TARAFINDAN ALIKONULANLAR

23 Şubat 2020 tarihinde İHD Şırnak Şubesine başvuruda bulunan İzzettin Güngör, şu beyanlarda bulundu: *"Kardeşim Çetin GÜNGÖR Cudi Dağı eteklerindeki kömür ocaklarında çalışırken 09.10.2019 tarihinde kayboldu. Aynı gün akşam saatlerinde korucu başı kardeşimin PKK tarafından kaçırıldığını söyledi. Ertesin gün karakola gidip kayıp başvurusunda bulunduk. Kardeşimin can güvenliğinden endişe duyuyoruz. Örgütün kardeşimi bırakması için İHD'nin gerekli girişimlerde bulunmasını talep ediyorum."*

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Düşüncelerini ifade Edenlere Karşı Açılan Soruşturmalar

20 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye teslim edilisinin 22'nci yıldönümünde HDP Urfa İl Örgütü'nde yapılan basın açıklamasına katılan il eşbaşkanları dahil 17 kişiye "Halkı Kin ve Düşmanlığa Tahrik ve Aşağılama" iddiasıyla soruşturma açıldığı öğrenildi. Haklarında soruşturma açılanlar şöyle: *İl Eşbaşkanları Mikail Gözek ve Emine Çetiner, parti yönetici ve üyeleri olan Fethi Tek, Murat Toprak, Mustafa Çelik, Habip Karabulut, Hatice Göktepe, Lütfü Hazer, Mehmet Oğur, Ali Çoban, Abdülhamit Eşin, Ramazan Beyaztaş, Nergis Çiğdem Karageçili, Sema Taş, Ahmet İstek, Müslüm Arslan, Sıtkı Dursun.*

18 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Yeni tip Koronavirüs salgın hastalığı kapsamında Diyarbakır Adliyesi'nde alınan önlemleri içeren "Diyarbakır Adliyesi kapandı!" başlıklı haberi sosyal medya hesabında paylaşan **Mezopotamya Ajansı** Muhabiri gazeteci Aydın Atay hakkında soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Halk arasında endişe, korku ve panik yaratmakla suçlanan Atay'ın, Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Büro Amirliği'ne alınan ifadesinde suçlamaları reddettiği öğrenildi.

Van-Hakkari Tabip Odası Başkanı Özgür Deniz Değer hakkında, **19 Mart 2020 tarihinde** Mezopotamya Ajansı'nda yayımlanan 'Tek bir virüs vakası tüm cezaevini hasta eder' başlıklı röportajı nedeniyle soruşturma başlatıldığı öğrenildi. **24 Mart 2020 tarihinde** ifadeye çağrılan Değer'in Van Emniyet Müdürlüğü'nde "**Halk arasında korku ve panik yaratmak**" suçlamasıyla ifadesinin alındığı öğrenildi.

Mardin Tabip Odası Başkanı Osman Sağlam'ın Covid-19 salgınıyla ilgili yaptığı açıklamalar gerekçe gösterilerek ve Mardin İl Sağlık Müdürlüğü'nün şikayeti üzerine hakkında soruşturma başlatıldığı, soruşturma kapsamında **27 Mart 2020 tarihinde** Mardin İl Emniyet Müdürlüğü tarafından ifadeye çağrıldığı öğrenildi.

24 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Diyarbakır'da** koronavirüse ilişkin sosyal medya hesabında paylaşım yapan tutuklu gazeteci Aziz Oruç'un eşi Hülya Oruç hakkında "halk arasında korku ve panik yarattığı" gerekçesiyle soruşturma başlatıldı. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın başlattığı soruşturma kapsamında Hülya Oruç, İl Emniyet Müdürlüğü Soruşturma Büro Amirliği'ne çağrılarak ifadesi alındı. Oruç'un alınan ifadesinde, "Eşim Aziz Oruç cezaevinde olduğundan dolayı yaşadığım duygusallıkla bunları paylaştım. Amacım kimseyi korku ve paniğe sevk etmek değil. Suçlamaları kabul etmiyorum" dediği öğrenildi.

29 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından HDP Diyarbakır milletvekili Remziye Tosun hakkında Covid-19 salgını ile ilgili yaptığı konuşmalar gerekçe gösterilerek soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

31 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Gazeteci Oktay Candemir hakkında, sosyal medya üzerinden yaptığı Koronavirüs (Covid-19) ve karantina haberleri nedeniyle soruşturma başlatıldığı ve Van İl Emniyet Müdürlüğü tarafından ifadeye çağrıldığı öğrenildi. Candemir'in son dört yılda 40 defa karakola çağrıldığı ve hakkında 25 dava açıldığı, üç defa evine yapılan baskınla gözaltına alındığı ve adli kontrol şartıyla serbest bırakıldığı öğrenildi.

1 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin** Devlet Hastanesi'nde koronavirüs (Kovid-19) testleri pozitif çıkan çocuklar ile diğer çocukların aynı üniteye karantinaya alındığı iddiasını haberleştiren Mezopotamya Ajansı Muhabiri Ahmet Kanbal hakkında "Halkı kin ve düşmanlığa sevk etmek" iddiasıyla soruşturma açıldığı öğrenildi. Mardin İl Sağlık Müdürlüğü'nün şikayeti üzerine başlatılan soruşturma kapsamında Kanbal'ın Mardin İl Emniyet Müdürlüğü'ne giderek ifade verdiği öğrenildi.

8 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Urfa** Tabip Odası'nın tarafından koronavirüs (Kovid-19) salgınına ilişkin hazırlanan rapor nedeniyle Oda başkanı Ömer Melik hakkında, "Halkı korku ve paniğe sevk etme" gerekçesi ile soruşturma başlatıldığı öğrenildi. *Urfa Tabip Odası soruşturmaya konu olan sosyal medya paylaşımında 5 Nisan itibari ile kentte 20 vakanın olduğunu, 3 kişinin yaşamını yitirdiğini ve 150 kişinin ise salgının şüphesi ile gözlemlendiğini paylaşmıştı.*

13 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mezopotamya Ajansı Muhabiri Ahmet Kanbal hakkında, sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı bir paylaşımlar gerekçe gösterilerek "Görevlerinden dolayı kamu görevlilerine hakaret" ve "Devletin kurum ve organlarını aşağılama" iddialarıyla soruşturma açıldığı öğrenildi. Kanbal'ın soruşturma kapsamında Mardin İl Emniyet Müdürlüğü'ne giderek ifade verdiği belirtildi.

27 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Gazeteci Oktay Candemir'in geçtiğimiz ay yaptığı "Çaldıran'da yetersiz karantina", "Güvenlik Soruşturması ile işten çıkarılan ve bir daha iş bulamayan genç intihar etti" haberleri ve twitter'da "Süleyman Soylu özel yetki ile donatılmış İçişleri Bekçisidir. Devletin Kürt konsepti değişmedikçe Süleyman hep Bakan olarak kalacak" şeklindeki paylaşımı nedeniyle Van Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hakkında, "Halk arasında korku ve panik yaratmak" ve "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılamak" suçlamalarıyla 3 ayrı soruşturma başlatıldı.

28 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır Barosu'nun Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın "Ramazan: Sabır ve İrade Eğitimi" başlıklı cuma hutbesinde nefret söylemi içeren ve ayrımcılık yasağını ihlal eden söylemlerde bulunduğu dair açıklaması hakkında, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 216/3 maddesi kapsamında "Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri aşağılama" suçundan başlatıldığı öğrenildi.

18 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; 4 Mayıs 2020 tarihinde Van'ın İpekyolu ilçesi Maraş Caddesi'nde, HDP PM Üyesi ve Gençlik Yürütme Kurulu Üyesi Hatice Büşra Kuyun'un, kendilerini polis olarak tanıtan kişiler tarafından alıkonulduğu ve tehdit edildiği öğrenildi. Kuyun hakkında, maruz kaldığı durumla ilgili yaptığı açıklamalar gerekçe gösterilerek Van Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "Halkı kin ve düşmanlığa sevk etme" iddiasıyla soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

5 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Gazeteci Lezgin Akdeniz hakkında, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı Basın ve Bilişim Suçları Bürosunca soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın, cemevi ve kilisenin dezenfekte edilmemesini konu alan "Ayrımcılık virüs dinlemedi: Camiler dezenfekte edildi, cemevi ve kiliseler edilmedi" başlıklı haber.

28 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; HDP yönetimindeki 5 belediyeye kayyım atanmasına ilişkin Şırnak'ın Cizre ilçesinde yapılan protesto eyleminde yaptığı konuşmadan nedeniyle, yerine kayyım atanan Cizre Belediye Eşbaşkanı Mehmet Zırığ hakkında "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılamak" iddiasıyla soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2015 yılındaki sosyal medya paylaşımları ve 2017 yılındaki yaptığı konuşmaya ilişkin "örgüt propagandası" yapmak iddiasıyla DKT Eşbaşkanı Leyla Güven hakkında 2 ayrı soruşturma açıldığı öğrenildi. Güven'in soruşturmalarla ilgili **30 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır** adliyesine giderek ifade verdiği öğrenildi.

Düşüncelerini ifade Edenlere Karşı Açılan davalar

1 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Gazeteci Mehmet Erol'un 2013 ile 2015 yılları arasında twitter hesabından yaptığı paylaşımlar ve bir dönem basın danışmanlığı görevini yürüttüğü DBP'nin sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımlar nedeniyle hakkında "örgüt propagandası yapmak"tan dava açıldığı öğrenildi. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü soruşturma sonucunda hazırlanan ve Diyarbakır 10'un Ağır Ceza Mahkemesi'nce kabul edilen iddianamede, Erol hakkında 1 yıl 6 ay ile 7 yıl 6 aya kadar hapis istemiyle cezalandırılmasının talep edildi.

1 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın "silahlı terör örgütü üyesi olmak" iddiasıyla yürütülen soruşturma gerekçe gösterilerek İçişleri Bakanlığı tarafından görevden alınarak tutuklanan Diyarbakır merkez Sur İlçe Belediye Eşbaşkanı Filiz Buluttekin'e 7 yıl 6 ay ile 15 yıl arası değişen hapis cezası istemiyle dava açıldı.

11 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: İçişleri Bakanlığı tarafından 21 Aralık 2019 tarihinde görevden uzaklaştırıldıktan 2 gün sonra tutuklanan Diyarbakır'ın Sur Belediyesi Eşbaşkanı Cemal Özdemir hazırlanan iddianamenin tamamlandığı ve Diyarbakır 8'inci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildiği öğrenildi. "Örgüt üyesi olmak", "Örgüt propagandası yapmak" ve "Nitelik bakımından vahim olan silah veya mermileri satın alınması taşınması bulundurulması" ve "Tehlikeli maddeleri izinsiz olarak bulundurma veya el değiştirme" suçlamalarının yer aldığı iddianamede, Eşbaşkan Özdemir hakkında 17 yıl 6 ay ile 36 yıl arasında değişen hapis cezası istendi.

18 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre: Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü bir soruşturma nedeniyle İçişleri Bakanlığı tarafından 1 Kasım 2016'da görevden alınarak yerlerine kayyım atanan Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eşbaşkanı Gültan Kışanak, Fırat Anlı ile dönemin 63 meclis üyesine "belediyedeki eşbaşkanlık" nedeniyle iddianame hazırlandı. Diyarbakır 10'uncu Asliye Ceza Mahkemesi'nce kabul edilen davanın iddianamesinde, Kışanak ve Anlı "Görevi kötüye kullanmak", "Kamu görevini usulsüz üstlenmek", 63 belediye meclis üyesi de "Görevi kötüye kullanmak"la suçlanıyor. İddianamede, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nce 64 evet oyu ile kabul ettiği "Belediye Eşbaşkanları Çalışma Yönetmeliği"nin İçişleri Bakanlığının başvurusuyla Diyarbakır 1'inci İdare Mahkemesinin "yürütmeyi durdurma" kararına rağmen eşbaşkanlık uygulamasına devam edildiği belirtildi. İddianamede, Kışanak ve Anlı'nın "Görevi kötüye kullanmak", "Kamu görevini usulsüz üstlenmek", 9 ay ile 4 yıl arası değişen hapis cezası istendi. Eşbaşkanlık Yönetmeliği'ne evet oyu veren meclis üyeleri, *Abdulkadir Arzu, Abdulsamed Bilgin, Azize Değer Kutlu, Abdurrahman Zorlu, Adnan Akgül, Afüllah Kar, Ahmet Aslan, Akife Çiftçi, Ali Özgen, Ali Özgören, Amine Demir, Arif Önkol, Aysel Tokdemir, Ayşe Çelikkilek, Birsan Kaya Akat, Cemal Öztürk, Cihan Aydın, Derya Tamriş, Erkan Erenci, Esveri Malçok, Etem Aşuroğlu, Felat Özsoy, Güldal Erdal, Güler Özavcı Doğu, Gülistan Ekti, Gülistan Kılıç, Hamdullah Suphi Aydın, Hatice Ceren Elma, Hayreddin Satar, Hülya Türker, İhsan Süleymanoğlu, İlyas Tekin, İsmail Aydın, Kasım Birtok, Kerem Canpolatten, Kevser Aslan, Mehmet Ali Aydın, M. Eşref Mamedoğlu, Mehmet Karakoç, Mehmet Salık, Mehmet Dinar, Muhsin Kılıç, Murat Ay, Murat Satıcı, Mustafa Emra, Nadir Bingöl, Naşide Buluttekin Can, Ramazan Kartalmış, Rezzan Zuğurlu, Sebiha Alçıçek, Seyid Narin, Şehmus Aslan, Tufan Tunç, Türkan Topçu, Türkan Uzan Avşin, Yeşim Yılmaz, Yüksel Budakçı, Zahit Çiftkuran, Zeynep Çelik, Zozan Eren, Zuhal Tekiner, Cemile Eminoğlu'na "Görevi kötüye kullanmak"tan 6 ay ile 3 yıl arası değişen hapis cezası istendi.*

11 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Yerine kayyım atanan Van Büyükşehir Belediyesi Eşbaşkanı Bedia Özgökçe Ertan hakkında, Van Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "Örgüt üyeliği" iddiasıyla hazırlanan iddianamenin 7. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildiği öğrenildi.

6 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Kars'ta** 17 Şubat'ta çıkarıldığı mahkeme tarafından "Devletin topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir devletin egemenliği altına koymak, devletin birliğini bozmak, devletin egemenliği altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmak, devletin bağımsızlığını zayıflatmak" iddiasıyla tutuklanan Kürt siyasetçi ve yazar Mahmut Alınak'ın iddianamesi tamamlandığı öğrenildi. Hakkında müebbet hapis cezası istenen Alınak'ın dosyası Kars 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi. 300 sayfalık iddianamenin büyük bir bölümü Alınak'ın yaptığı açıklamalar, telefon görüşmeleri ve yazdığı kitaplarda yer alan ifadelerden oluştuğu öğrenildi.

24 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun 12 Nisan'da istifa ettiğini duyurmasının ardından sosyal medya hesabından yaptığı bir paylaşım gerekçe gösterilerek Mezopotamya Ajansı (MA) muhabiri Ahmet Kanbal hakkında dava açıldı. Mardin Cumhuriyet Savcılığı tarafından, "Batacak gemiyi ilk önce fareler terk eder... Evrensel bir sözdür... Fareler gidince gemi de batar..." paylaşımı gerekçe gösterilen Kanbal hakkında "Kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret" iddiasıyla iddianame hazırlandı. İddianame Mardin 1'inci Asliye Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi.

Düşüncelerini ifade Edenlere Verilen Cezalar

Kandıra F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan HDP eski Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ hakkında "Cumhurbaşkanına hakaret" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması, **7 Ocak 2020 tarihinde Van 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. SEGBİS ile duruşmaya katılan Yüksekdağ ve avukatların yaptığı savunmaların ardından, mahkeme heyeti tarafından Yüksekdağ'a "Cumhurbaşkanına hakaret" iddiasıyla bin 740 TL para cezası verildi.

KHK ile kapatılan Özgürlükçü Demokrasi gazetesinin dağıtımını yaparken gözaltına alınıp tutuklanan ve hakkında "Örgüt Üyesi olmak" iddiası dava açılan Mezopotamya Ajansı Muhabiri Barış Polat'a **7 Ocak 2020 tarihinde Antep 7'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görülen karar duruşmasında, 6 yıl 3 ay hapis cezası verildi.

2016 yılında gözaltına alınarak tutuklanan HDP eski Milletvekili Çağla Demirel'in "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla **Diyarbakır 5'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** yargılandığı davanın karar duruşması, **10 Ocak 2020 tarihinde** görüldü. Rahatsızlığı nedeniyle katılamadığı duruşmada Demirel'e "örgüt propagandası yapmak", "2911 sayılı yasaya muhalefet" ve "halkı kin ve düşmanlığa tahrik etme" suçundan beraatine ve "Örgüt üyesi olmak" iddiası ile 7 yıl 6 ay hapis cezası verilmesine karar verdi. Mahkeme, Demirel'in hükmen tutukluluk halinin devamına karar verdi.

Van'ın İpekyolu ilçesinde düzenlenen bir yürüyüşe gözlemci olarak katılan İHD Van Şube Başkanı Murat Melet hakkında "Görevi yaptırmamak için direnme", "Kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşleri düzenleme, yönetme" ve "Örgüt propagandası yapmak" iddialarıyla **Van 2. Ağır Ceza Mahkemesinde** açılan davada, 1 yıl 4 ay hapis cezası verildiği öğrenildi.

Halkların Demokratik Partisi (HDP) Cizre İlçe Eşbaşkanı Güler Tunç hakkında, 15 Ağustos 2019 tarihinde sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı bir paylaşım gerekçe gösterilerek "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla açılan davanın duruşması, **15 Ocak 2020 tarihinde Şırnak 3'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. SEGBİS ile duruşmaya katılan Tunç hakkındaki iddiayı ret ederek, beraat talep etti. Tunç'un avukatı da müvekkili hakkında beraat talep etti. Mahkeme, Tunç'a aynı gerekçeyle 10 ay hapis cezası vererek, hükmün açıklanmasını geriye bıraktı.

21 Şubat 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisiyken Roboski Katliamı'nı 2011 yılında protesto ettikleri gerekçesiyle 14 öğrenci gözaltına alındı, ardından öğrenciler hakkında "örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek" iddiasıyla **Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** dava açıldı. Dava sonunda mahkeme öğrenciler hakkında beraat kararı verdi. Beraat kararına dair savcılık itirazda bulunması sonucu Yargıtay, öğrencilerin "Örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek"ten cezalandırılmasını isteyerek, beraat

kararını bozdu. Mahkeme tarafından, 13'ü avukat olan 14 kişiye, ayrı ayrı 3 yıl 1 ay 15 gün hapis cezası verildi.

Gazeteci Aziz Oruç hakkında sosyal medya paylaşımları gerekçesiyle "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla **Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın 10'uncu duruşması, **2 Mart 2020 tarihinde** görüldü. Yargılandığı duruşmaya tutuklu bulunduğu Patnos L Tipi Cezaevi'nden SEGBİS aracılığıyla katılan Oruç'un savcılığın mütalaasına karşılık *"Ben gazetecilik yapıyorum. Yapılan paylaşımlar haber amaçlıdır. Üzerime atılı suçlamalar, gazetecilere karşı yapılan bir suçlamadır. Paylaşım Dicle Haber Ajansı'nın haber retweetlemesidir. Propaganda kastı taşımıyor. Beraat talebinde bulunuyorum"* şeklinde savunma yaptı. Avukatının savunması ve taleplerin alınmasının ardından duruşmaya ara veren mahkeme heyeti, ardından kararını açıklayarak Oruç'a "Örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla ertelemesiz 2 yıl 1 ay hapis cezası verdi.

Kürdistan Komünist Partisi (KKP) MYK Üyesi Yaşar Kazıcı hakkında, Kuzey Doğu Suriye'ye yönelik operasyona ilişkin sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlarda "örgüt propagandası" yaptığı gerekçesi açılan davanın ikinci duruşması, , **2 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Duruşmaya tutuksuz yargılanan Yaşar Kazıcı katıldı. Duruşmada esas hakkındaki mütalaasını sunan iddia makamı, Kazıcı'nın sosyal medya hesabındaki birden fazla paylaşımda "örgüt propagandası" yaptığını iddia ederek, Kazıcı'nın TMK 7/2 maddesi uyarınca cezalandırılmasını talep etti. Savunmasında suçlamaları reddeden Kazıcı, daha önce de aynı suçlamalardan dolayı yargılandığını ve beraat ettiğini hatırlatarak, kendisinin hangi partiye üye olduğunun bilindiğini, bunu emniyet ve savcılık aşamalarında dile getirdiğini söyleyerek beraatını istedi. Duruşmaya kısa bir ara veren mahkeme heyeti, sosyal medya hesabındaki paylaşımlarda "örgüt propagandası" yapıldığına kanaat getirerek Kazıcı'ya, TMK'nin 7/2 maddesi uyarınca 1 yıl 6 ay 22 gün hapis cezası verdi. Mahkeme, Kazıcı'nın, hapis cezasının ertelenmesi halinde yeniden suç işlemekten çekinmeyeceğine ve olaydan pişmanlık duyduğuna dair belirti bulunmadığından verilen cezanın erteleme hükümlerinin uygulanmasına yer olmadığına karar verdi.

DTK binasına girip çıktıkları, toplantı ve kongrelerine katıldıkları gerekçesiyle Diyarbakır Barosu eski Başkanı Fethi Gümüş hakkında "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması **4 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. İddia makamı, esas hakkındaki mütalaasını sundu. İddia makamı, DTK'nin, KCK yapılanmasının çatı örgütü ve sözde en üst karar alma yetkisi bulunan bir üst meclis yapılanması olduğunu ileri sürerek, Gümüş hakkında TCK 314/2 maddesi ve TMK'nin 5'inci maddesi gereğince 15 yıla hapis cezası verilmesini talep etti. Mütalaanın ardından Gümüş ve avukatları 6 başlıkta tevsî tahkikat talep etti. Mahkeme, talepleri dosyaya yenilik katmayacağı gerekçesiyle reddedildi. Gümüş ve avukatlarının savunması ardından kararının açıklayan mahkeme heyeti; suçun alt sınırından uzaklaşarak Gümüş'e "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 7 yıl 6 ay hapis cezası verdi.

DTK binasına girip çıktıkları, toplantı ve kongrelerine katıldıkları gerekçesiyle HDP eski milletvekili Esat Canan hakkında "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması **4 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. İddia makamı ceza istedi. Yapılan savunmaların ardından mahkeme, Canan'a "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 7 yıl 6 ay hapis cezası verdi.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi (DBB) Eşbaşkanı Selçuk Mızraklı hakkında "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması, **9 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır**

9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Hakkında 7 yıl 6 ay ile 15 yıl arasında hapis cezası istenilen davaya, Mızraklı katılmadı. Duruşmada, iddia makamı önceki duruşmada verdiği ceza mütalaasını tekrarladı. Mızraklı'nın avukatlarının yapmış olduğu savunmaların ardından ara verildi. Verilen aranın ardından mahkeme heyeti, Mızraklı'ya "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 9 yıl 4 ay 15 gün ceza vererek hükmen tutukluluğuna karar verdi.

İnsan Hakları Derneği (İHD) Merkez Yürütme Kurulu (MYK) Üyesi ve 2012-2018 yılları arasında Diyarbakır Şube Başkanlığı yapmış olan avukat Raci Bilici'nin hakkında "örgüt üyeliği" iddiasıyla açılan davanın kararın duruşması, **12 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır 5'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Duruşmada Bilici ve avukatları hazır bulunurken, çok sayıda avukat ve insan hakları savunucusu da duruşmayı izledi. İddia makamı, önceki duruşma sunduğu ceza istemli mütalaasını tekrarlayarak, Bilici'nin üzerine atılı "örgüte üye olmak" suçundan 7 buçuk yıl ile 15 yıl arasında değişen hapisle cezalandırılmasını istedi. Duruşmada savcının mütalaasına karşı savunma yapan Bilici, "22 yıl öğretmenlik yaptım. Darbeden sonra 3 ay açığa alındım ve göreve iade edildim. Avukatlık yapmak için görevimden istifa ettim. Şu an avukat olarak karşınızdayım. Uzun yıllardır insan hakları savunucusu olarak aktif çalışıyorum. İHD yöneticiliği ve İHD Diyarbakır Şube başkanlığı yaptım. Hak savunucuları olarak yaşanan hak ihlallerini tespit eder ve raporlar halinde yayımlarız. Hak ihlallerinin bir daha yaşanmaması için gerekli yetkililer ve siyasi iktidarla görüşürüz. İnsan hakları savunucusu ve sivil toplum örgütü temsilcisi olarak GÖÇ-DER'in davetiyesi üzerine 'Göç Konferansı'na katıldım. Moderatorlük yaptım. Dosyada yer alan konuşmalar 2011 yılına ait, bunları net olarak hatırlamam mümkün değil. Konuşmalar dosyada da kesik kesik yer alıyor ve bir anlam bütünlüğü yok. Çatışmaların başlamaması için siyasi iktidarla defalarca görüştük. Canlı kalkan gibi eylemleri bizim önermemiz ve yapmamız mümkün değil. Beraatımı istiyorum" dedi. Bilici'nin avukatlarının yaptığı savunmanın ardından mahkemeye heyeti, Bilici'ye "örgüt üyesi" suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi.

Iğdır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 23 Mart günü gözaltına alınıp, 27 Mart'ta çıkarıldığı mahkemece "örgüt üyeliği" ve "örgüt propagandası" iddiasıyla tutuklandıktan sonra yerine kayyım atanan Halfeli Belediyesi Eşbaşkanı Hasan Safa'nın birinci duruşması, **9 Haziran 2020 tarihinde Iğdır 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Safa, duruşmaya tutuklu bulunduğu Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nden Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) ile katılırken, avukatı mahkemede hazır bulundu. Kimlik tespiti ile başlayan duruşmada Mahkeme, Safa hakkında açılan "örgüt propagandası yapma" suçundan beraat, "örgüte üye olmak" suçlamalarını kabul etmeyerek beraat talebinde bulundu. Cumhuriyet Savcısı, mütalaasında Safa'nın "silahlı örgüte üye olmak" suçundan 7 yıl 6 ay hapis cezası verilmesini talep etti. Savcının mütalaasını kabul eden Mahkeme heyeti Safa'ya 7 yıl 6 ay hapis cezası verdi.

Katılımcı Demokrasi Partisi (KADEP) Genel Başkanı Lütfü Baksi (78) hakkında "Örgüt üyesi olmak" ve "Örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla açılan davanın karar duruşması **17 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır 11'inci Ağır Mahkemesi'nde** görüldü. Tutuksuz yargılanan Baksi'nin katılmadığı duruşmada, avukatı Feride Laçın hazır bulundu. Duruşmada esas hakkındaki mütalaasını sunan iddia makamı, TCK'nin 314/2 maddesi ve TMK'nin 7/2'nci maddesi gereğince 20 yıla kadar hapis cezası verilmesini talep etti. İddia makamının esas hakkındaki mütalaasına karşı savunma yapan Avukat Feride Laçın, müvekkilinin KADEP Genel Başkanı olarak bahsi geçen yerlerde (DTK Binası) bulunduğunu ve hiçbir örgütle alakasının olmadığını söyledi. Müvekkilinin tüm eylemlerini siyasi parti kanunu çerçevesinde kanunlara uygun bir şekilde yaptığını belirten Laçın, bahsi geçen KADEP'in

hiçbir örgüt ile ilişkisinin olmadığını kaydetti. Laçın, müvekkilinin DTK üyesi olmadığını, sadece partinin genel başkanı olduğunu kaydederek, beraat talebinde bulundu. Mahkeme heyeti, savunmanın ardından kararını açıkladı. Mahkeme heyeti, KADEP Genel Başkanı Baksi'ye "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Mahkeme, "Örgüt propagandası yapmak" suçlamasında ise Baksi hakkında beraat kararı verdi.

Jinnews muhabiri Beritan Canözer'in 2013 ile 2016 yılları arasında sosyal medya hesaplarında beğendiği gönderiler gerekçesiyle "örgüt propagandası" suçlamasıyla hakkında **Diyarbakır 11'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın 3'üncü duruşması **17 Haziran 2020 tarihinde** görüldü. Canözer'in katılmadığı duruşmada avukatı Resul Tamur hazır bulundu. İddia makamı, önceki celselerde sunduğu ceza istemli mütalaasını tekrarladı. Savcının ceza istemli mütalaasına katılmadıklarını ifade eden avukat Resul Tamur, müvekkilinin 1 beğeni 4 yorum nedeniyle suçlandığına işaret ederek, yorumlarda suç unsuru bulunmadığını vurguladı. Beğeni ve yorumların herkese açık olmadığı ve emniyetin özel bir çabasıyla elde edildiğini belirten Tamur, müvekkilinin beraatını istedi. Verilen aranın ardından mahkeme heyeti, beğeni ve yorumlarda "örgüt propagandası" yapıldığına kanaat getirerek Canözer'e 1 yıl 10 ay 15 gün hapis cezası verdi.

Van'da 8 Kasım 2019 tarihinde gözaltına alınıp, yerlerine kayyım atanan ve 11 Kasım'da tutuklanan İpekyolu Belediyesi Eşbaşkanları Şehsade Kurt ve Azim Yacan hakkında, "örgüte üye olmak", "örgüt propagandası yapmak" ve "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa Muhalefet " iddiasıyla açılan davanın 3'üncü duruşması **17 Haziran 2020 tarihinde Van 7'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Kurt'un, Erzurum E Tipi Kapalı Cezaevi'nden, Yacan'ın ise Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevi'nden SEGBİS bağlantısı ile katıldığı duruşmada, avukatlar hazır bulundu. Kimlik tespitinin ardından Kurt ve Yacan savunmalarını yaptı. Haklarındaki iddiaları reddeden eşbaşkanlar, tahliyelerini istedi. Avukatların yaptığı savunmanın ardından kararını açıklayan mahkeme, Eşbaşkan Yacan'a "Örgüt üyeliği" iddiasıyla 7 yıl 3 ay, aynı iddiayla Eşbaşkan Kurt'a ise 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Mahkeme, Kurt'un tahliyesine, Yacan'ın ise tutukluluğunun devamına karar verdi.

Kürt şarkıcı Azad Bedran, Kültür Bakanlığı'nın bandrol verdiği "Partizan" adlı şarkısına çektiği klip, konserlerinde söylediği türküler ve sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlarda "örgüt propagandası" yaptığı gerekçesiyle hakkında **Diyarbakır 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde** açılan davanın duruşması, **18 Haziran 2020 tarihinde** görüldü. Bedran'ın katılmadığı duruşmada, esas hakkındaki mütalaasını açıklayan iddia makamı, sanığın Youtube adresinde bulunan videoda örgüt mensuplarının eğitim görüntülerinin yer aldığı, İstasyon Meydanında toplanan kalabalığa söylediği şarkılarda örgütün cebir şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek ve övecek mahiyette olduğu ve yaptığı sosyal medya paylaşımı gerekçesiyle "Örgüt propagandası yapmak" suçunu değişik tarihlerde birden fazla kez işlediğini iddia ederek, cezalandırılmasını istedi. Savcılığın mütalaasına karşı savunma yapan avukat, müvekkilinin paylaşımları yaptığına dair dosyada yeterli delil olmadığına, Siber Suçlarla Mücadele Şubesi'nden gelen raporun teyide muhtaç olduğuna dikkat çekerek, müvekkilinin beraatını istedi. Mahkeme heyeti, suçun işleniş biçimi, suçun önemi ve değeri, sanığın kastının yoğunluğu ve meydana gelen tehlikenin büyüklüğü gerekçesiyle Bedran'a "Örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla artırım hükümlerini uygulayarak 3 yıl 9 ay hapis cezası verdi.

Mardin'in Nusaybin ilçesinde 13 Ocak 2017 tarihinde evine yapılan baskınla gözaltına alındıktan sonra tutuklanan ve yerine kayyım atanan Nusaybin Belediyesi eski Eşbaşkanı Sara Kaya'nın yargılandığı davanın karar duruşması, **22 Haziran 2020 tarihinde Mardin 4'üncü**

Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. "Devletin Birlik ve Bütünlüğünü Bozma" "Örgüt üyeliği" ile birçok iddia ile yargılanan Kaya tutuklu bulunduğu Tarsus T Tipi Kapalı Cezaevi'nden SEGBİS aracılığıyla katıldı. Mütalaaya karşı savunma yapan Kaya, üzerine atılı suçlamaları reddederek dosyanın kendisine kurulan bir kumpas olduğunu söyledi. Kaya, belediyede olduğu dönemde tüm işlemleri Nusaybin Kaymakamlığı'nın koordinesinde yaptıklarını belirterek, delillerin şu an işkence ve yağma suçlaması ile tutuklu olan dönemin Nusaybin TEM Şube Amiri Ünal Uyar tarafından hazırlandığını ifade etti. Kendisinin bir an olsun kaçma düşüncesinde olmadığını belirten Kaya, beraat kararı verilmesini istedi. Kararını açıklayan mahkeme heyeti Kaya'nın üzerine atılı "Devletin Birlik ve Bütünlüğünü Bozma" iddiasının unsurlarının oluşmadığı ancak "Örgüt üyesi olduğu" iddiası ile 9 yıl hapis cezası verdi. Mahkeme daha sonra cezada artırımı giderek, Kaya'nın cezasını 13 yıl 6 ay hapis cezasına çıkardı. Mahkeme Kaya'ya "Görevini kötüye kullanma" iddiası ile 6 ay, "Halkı kin ve Düşmanlığa Tahrik" iddiası ile de 2 yıl hapis cezası verdi. Mahkeme Kaya'nın tutukluluk halinin de devamı yönünde karar verdi.

Şırnak'ın Cizre ilçesinde 2011 yılında "KCK" adı altında yapılan operasyon kapsamında gözaltına alınanlar hakkında açılan davanın karar duruşması **24 Haziran 2020 tarihinde Malatya 5'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Aralarında, İçişleri Bakanlığı tarafından görevden uzaklaştırıldıktan sonra yerine kayyım atanan Cizre Belediye Eşbaşkanı, siyasetçi ve sivil toplum örgütü temsilcilerinin de bulunduğu 79 kişi yargılandığı duruşmada mahkeme, 67 kişi hakkında "örgüt üyesi olmak" suçlamasıyla 6 yıl 3 ay ile 10 yıl arasında değişen hapis cezaları verdi. Cizre Belediyesi Eşbaşkanı Mehmet Zırığ hakkında da 6 yıl 3 ay hapis cezası verildi. Mahkeme, 11 kişi hakkında ise beraat kararı verdi.

Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "KCK" adı altında 50 Kürt siyasetçi hakkında 2009 yılında başlatılan bir soruşturma kapsamında 2014 yılında açılan davanın karar duruşması **24 Haziran 2020 tarihinde Mardin 2'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde** görüldü. Mahkeme Kürt siyasetçiler; Abdülaziz Bilgin, Gülten Yıldız, Mehmet Doğan, Adil Başaran, Ali Özkan ve Abdullah Akikol hakkında "örgüt üyesi olmak" iddiası ile 8 yıl hapis cezası verdi. Kürt siyasetçiler Cemal Veske, Emine Damar, Kemal Kaçmaz, Rıdvan Tarhan, Sadat İlek, Sadiye Aslan, Selahattin Aydoğdu, Şükran Koyuncu, Atiye Aydın ve Bedii İçen ile Artuklu Belediyesi eski Eşbaşkanı Sevinç Bozan'a 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Kızıltepe Belediye eski Eşbaşkanı Leyla Salman ile Orhan Ablak ve Tarık Acay'a 7 yıl 6 ay hapis cezası veren mahkeme Mehmet Tanhan'a da 9 yıl hapis cezası verdi. Mehmet Nezir Akaalp, Naime Akın, Ronay Avcı, Tahir Cebe, Veysi Parıld, Ayhan Doğan, Ayşe Şimdi, Ceylan Yalçın, Gülcihan Gültekin, ve Hüznü Ağırman hakkında beraat kararı veren mahkeme, Abdülcabbar Sun ve Feyza Aksoy ile Mehmet Reşit Kaplan'ın farklı mahkemelerde aynı dönem benzer iddialarla açılan dosyalarının olması nedeniyle ilgili dosyaların sonucunun beklenmesine karar verdi. Mahkeme Mehmet Remzi Tanrıkulu, Orhan Gümüş, Ayşe Toprak ve Davut Yarıcı'nın yakalama kararlarının uygulanamadığı gerekçesi ile dosyalarının ayrılmasına karar verirken, Şeyh Davut Arkadaş ve Tahir Adal'ın Mardin 2'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandıkları başka bir dosya olması nedeniyle de dosyalarının tefrikine karar verdi.

Gazeteci Özgür Paksoy hakkında Brezilyalı Karikatürist Carlos Latuff'un 28 Kasım 2015'te öldürülen Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi'yi çizdiği karikatürünü sosyal medya hesabında paylaştığı için "Cumhurbaşkanına hakaret etmek" iddiasıyla İdil Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın ilk duruşması, **25 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır 7. Asliye Ceza Mahkemesi** görüldü. İddianamenin okunmasıyla başlayan duruşmada Gazeteci Paksoy, sosyal medya hesabında yaptığı paylaşımda Cumhurbaşkanına hakaret kastının olmadığını ve

Tahir Elçi'nin ölümünden dolayı yaşadığı öfke nedeniyle karikatürü paylaştığını söyledi. Avukatının yaptığı savunmanın ardından Paksoy hakkında mahkeme heyeti, suçun işleniş biçimi, suçun işlendiği yer ve zaman, yapılan paylaşımın niteliği ve amacı gerekçesiyle "Cumhurbaşkanına hakaret" suçundan 11 ay 20 gün hapis cezası verdi.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Baskına veya Saldırıya Uğrayan Siyasi Parti, Sendika, Dernek ve Kültür Kurumu

- Siyasi Parti

27 Mayıs 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde HDP İlçe Örgütü'nün bulunduğu binanın kapısının, gece saatlerinde kimliği belirsiz bir kişi tarafından ateşe verildiği öğrenildi. Kamera görüntülerinde, saat 00.54'te beyaz renkli bir aracın parti binası önünden 100 metre ilerideki ara sokağa hareket ettiği görülüyor. Sonrasında duran araçtan inen yüzü maskeli bir şahsın, parti binasına yöneldiği ve elindeki pet şişeyle parti binası kapısını ateşe verdiği görülüyor. **30 Mayıs 2020 tarihinde** Şırnak Emniyet Müdürlüğü tarafından konuya ilişkin yapılan açıklamada şöyle denildi: "28.05.2020 Perşembe günü saat 01.00 sıralarında HDP Cizre İlçe Başkanlığı binası ana giriş kapısının yanıcı maddeyle ateşe verilmesi ve kapı alt kısmında yanık izi oluşması olayını gerçekleştirdiği tarafımızca tespit edilen ve 28.05.2020 Perşembe günü saat 14.10 sıralarında yakalanarak gözaltına alınan M.B. isimli şüpheli hakkında Cizre Cumhuriyet Başsavcılığı koordinesinde hazırlanan tahkikat dosyası kapsamında 29.05.2020 Cuma günü sevk edildiği mahkemece tutuklanmıştır."

29 Mayıs 2020 tarihinde HDP Batman İl binası yapılan polis tarafından baskın düzenlendiği ve arama yapıldığı öğrenildi. Binada bulunan dijital materyallere el konulurken, İl Eşbaşkanları Ömer Kulpu ve Fatma Abla'yın gözaltına alındığı öğrenildi. **30 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen "yurt dışı yasağı konularak serbest bırakıldığı öğrenildi.

11 Haziran 2020 tarihinde HDP Batman Beşiri İlçe Örgütü'ne ihbar olduğu gerekçesiyle polis tarafından baskın düzenlendiği ve binada arama yapıldığı, aramanın ardından İlçe Eşbaşkanları Hasan Şakar ve Şefika Çetin'in gözaltına alındığı öğrenildi. **12 Haziran 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen eşbaşkanların serbest bırakıldığı öğrenildi.

- Dernek

22 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'da sabah saatlerinde polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, aralarında Rosa Kadın Derneği Başkan ve yöneticileri ile HDP'li yöneticilerinde bulunduğu 13 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Ev baskınlarının yanı sıra Kayapınar ilçesinde bulunan Rosa Kadın Derneği binasına da polis tarafından baskın düzenlendiği öğrenildi. Dernek yöneticilerine haber verilmeden yapılan baskında, kapının kırılarak içeri girildiği, arama yapıldığı ve tüm kayıt evraklarına el konulduğu öğrenildi.

9 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın başlattığı bir soruşturma kapsamında polis tarafından düzenlenen ev baskınlarında, 6 kişinin (Tutuklu Aileleri ile Yardımlaşma Derneği (TUAY-DER) Eşbaşkanı Mehmet Emin Güzel, yöneticisi Şafii Hayme ile üyeleri Leyla Ayaz, Abdulmenaf Kur, Müşehher Ülker, HDP Bağlar Belediye Meclis Üyesi Vahit Doğru) gözaltına alındığı öğrenildi. Evlere yapılan baskınlarla birlikte TUAY-DER'in

Kayapınar Huzurevleri Mahallesi'nde bulunan binasına da baskın düzenlendi. Çilingirle kapıyı açan polislerin dernekte arama yaptığı belirtildi.

-Belediye Binası

18 Nisan 2020 tarihinde Kars'ta akşam saatlerinde, Kars Belediyesi'ne giden 5 kişilik (Z.B., F.E. ve ismi öğrenilemeyen 3 kişi) saldırgan bir grubun belediye güvenlik personeline hakaret ettikten sonra, güvenlik ofisindeki eşyalara zarar verdiği öğrenildi.

KAPATILAN / KAPATILMAK İSTENEN KURUM VE KURULUŞLAR

Siyasi Oluşum

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında 64 kişi hakkında yakalama kararı çıkarıldığı ve **26 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır merkezli başlatılan soruşturma kapsamında İzmir, İstanbul, Adana, Şırnak, Batman ve Van'da** düzenlenen ev baskınlarından 43 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Soruşturma kapsamında Diyarbakır Merkez Kayapınar ilçesinde bulunan Demokratik Toplum Kongresi (DTK) binasına polis tarafından baskın düzenlendiği öğrenildi. Baskında, bina kapısı kırılarak, DTK tabelalarına, bilgisayarlara ve kitaplara el konuldu. Öğlen saatlerine kadar devam eden aramanın ardından DTK binasının, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı talimatı doğrultusunda mühürlendiği öğrenildi.

TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Güvenlik Güçleri Tarafından Müdahale Edilen Toplantı ve Gösteriler

Munzur Üniversitesi öğrencilerinin bir haftadır haber alınamayan Gülistan Doku'ya ilişkin, **11 Ocak 2020 tarihinde** Seyit Rıza Meydanı'nda yapmak istediği basın açıklaması ve yürüyüşe, polis tarafından biber gazı ve tazyikli suyla müdahale bulunulduğu öğrenildi.

23 Mart 2020 tarihinde Batman Belediyesi'ne kayyum atanmasını protesto etmek için belediye binası önünde toplanan gruba polis tarafından müdahalede bulunulduğu ve müdahale sırasında aralarında HDP il Eş Başkanları Ömer Kulplu ve Fatma Ablay'ın da bulunduğu 16 kişinin fiziksel şiddete maruz kalarak gözaltına alındığı öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Iğdır, Siirt, Kurtalan, Baykan ve Altınova belediyelerine kayyım atandı. **Iğdır'da** kayyım atanmasını protesto etmek amacıyla belediye binasına önüne yürümek isteyen yurttaşlara, polis biber gazıyla müdahalede bulundu. Müdahale sırasında, Belediye Başkan Yardımcısı Halis Güney'in darp edildiği öğrenildi.

29 Mayıs 2020 tarihinde KESK Batman Şubeler Platformu tarafından SES üyesi 3 sağlık emekçisinin sürgün edilmesine tepki olarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü önünde yapılmak istenen basın açıklamasına, polis tarafından plastik mermi ve biber gazı ile müdahalede bulunuldu. Müdahale sırasında, 8 kişinin darp edilerek gözaltına alındığı öğrenildi.

4 Haziran 2020 tarihinde HDP Hakkari Milletvekili Leyla Güven ve Diyarbakır Milletvekili Musa Farisoğulları ile CHP İstanbul Milletvekili Enis Berberoğlu'nun milletvekillikleri, haklarında kesinleşmiş cezalar bulunduğu gerekçesiyle düşürüldü. Aynı gün **Diyarbakır'da** bulunan HDP'li Güven ve Farisoğulları polis tarafından gözaltına alındı ve ardından sevk edildikleri adliyede tutuklandı. **5 Haziran 2020 tarihinde** HDP İl Örgütü tarafından parti binası önünde yapılan açıklama sonrası polis tarafından partililere müdahalede bulunulduğu öğrenildi.

15 Haziran 2020 tarihinde Van'da HDP tarafından yapılan "Darbeye Karşı Demokrasi Yürüyüşü"ne polis tarafından müdahalede bulundu.

17 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde HDP tarafından yapılan "Darbeye Karşı Demokrasi Yürüyüşü"ne polis tarafından müdahalede bulundu.

Ertelenen, Yasaklanan Toplantı ve Gösteriler

Van'da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "*Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla; 09/01/2020 tarihinden geçerli 23/01/2020 tarihi de dahil olmak üzere (15) gün süre ile Van İli coğrafi sınırları içerisinde açık alanlarda düzenlenecek gösteri yürüyüşü, açık hava toplantısı, basın açıklaması, oturma eylemi ve anket yapılması, çadır ve stand kurulması/açılması, imza kampanyası düzenlenmesi, bildiri, broşür ve el ilanı dağıtılması YASAKLANMIŞTIR.*"

Hakkari'de yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "*2911 Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19. maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. maddesi hükümleri gereğince Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari il sınırları içerisinde (il merkezi, dış ilçelerinde ve jandarma sorumluluk bölgeleri dahil) 14 - 28 Ocak 2020 tarihleri arasında 15 gün süre ile meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda miting, açık yer toplantıları, gösteri yürüyüşleri, oturma eylemi, açlık grevi, çadır kurma, basın açıklamaları, stant açma türdeki eylem ve etkinliklerin yapılmasının yasaklanması kararı alınmıştır.*"

Mardin'de yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "*2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamı dışında kalan kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının kendi binalarında ve kendi personel ve üyelerine yönelik yapacağı toplantı,*

tören, karşılama, uğurlama gibi resmi nitelikteki etkinlikler hariç olmak üzere; ilimiz sınırları içerisinde her türlü kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, kurum ve kuruluşun kendi binası dışında yapacakları basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni, şenlik, konser, eğlence, oyun temsil, gösteri ve benzeri tüm türdeki tüm eylem ve etkinlikler ile ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişilerinin ticari kuruluşların mülki idare amirliğine an az kırk sekiz saat önceden (etkinliğin yapılacağı yer, tarih, başlangıç ve bitiş saatleri, program bilgisi, idarece talep edilen sair belgeler vb.) bildirimde bulunmak şartı ile tüm toplantı ve etkinliklerin 15/01/2020-13/02/2020 tarihleri arasında Mülki İdare Amirinin iznine bağlanması, her türlü toplantı ve etkinliğin huzur ve güven ortamını bozmaya teşebbüs edecek şahıslar ile işlenmesi muhtemel suçların tespitine yönelik kolluk tarafından izletilmesini, ses ve görüntü kaydının yapılarak kayıt altına alınması, karara uymayanlar ve yapılan ikazlara rağmen kararı ihlal etmeye devam edenler hakkında kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşü olarak değerlendirilerek 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu ile diğer ilgili kanun hükümleri kapsamında gerekli işlemler yapılacaktır.”

Dersim Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından, kayıp üniversite öğrencisi Gülistan Doku ve Pertek'te 15 çocuğun cinsel istismara uğraması ile ilgili **17 Ocak 2020 tarihinde** yapacağı mitinge, Tunceli Valiliği'nin "eylem ve etkinlik yasağına" nedeniyle izin verilmeği öğrenildi. Yapılan görüşmelerin sonuçsuz kalması nedeniyle Dersim Emek ve Demokrasi Güçleri yapacağı mitingi, basın açıklaması olarak değiştirdi.

Urfa kent merkezi ve ilçelerinde yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “Valilik ile Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 19. maddesine istinaden; yapılması muhtemel toplanma, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri dağıtma, afiş asma, ve benzeri türdeki tüm açık alan etkinlikleri diğer illerden katılımlarla birlikte, **20 Ocak 2020 ile 18 Şubat 2020 tarihleri arasında 30 gün süreyle il merkezi ve ilçelerimiz dahil olmak üzere Şanlıurfa coğrafi sınırları içerisinde yasaklanmıştır.**”

Van'da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla; **24/01/2020 tarihinden itibaren geçerli 07/02/2020 tarihi de dahil olmak üzere (15) gün süre ile Van ili coğrafi sınırları içerisinde açık alanlarda düzenlenecek gösteri yürüyüşü, açık hava toplantısı, basın açıklaması, oturma eylemi ve anket yapılması, çadır ve stand kurulması/açılması, imza kampanyası düzenlenmesi, bildiri, broşür ve el ilanı dağıtılması yasaklanmıştır.**”

Van'da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “Anayasamızda ve kanunlarda öngörülen sınırlandırma ve yasaklama şartlarını doğrudan ve açıkça oluşturduğu değerlendirilen eylemler ile saldırı olaylarının önüne geçmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlamak, terör örgütlerinin planlarını bertaraf etmek ve bu bağlamda, milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi,

temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin devamının temini ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla; 08/02/2020 tarihinden geçerli 22/02/2020 tarihi de dahil olmak üzere (15) gün süre ile Van İli coğrafi sınırları içerisinde açık alanlarda düzenlenecek gösteri yürüyüşü, açık hava toplantısı, basın açıklaması, oturma eylemi ve anket yapılması, çadır ve stand kurulması/açılması, imza kampanyası düzenlenmesi, bildiri, broşür ve el ilanı dağıtılması yasaklanmıştır."

Hakkari'de yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "2911 Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19. maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. maddesi hükümleri gereğince Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari il sınırları içerisinde (il merkezi, dış ilçelerinde ve jandarma sorumluluk bölgeleri dahil)**13- 27 Şubat 2020 tarihleri arasında 15 gün süre ile** meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda Miting, Açık Yer Toplantıları, Gösteri Yürüyüşleri, Oturma Eylemi, Açlık Grevi, Çadır Kurma, Basın Açıklamaları, Stant Açma, Konser, Şenlik Meşale yakma, El ilanı/Bildiri dağıtma türdeki eylem ve etkinliklerin yapılmasının yasaklanması kararı alınmıştır."

15 Şubat 2020 tarihinde Van'da HDP Saray ve Özalp ilçe örgütlerinin, partilerinin 23 Şubat'ta yapılacak 4'ncü olağan büyük kongresine ilişkin çağrı yapmak amacıyla bildiri dağıtılmasına polis tarafından izin vermediği öğrenildi. Engellemeye, Valilikçe alınan 15 günlük eylem ve etkinlik yasağı gerekçe olarak gösterildi.

Urfa'da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Valilik ile Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 19. maddesine istinaden; yapılması muhtemel toplanma, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri dağıtma, afiş asma, ve benzeri türdeki tüm açık alan etkinlikleri diğer illerden katılımlarla birlikte, **19 Şubat 2020 ile 19 Mart 2020 tarihleri arasında 30 gün süreyle** il merkezi ve ilçelerimiz dahil olmak üzere Şanlıurfa coğrafi sınırları içerisinde yasaklanmıştır."

Hakkari'de yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "2911 Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19. maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. maddesi hükümleri gereğince Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari il sınırları içerisinde (il merkezi, dış ilçelerinde ve jandarma sorumluluk bölgeleri dahil)**14 – 28 Mart 2020 tarihleri arasında 15 gün süre ile** meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda Miting, Açık Yer Toplantıları, Gösteri Yürüyüşleri, Oturma Eylemi, Açlık Grevi, Çadır Kurma, Basın Açıklamaları, Stant Açma, Konser, Şenlik Meşale yakma, El ilanı/Bildiri dağıtma türdeki eylem ve etkinliklerin yapılmasının yasaklanması kararı alınmıştır."

Urfa'da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Valilik ile Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 19. maddesine istinaden yapılması muhtemel tüm açık alan etkinlikleri toplanma, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri, broşür

dağıtma ve afiş asma diğer illerden katılımlarla birlikte, 20 Mart 2020 ile 18 Nisan 2020 tarihleri arasında 30 gün süre ile il merkezi ve ilçelerimiz dâhil olmak üzere Şanlıurfa coğrafi sınırları içerisinde yasaklanmıştır.”

Siirt’te yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Siirt Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *Çin Halk Cumhuriyetinde ortaya çıkan Koronavirüs (COVID-19) salgını tüm dünya için halk sağlığı tehdidi oluşturmaktadır. Salgının ülkemizde yayılmasının önüne geçmek amacıyla gereken tedbirler ilgili resmi kurumlarca ivedi bir şekilde alınmaktadır. Bu bağlamda Sağlık Bakanlığı bünyesindeki Koronavirüs Bilim Kurulunun mezkûr hastalığın ülkemizde yayılımının önlenmesine dair tavsiye kararları alması dolayısıyla; İlimizde milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, dünya genelinde salgın olarak yayılan virüsün toplum geneline yayılmasının önüne geçilebilmesi, suç işlenmesinin önlenmesi, olası yağma ve infial yaratabilecek olayların önüne geçilebilmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması amacıyla Mülki Amirliklerin uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere; miting, kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, imza kampanyası, anma töreni vb. türdeki eylem ve etkinlikler ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1 maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişiliklerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere el ilanı dağıtılmasının, pankart/afiş asılmasının, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddenin (a) ve (c) bentleri ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17. ve 19. maddelerine istinaden Siirt İl sınırları içerisinde (il merkezi, ilçeler ve jandarma sorumluluk bölgeleri dâhil) **26.03.2020 – 24.04.2020 tarihleri arasında (30) gün süre ile YASAKLANMASINI**, Gerçekleştirilmesi muhtemel izinli ve izinsiz her türlü toplantı ve etkinliğin 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi (c) bendine istinaden huzur ve güven ortamını bozmaya teşebbüs edecek şahıslar ile işlenmesi muhtemel suçların tespitine yönelik izletilmesini ve teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve video kayıt makineleri gibi araçlarla kayıt altına alınmasına karar verilmiştir.”*

Batman’da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Batman Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *“İlimizde milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla ilimiz merkezinde 26.03.2020-09.04.2020 tarihleri arasında resmi kamu kurum ve kuruluşlarının yapacağı resmi toplantı, tören, şenlik, karşılama, stant açma, uğurlama gibi etkinlikler hariç olmak üzere; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki her türlü miting, kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşlerinin, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni vb. türdeki eylem ve etkinlikler ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1. maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişilerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere el ilanı dağıtılmasının ve pankart/afiş asılmasının mülki idare amirinin İZNİNE BAĞLANMASINI, İlimizde bulunan Batman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu çevresindeki alanlarda “açık/ kapalı yer toplantısı, gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, el ilanı vb.” eylem etkinliklerin, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki 17. ve 22. Maddesine istinaden **26.03.2020-09.04.2020 tarihleri arasında YASAKLANMASINI**, Gerçekleştirilmesi izin şartına bağlanılan her türlü toplantı ve etkinliğin huzur ve güven ortamını bozmaya teşebbüs edecek şahıslar ile işlenmesi muhtemel suçların*

tespitine yönelik izletilmesini ve kamera vb. araçlarla kayıt altına alınabilmesi kararı alınmıştır.”

23 Mart 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından kayyım atanan Batman Belediyesinin Eş Başkanları Mehmet Demir ve Songül Korkmaz’ın gözaltına alındığı öğrenildi. **26 Mart 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Batman Belediye Eş Başkanları Mehmet Demir ve Songül Korkmaz’ın adli kontrol şartıyla serbest bırakıldıkları öğrenildi. Eşbaşkanların serbest bırakılmasının ardından Batman Adliyesi yakınındaki bir parkta yapılmak istenen basın açıklamasına polis tarafından izin verilmediği öğrenildi.

Batman’da yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Batman Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: “İlimizde milli güvenliğin sağlanması, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, temel hak ve özgürlükler ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin ve genel asayişin korunması ile şiddet olaylarının yaygınlaşmasının önlenmesi amacıyla ilimiz merkezinde 26.03.2020-09.04.2020 tarihleri arasında resmi kamu kurum ve kuruluşlarının yapacağı resmi toplantı, tören, şenlik, karşılama, stant açma, uğurlama gibi etkinlikler hariç olmak üzere; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki her türlü miting, kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşlerinin, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni vb. türdeki eylem ve etkinlikler ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1. maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzel kişilerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere el ilanı dağıtılmasının ve pankart/afiş asılmasının mülki idare amirinin İZNİNE BAĞLANMASINI, İlimizde bulunan Batman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu çevresindeki alanlarda “açık/ kapalı yer toplantısı, gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, el ilanı vb.” eylem etkinliklerin, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamındaki 17. ve 22. Maddesine istinaden **26.03.2020-09.04.2020 tarihleri arasında YASAKLANMASINI, Gerçekleştirilmesi izin şartına bağlanılan her türlü toplantı ve etkinliğin huzur ve güven ortamını bozmaya teşebbüs edecek şahıslar ile işlenmesi muhtemel suçların tespitine yönelik izletilmesini ve kamera vb. araçlarla kayıt altına alınabilmesi kararı alınmıştır.”**

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Iğdır, Siirt, Kurtalan, Baykan ve Altınova belediyelerine kayyım atandı. Kayyım atanması ardından Siirt ve ilçe belediye Eşbaşkanları ile belediye işçileri gözaltına alındı. **19 Mayıs 2020 tarihinde** emniyette tamamlanan ifade işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Siirt Belediyesi Eşbaşkanı Peymandara Turhan, Kurtalan Belediyesi Eşbaşkanı Esmer Baran, Siirt Belediyesi çalışanları Eşref Tekin ve Gülçin Köneş, mazbatası verilmeyen Resul Kaçar ile Beşir Aksu, sevk edildikleri mahkemece adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı. Siirt Belediye Eşbaşkanı Berivan Helen Işık, Baykan Belediyesi Eşbaşkanları Ramazan Sarsılmaz ve Özden Gülmez ve Kurtalan Belediyesi Eşbaşkanı Baran Akgül ise, tutuklanma talebiyle sevk edildikleri mahkemece, ev hapsi şartıyla serbest bırakıldı. Serbest bırakıldıktan sonra adliyeden çıkan eşbaşkanlar ve partililerin yapmak istediği basın açıklamasına polis, “eylem yasağı” gerekçesiyle izin vermedi.

2 Haziran 2020 tarihinde Van’da Dil Kültür ve Sanat Araştırmaları Derneği (DİSA-DER) tarafından, Ankara’da bıçaklı saldırı sonucu yaşamını yitiren Barış Çakan cinayetine ilişkin yapılmak istenen basın açıklamasına polis tarafından izin verilmedi. HDP Van Milletvekili

Muazzez Orhan Işık ile polisler arasından bir süre tartışma yaşandığı ve bu tartışma sırasında haber takibinde bulunan basın emekçilerinin polis tarafından engellendiği öğrenildi.

Hakkari'de yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Cumhuriyetin temel nitelikleri, Devletin ülkesi ve milletin bölünmez bütünlüğü ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin engellenmemesi, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması, meydana gelebilecek olası bir provokasyonun engellenebilmesi ve yaşanması muhtemel toplumsal olayların önlenmesi amacıyla; 2911 Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19 Maddeleri ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11.Maddesi hükümleri gereğince; Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, Hakkari İl sınırları içerisinde (İl merkezi, ilçeler, Polis ve Jandarma sorumluluk bölgelerinin tamamı) **05/06/2020 tarihi saat:00.01'den 19/06/2020 tarihi saat:23.59'a kadar on beş (15) gün süre ile** meydan, cadde, sokak, yol, park gibi umuma açık alanlarda Miting, Açık Yer Toplantıları, Gösteri Yürüyüşleri, Oturma Eylemi, Protesto Eylemi, Açlık Grevi, Çadır Kurma, Basın Açıklamaları, her türlü Stant Açma, Konser, Şenlik, Meşale Yakma, El İlanı/Bildiri/Broşür Dağıtma, Afiş/Poster Asma vb. türdeki her türlü eylem ve etkinliklerin yapılmasının YASAKLANMASI kararı alınmıştır. Kamuoyuna saygı ile duyurulur."

Urfa kent merkezi ve ilçelerinde yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Urfa Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: *"Tüm dünyayla birlikte ülkemizi de etkisi altına alan Koronavirüs (covid-19) salgını kapsamında, 1 Haziran itibariyle başlayan normalleşme süreci de dikkate alındığında, oluşabilecek kontrolsüz kalabalıkların önüne geçilmesi ve bulaş riskinin önlenmesi ve ilimiz sınırları içerisinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin ve kamu esenliğinin sağlanması amacıyla, Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler hariç olmak üzere, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 19. maddesine istinaden yapılması muhtemel tüm açık alan etkinlikleri toplanma, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri/broşür dağıtma, afiş asma diğer illerden katılımlarla birlikte, **08 Haziran 2020 ile 07 Temmuz 2020 tarihleri arasında** 30 gün süreyle il merkezi ve ilçelerimiz dahil olmak üzere Şanlıurfa coğrafi sınırları içerisinde yasaklanmıştır."*

Antep Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **Antep** kent merkezinde yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin, koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında 30 gün süre ile **(9 Haziran 2020 tarihi saat 08.00 itibariyle 8 Temmuz 2020 tarihine kadar)** yasaklandığı duyuruldu.

13 Haziran 2020 tarihinde Van Valiliği tarafından yapılan açıklamada, Koronavirüs tedbirleri kapsamın kentteki eylem ve etkinliklerin yasaklandığı ve bu etkinlikleri sırasında giriş çıkışların yasaklandığı duyuruldu. Yasağın süresinin belirtilmediği Valilik açıklamasında şöyle denildi: *"Her türlü açık alanlarda yapılması planlanan eylem/etkinlikler ile bu eyleme destek vermek amacıyla il sınırlarımıza gelen şahısların ve araçların ilimiz sınırları içerisine girişleri ve başka illerde gerçekleşmesi planlanan eylem/etkinliğe katılım amacı ile ilimizden çıkışları yasaklanmıştır. İl sınırlarımız içinde araç, yaya vb. şekilde toplu olarak bulunulması/dolaşılması kısıtlanmıştır. İl sınırlarımız içinde karşılama ve uğurlama adı altında yapılabilecek her türlü etkinlik veya toplu hareketler kısıtlanmıştır. İl sınırlarımız içinde vatandaşlarımızın bir araya gelebileceği her türlü toplu faaliyet, hareket, gösteri,*

organizasyon vb. etkinlikler kısıtlanmıştır. İl sınırlarımız içinde yapılacak tüm açık hava toplantıları kısıtlanmıştır. İlimizin sınırları içinde (Görevli kamu kurumları hariç olmak üzere) yüksek sesle anons, duyuru vb. ses sistemlerinin kullanımı yasaklanmıştır."

13 Haziran 2020 tarihinde **Hakkari** Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **16 Haziran 2020 tarihi Saat 23.59'a kadar** kentteki tüm eylem-etkinlerin ve kente giriş-çıkışların yasaklandığı duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: "...Salgın hastalıkların yayılmasını önlemek, olası provokatif eylemlerin önlenmesi ve ilimiz genelinde alınacak olan Koronavirüs(Covid-19) salgınına emniyet tedbirleri kapsamında, 5442 sayılı İl idaresi Kanunu'nun 11. Maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. Ve 19. Maddesine istinaden Milletvekilleri hariç olmak üzere 14.06.2020 günü saat 00:01'den 16.06.2020 günü saat 23.59'a kadar; 13.06.2020 günü toplanan İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulu Kararları gereğince; Açık alanlarda yapılması planlanan her türlü eylem ve etkinliklerin **YASAKLANMASINA**, Eylem ve etkinliklere destek vermek amacıyla toplanmaların engellenmesine yönelik olarak ilimizdeki eylemlere katılmak üzere hareket edecek şahıslar ve araçların ilimize giriş ve çıkışlarının **KISITLANMASINA**, Başka illerde gerçekleşmesi planlanan eylem ve etkinliklere katılım amacı ile ilimizden çıkış yaparak hareket edecek şahıslar ve araçların **KISITLANMASINA**, Alınan kararlara aykırı olarak hareket eden şahıslar, kurum/kuruluş, dernek ve tüzel kişiler hakkında 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 32. Maddesi uyarınca idari yaptırım **UYGULANMASI** kararları alınmıştır".

Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada, koronavirüs (Kovid-19) salgını gerekçe gösterilerek **kentte** yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 15 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: Kararda, "Koronavirüs salgını nedeniyle Covid-19 salgınının yayılmasını önlemeye ve kamu sağlığının korunmaya yönelik tedbirler kapsamında vatandaşlarımıza virüsün buluşma ve yayılma riskinin bulunmasından dolayı ilimiz genelinde gerçekleşmesi muhtemelen her türlü açık/kapalı alanlarda toplu eylem/etkinlikler ile bu eyleme destek vermek amacıyla ilimize gelen şahısların ve araçların ilimiz sınırları içine girişlerinin; başka illerde gerçekleşmesi planlanan eylem/etkinliğe katılım amacıyla ilimizden çıkışların Anayasanın 34'üncü maddesi, 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. maddesi, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 27'nci maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17'nci ve 19'uncu maddelerine istinaden **15 Haziran 2020 tarihinden itibaren** 15 gün süre ile yasaklanmasına..."

Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kentte yapılması planlanan tüm eylem ve etkinliklerin 30 gün süreyle yasaklandığı duyuruldu. Mardin Valiliği tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11. maddesinin (a) ve (c) fıkraları ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamında, ilimiz sınırları içerisinde her türlü kapalı ve açık yer toplantıları ile gösteri yürüyüşleri, basın açıklaması, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, anma töreni, şenlik, konser, eğlence, oyun temsil, gösteri ve benzeri tüm eylem ve etkinlikler Mülki İdare Amirliğine en az (48) kırk sekiz saat önceden (etkinliğin yapılacağı yer, tarih, başlayış ve bitiş saatleri, program bilgisi, idarece talep edilen sair belgeler vb.) bildirimde bulunmak şartı ile tüm toplantı ve etkinliklerin 16.06.2020 tarihi saat:00.01 ile 15.07.2020 tarihi saat:24.00 a kadar 30 (otuz) gün süre ile mülki idare amirinin iznine bağlanması, muhtemel suçların tespitine yönelik kolluk tarafından izletilmesini, ses ve görüntü kaydının yapılarak kayıt altına alınması, karara uymayanlar hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile diğer ilgili kanun hükümleri kapsamında gerekli işlemlerin yapılacaktır."

Batman Valiliği tarafından yapılan açıklamada, 15-20 Haziran 2020 tarihleri arasında kente giriş ve çıkışların yasaklandığı duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: "*COVID-19 salgını emniyet tedbirleri kapsamında, her türlü açık alanlarda yapılması planlanan eylem/etkinlikler ile bu eyleme destek vermek amacıyla il sınırlarımıza gelen şahısların ve araçların ilimiz sınırları içerisine girişlerinin ve başka illerde gerçekleşmesi planlanan eylem etkinliğe katılım amacı ile ilimizden çıkışlarının 5442 sayılı İl İdaresi Kanunun 11. Maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17 ve 19. Maddesine istinaden ilimiz genelinde (Polis ve Jandarma sorumluluk bölgelerinde) 15-20/06/2020 tarihleri arasında YASAKLANMASINA alınan kararlara aykırı olarak hareket eden şahıslar veya kurum, kuruluş, dernek ve tüzel kişiler hakkında 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 32. Maddesi uyarınca idari yaptırım uygulanmasına...*"

17 Haziran 2020 tarihinde HDP'nin Hakkari ve Edirne'den başlattığı "Darbeye karşı demokrasi yürüyüşü" için **Şırnak ve ilçelerinden** Diyarbakır'a yola çıkan partililer, "15 ve 20 Haziran tarihlerinde kentten çıkış yasak" ve "Seyahat belgesi yok" gerekçeleriyle engellendi. Yerine kayyım atanan İdil Belediyesi eşbaşkanları Murat Şen ve Songül Erdem'in araçlarının önü, İdil yolu üzerindeki Pınarbaşı mevkiindeki kontrol noktasında kesildi. Eşbaşkanların geçişine, "seyahat belgesi yok" gerekçesiyle izin verilmedi. HDP İl Örgütü yöneticileri ise, kent merkezindeki kontrol noktasında durduruldu. Engelleme üzerine partililer geri döndü.

17 Haziran 2020 tarihinde HDP Bingöl İl Örgütü yöneticilerinin "Darbeye karşı demokrasi yürüyüşüne" katılmak üzere gitmek istediği Diyarbakır'a Valilik yasağı gerekçe gösterilerek izin verilmediği öğrenildi. Diyarbakır il sınırında bulunan Abalı polis noktasında 3 buçuk saat bekletilen ve 7 kontrol noktasında da durdurulan partililerin, izin verilmemesi üzerine tekrar Bingöl'e geri döndüğü öğrenildi.

Koronavirüs (Kovid-19) salgın nedeniyle yasak olan düğünlerden kaynaklı mağdur olan yerel sanatçıların yapmak **29 Haziran 2020 tarihinde Diyarbakır'da** yapmak istediği basın açıklamasına polis tarafından izin verilmedi. İzin verilmemesi üzerine sanatçılar, müzik aletlerini yere bırakarak bir dakika boyunca sessiz bir şekilde bekledi. Ardından alkışlarla polislerin engellemesini protesto eden müzisyenler buradan ayrıldı.

CEZAEVLERİNDE YAŞANAN İHLALLER

Sevk Uygulamaları

8 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van T Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Özalp Belediye Eşbaşkanı Dilan Örenci'nin, **Erzurum** E Tipi Cezaevi'ne sevk edildiği öğrenildi. Örenci'nin Heretiter Anjiyoödem hastalığı (Yüz, gövde, nefes borusu ve iç organlarda ödeme bağlı şişme) bulunduğu ve yapılan sevkini ailesine haber verilmeden gerçekleştiği öğrenildi.

11 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Hakkâri Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Mervan Dünder isimli mahpusun, 6 Ocak 2020 tarihinde Van T Tipi Kapalı Cezaevi'ne sevk edildiği ve çıplak arama dayatmasına maruz kaldığı, bu istemi reddeden mahpusun infaz koruma memurları tarafından darp edildiği öğrenildi. Revir ve hastaneye götürülmeyen Dünder'in 2 gün boyunca tek kişilik koğuştaki bekletildiği ifade edildi.

4 Nisan 2020 tarihinde Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'nde ceza infaz düzenlemesine ilişkin tepki gösteren mahpuslar isyan çıkardı. Koşullara müdahale edildiği ve can kaybının yaşanmadığı öğrenildi. İsyanın ardından 439 mahpusun Diyarbakır 4 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevine sevk edildiği öğrenildi. Mahpusların, sevk sırasında ve götürüldükleri Diyarbakır Cezaevinde kalabalık bir grup gardiyan tarafından darp edildikleri belirtildi.

Sağlık Hakkı İhlali

6 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Mukaddes Bayram, şu beyanlarda bulundu: *“Rize Kalkandere L tipi L tipi cezaevinde bulunan eşimi (Mahir Bayram) 20.12.2019 tarihinde ziyarete gittim. Eşimi ziyaret ettiğim dönemde, kendisinin ameliyat olduğunu ve ameliyat sonrasında sağlık sorunlarıyla yeterince ilgilenilmediğini ve ameliyat sonrasında yetkililere yaptığı başvurulara rağmen ilgi gösterilmediği için tedavi sürecimin daha kötü bir hal aldığını belirtti. Hastaneye gitmek istediğini ama yetkililerden sürekli olumsuz yanıtlar aldığını söyledi. Ameliyat sonrasında yapılmayan tedaviler sonrasında böbreklerinde iltihaplanma olduğunu ve ameliyat yerinde kanama olduğunu bize aktardı. Hapishane yetkililerinin bu keyfi uygulamalarından dolayı şikâyetçi olduğumu belirtmek isterim. Derneğinizden hukuki destek talep ediyorum.”*

24 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Medine Sonyacı, şu beyanlarda bulundu: *“23.01.2020 tarihinde Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde eşimi (Necmettin Sonyacı) ziyaret ettiğim vakit, eşim bana sağlık problemleri olduğunu ve yeterince tedavi olanaklarından faydalanamadığını söyledi. Hapishane yönetiminin keyfi uygulamalarıyla baş başa kaldığını ve tedavi süreciyle ilgili sağlık problemlerinin her gün daha kötüye gittiğini belirtti. Eşimin yaşamış olduğu bu keyfi uygulama yüzünden sağlığının daha da kötüye gideceğinden duyduğum endişeden dolayı, hapishane yönetiminden şikâyetçi olduğumu belirtmek isterim ve gerekli hukuki desteği derneğinizden talep ediyorum.”*

29 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine telefonla başvuruda bulunan Evrim Başaran, şu beyanlarda bulundu: *“Babam (Nurettin Başaran) 4 yıla yakındır cezaevinde (Siverek D Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu) tutuklu olarak kalmaktadır. Babam dışarıdayken trafik kazası geçirmişti. Cezaevinde girmeden önce geçirmiş olduğu bu trafik kazasıyla alakalı 2 defa sırtından ameliyat oldu. Bir ay gibi bir süre önce de cezaevinde ameliyat oldu. Babam yürüyemiyor. Düzenli olarak hastaneye gitmesi gerekmektedir. Cezaevindeki çoğu ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için arkadaşlarının yardımına ihtiyacı vardır. Babamın sağlık sorunları nedeniyle cezaevinden tahliye edilmesini talep ediyoruz. Bu konuda derneğinizden hukuki yardım talep etmekteyiz.”*

1 Şubat 2020 tarihinde İHD Şırnak Şubesine tarafından kendisi ile Şırnak T-Tipi Hapishanesinde görüşülen mahpus Selim Dedeoğlu, şu beyanda bulundu: *“28.06.2019 tarihinden beri FETÖ suçlamasıyla Şırnak Hapishanesi'nde tutuklu bulunmaktayım. Hapishanede Kasım ayından beri ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Günde 1 saat olmak üzere 20'şer dakika normal su ve haftada 1 saat ise sıcak su verilmektedir. 14 kişilik koğuşta 1 adet banyo ve tuvalet olduğu için verilen su yetmemektedir. Su sıkıntısının temelinde ne olduğunu bilmediğimizden ve hapishane yönetimi açıklama yapmadığından bu başvuruyu yaptım. Sorunumuzun duyurulması ve çözülmesi için yetkili makamlardan yardım talep ediyorum.”*

4 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Cengiz Ernez, şu beyanlarda bulundu: *“Oğlum Fırat ERNEZ 9 aydır tutukludur. Şu an da Van T Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundadır. Oğlum Fırat ERNEZ %62 engellidir. Oğlumun*

fiziksel ve ruhsal engel durumu bulunmaktadır. Oğlum bundan yaklaşık 9 ay önce evden ayrıldı. Eve dönmeyince durumdan endişelendik ve ertesi sabah kayıp başvurusunda bulunduk. Kayıp başvurusunda bulunduğumuz günün akşamı Hakkâri'nin Yüksekova ilçesinde bulunan şu anda ismini hatırlayamadığım bir karakoldan arandık. Karakol komutanı olduğunu söyleyen Eşref adında bir kişi; **“oğlunuz şu anda bizim bulunduğumuz karakolda ve emin ellerdedir”** dedi. Karakol komutanı olduğunu söyleyen kişi, **“yarın savcılıkla görüşeceğim, oğlunu gelip alabilirsin”** dedi. Ben İzmir ilinde eşim ise Mersin ilinde bulunuyordu. Eşim Mersin yakın olduğu için Hakkâri'nin Yüksekova ilçesine gitti. Eşime çocuğunuzun raporlarını getirin; çocuğunuzu bırakırlar demişler. Ancak aradan 9 ay geçmesine rağmen herhangi bir gelişme olmadı. Oğlum gözaltına alındığında kendisine işkence yapıldığını da söyledi. Oğlum kendini iyi ifade edemediği için neler yaşadığını tam olarak bize aktaramadı. Durumundan çok endişeliyiz. Oğlum cezaevinde yaşamını idame ettirememektedir. Oğlumla en son dün görüştük. Oğlum tıraş olamamakta, giysilerini tek başına yıkayamamaktadır. Oğlumun yaşamından endişe duyuyoruz; oğlumun psikolojik rahatsızlıkları da vardır; nitekim biz oğlumun bu raporlarının hepsini savcılığa sunduk. Derneğinizden gerekli hukuki girişimlerde bulunulmasını talep ediyoruz. Oğlumuzun neden gözaltına alındığını neden tutuklandığını bilemiyoruz.”

6 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Sultan Değiş, şu beyanlarda bulundu: “Eşim (Nimet Değiş) yaklaşık 28 yıldır hükümlüdür. Şu an da Kahramanmaraş'ta cezaevindedir. Yaklaşık 2 aydır eşimle telefon görüşmesi yapamıyorum. Eşimin cezaevinde sürekli hakarete uğradığını biliyorum. Sürekli cezaevini arayıp telefon görüşmesinin neden yapılmadığını sorduğum için en son 5 Şubat günü eşimle konuşabildim. Eşim sürekli baskı gördüklerini, hiçbir dilekçelerinin işleme alınmadığını bildirdi. Yine mektuplarını bize gönderilmediğini söyledi. Maddi durumum olmadığı için cezaevine gidemiyorum. Eşim hem yaşlı hem de hasta. Böbrekleri sorunlu, prostat sorunu ve faranjiti var. Yine bel fıtığından ameliyat oldu. Tek başına cezaevinde yaşaması mümkün değil. Bu konuda derneğinizden hukuki destek talep ediyorum, İHD'nin de olayın takipçisi olmasını istiyorum.”

13 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Erdal Taş, şu beyanlarda bulundu: “2005 yılında örgüt üyeliğinden tutuklandım ve en son Manisa Akhisar Açık Cezaevindeyken 7 Şubat 2020 tarihinde tahliye oldum. Cezaevinde kaldığım sürede orta kulak iltihabı vardı bende. 2012 açlık grevlerinden sonra daha da kötüleştirdim ve başarısız bir orta kulak ameliyatı geçirdim. Bu ameliyattan sonra baş dönmesi, baş ağrısı oluştu. Yine bende dengesizleşme meydana geldi. Özellikle son iki yıl daha kötüye gitti durumum. Tekrar orta kulak ameliyatı olmama gerekiyordu ama riskli ameliyat denilip ameliyatım yapılmadı ve basit ilaç tedavileri uygulandı. Daha sonra göz problemim başladı. Bunun içinde sadece gözlük ve göz damlası verildi. Ameliyat olmam gerekirken ilaçla geçirtilirdi. Zaten her hastaneye sevk için neredeyse 7 ay bekliyordum. Daha sonra hastaneye gidince doktor randevusu almak 4 ayı buluyordu. Yani doktor muayene süresi uzadığı için tedavim hiç düzgün olmadı. Yine uzunca süre boyun tutulması tedavisi uygulandı ancak yine aynı doktor tarafından aslında boyun fıtığı olduğum söylendi ve kesik kesik tedaviler uygulandığı için sonuç alınamadı. Kısaca hükümlü geçen 16 yıl boyunca düzgün bir tedavi görmediğim için sağlık sorunlarım daha kötüye gitti. Şu an tahliye oldum ancak sağlık problemlerinden dolayı iyi bir hayat süremiyorum. Hukuki anlamda gereğinin yapılmasını derneğinizden istiyorum.”

14 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 2 Nolu Ceza İnfaz Kurumu'ndan mektupla başvuruda bulunan Methi Kaya, özetle Cezaevinde 03.10.2019 tarihinde gardiyanlar tarafından (yaklaşık on gardiyan) kaldığı hücrede fiziksel olarak

saldırıya uğrayıp göğüs ve kalbinden darbe almıştır. Revire geç götürülmüş ve omurgalarında çatlaklık söz konusu olduğu için hastaneye sevk edilmesi gerekmektedir. Fakat sevk edilmemiş. Geç bir saatte ambulans gelip hastaneye götürülmüştür. Daha sonrada kötü muameleler devam etmiş savcılığa yazılan 2 dilekçe de aleyhine sonuçlanmış ve hücre cezası verilmiştir.

17 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 2 Nolu Ceza İnfaz Kurumu'ndan mektupla başvuruda bulunan Nihat Bakırtaş, özetle 2016 yılında tutuklandığında ağır yaralıdır. Vücudunda 3 kurşun ve şarapnel parçaları bulunmaktadır. Sürekli acile kaldırılmış ve daha sonra ameliyat olmuştur. Ameliyattan 4-5 saat sonra cezaevine tekrar götürüldüğünü dile getirmiştir. Göğsünde bulunan şarapnel parçaları ve bağırsak tedavileri için hastaneye götürülmesi gecikmekte ve doktor tarafından tedavi edilmediğini dile getirmiştir. Bu hastalıklarının raporlaştırılmasını ve tedavisinin yapılmasını talep etmektedir.

4 Mart 2020 tarihinde İHD Şırnak şubesine başvuruda bulunan Ayşe İlhan, şu beyanda bulundu: “Oğlum Reşit İlhan 5 yıldır (2 yıl Şırnak'ta ve son 3 yıldır da Gümüşhane'de sürgün) tutuklu bulunuyor. Oğlum, tek kişilik hücreye konulduğunu ve hiçbir ihtiyacının (kantin veya yıkanma gibi) karşılanmadığını bildirdi. Kargoyla gönderdiğimiz eşyalar da kendisine verilmiyor. Oğlumun iki böbreğinde de kum var ve sürekli ağrı çektiği halde hastaneye götürülmüyor. Ben ve oğlum defalarca Adalet Bakanlığı'na defalarca dilekçe vermemize rağmen oğlumu yakın bir hapishaneye getirmiyorlar. 1 yıldan fazladır maddi imkânsızlıklardan dolayı ziyaretine gidemiyoruz. Sizden talebim hapishaneye gidip inceleme yapmanız, haksızlığı ve işkenceyi dünyaya duyurmanızdır. Bu konuda hukuki destek sunmanızı talep ediyorum.”

23 Mart 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Mazlum Dayan, şu beyanlarda bulundu: “25/08/2016 tarihinde Hakkari merkeze bağlı Oğul köyü kırsalında gerçekleşen operasyon ile gözüaltına alınıp tutuklanan, astım tanısı olan ve gözaltı süresinde darp edilmesinden burnundaki kırıklardan nefes almama sorunu yaşayan “21.01.2020 tarihinde nebulizatör cihazı kullanması zorunludur. “raporu olan yakınım Sinan Karer, Vant Yüksek Güvenlikli CİK bulunuyor. Görüşmemizde “100 kişiye 2 kutu dezenfekte bırakılıyor ve maskeleri ücretli veriliyor. büyük koridorlar yıkandı ama henüz koşullarımızın yeterli dezenfeksiyonu yapılmadı dünya üzerinde etkisini göstermiş ciddi bir virüs var ve bunun için gerekli önlemler alınmıyor” demiştir. İçerisinde bulunduğu durumdan ve sağlığından endişe ediyoruz. Cezaevlerinde yeterli derecede önlem alınmadığını görüyor ve cezaevlerini boşatılmasını istiyoruz. Derneğinizden insani ve hukuki yardım talep ediyoruz.”

1 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Şırnak T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan 2 kadın mahpusun (Şadiye Yanık, Halime Cin) hastalıkları nedeniyle hastaneye sevk edildikleri, ancak sevk esnasında kelepçelenmek istendikleri ve bu duruma itiraz etmeleri nedeniyle götürülmedikleri öğrenildi. Kendilerine “Ölseniz sizi hastaneye götürmeyiz” denilerek tehdit edildikleri iddia edilen 2 kadın mahpustan Yanık'ın şeker ve ülser hastası olduğu ve Cin'in ise diş ve diş eti rahatsızlıklarının olduğu öğrenildi.

2 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa Hilvan 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan Ömer Özmen, haftalık telefon görüşmesinde cezaevinde maruz kaldıkları hak ihlallerini annesi Zeynep Özmen'le paylaştı. Özmen cezaevinde maruz kaldıkları hak ihlallerini şu şekilde aktardı: "Bir koğuşta 18 kişi

olarak kalıyoruz. 4 arkadaşımızda yerde yatırıyor. Cezaevi idaresi bize temizlik ve hijyen malzemesi vermeyip, bize; 'parayla satın alın' diyorlar. Bir el yıkama sabununun fiyatı 50 TL. İdare koşullarımızı dezenfekte etmedi. Sadece zemin katını dezenfekte etti. Gardiyanlar ne maske ne de eldiven takmıyorlar. Bu şekilde koşullarımıza gelip, eşyalarımıza dokunuyorlar. Cezaevinde salgına karşı önlem adına bir şey yok. Zaten kitap ve radyolarımızda elimizden alınmış, durumda."

10 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Urfa T Tipi 2 No'lu Cezaevi'ndeki 5B odasında tutuklu bulunan Mehmet Binici isimli mahpus,** cezaevindeki tutukluların karşı karşıya kaldıkları sorunları haftalık telefon görüşmesinde ağabeyi Mukadder Binici'yle paylaştı. Ağabey Binici, konuya ilişkin şunları belirtti: "Kimi tutuklularda kuru öksürük, balgam ve yüksek ateş olduğunu söyledi. Bu durumu idareye dile getirdiklerinde ise idarenin kendilerine 'Böyle bir durum yok. Bir şeyiniz yok' denildiğini söyledi. Kardeşim bu son 2 gündür 3 oda arkadaşının soluk almada sorun yaşadığını, yine ateşlerinin düşmediğini, hastalığın içeriye bulaştığını söyledi. Kardeşim telefonda konuşurken bile bana ateşinin olduğunu ve terlediğini söyledi. Kardeşim ilk başta 2 arkadaşının durumunun iyi olmadığını, hastaneye götürülmediklerini, cezaevi revirine kaldırılmaları yönünde talepte bulunmalarına rağmen götürülmediklerini söyledi. Tedbir olarak 22 kişiye 3 sabun verilmiş."

30.05.2020 tarihinde İHD Şırnak Şubesi tarafında bulundukları Şırnak Hapishanesinde ziyaret edilen ve başvuruları alınan Fatma Çetinkaya ile Agit Birlik, özetle Türkiye hapishanelerinden aylarca devam eden ve 26 Mayıs tarihinde sona eren açlık grevi eylemlerinin ardından götürüldükleri Şırnak Devlet Hastanesi'nde dahiliye ve göz doktorları tarafından kelepçeli olarak muayene edilmeye çalışıldıkları beyanında bulunmuşlardır.

1 Haziran 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Şafii Hayme, şu beyanlarda bulundu: "Vasisi olduğum Soydan AKAY 27 yıldır Türkiye'nin değişik cezaevlerinde tutulan bir mahpus olup 2018 yılından bu yana prostat kanseri tedavisi görmektedir. Bu rahatsızlığı dışından ayrıca eklem romatizması, hepatiti B ve kalp spazmı gibi rahatsızlıkları da bulunmaktadır. Soydan son 2 yıldır Silivri Kapalı Cezaevinde tek kişilik hücrede tutulmakta olup yaşadığı sağlık problemlerinin tedavisi için gerekli olan sağlık hizmetine erişemediği için 6 aydan fazla bir süredir telefon ve görüş hakkına çıkmayarak bu durumu protesto etmektedir. Ben hem vasisi olduğum Soydan AKAY'ın hem de biri Diyarbakır D tipi Kapalı cezaevinde diğeri ise Bolu F Tipi kapalı cezaevinde olan 2 çocuğum ve tüm hasta tutsakların bir an önce gerekli tedavilerin uygulanması için infazlarının ertelenmesini ve tam teşekküllü bir hastaneye sevklerinin yapılmasını talep ediyorum. Ayrıca tüm dünyayı etkisi altına alan Covid 19 virüsü nedeniyle başlayan salgın hastalığın cezaevlerini de etkisi altına aldığı bilinmektedir. Soydan'ın bulunduğu Silivri Kapalı Cezaevine 80 mahpusun yapılan corona virüs testleri pozitif çıkmıştır. Cezaevlerinde bulunan kronik hastaların bu virüsten etkilenme ihtimalleri çok yüksek olup bir an önce bu konuda gerekli ve yeterli önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu konuda derneğinizden hukuki destek istiyorum."

20 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Urfa/Hilvan 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu Hakan Ergün'ün** haftalık telefon görüşmesinde cezaevine maruz kaldıkları hak ihlalleri ailesiyle paylaştığı ve kendilerine "Cezaevi idaresi su vermiyor. Susuzluktan sizle konuşmakta zorlanıyorum. Bir saat bile suyu açmıyorlar. Temel ihtiyaçlarımızı bile gideremiyoruz" dediği öğrenildi.

22 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Urfa/Hilvan 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan Ömer Özmen, haftalık telefon görüşmesinde cezaevine maruz kaldıkları hak ihlalleri ailesiyle paylaştığı ve kendilerine Kovid-19 salgını tehlikesinin devam etmesine rağmen su kesintileri nedeniyle temizlik ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını belirtti.

22 Haziran 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Mümtaz Çerçel, şu beyanlarda bulundu: “Kardeşim (Yılmaz Çerçel) 1993 yılından beri cezaevindedir. Şu an Eskişehir L Tipi Kapalı Cezaevinde kalmaktadır. Yakalandığı ilk yirmi dokuz gün gördüğü yoğun işkenceden dolayı 1995 yılında kendisinde kronik şizofreni rahatsızlığı ortaya çıktı. 2003 yılında İstanbul’da adli tıp kurumu tarafından kendisine şizofreni tanısı kondu ve tahliyesi konusunda rapor verildi. Ancak bu rapor ailesinden gizlendi. 10,5 ay sonra avukatlarla beraber yaptığımız cezaevi ziyaretinde bu rapordan haberdar olduk. Bu rapora istinaden dışarıda tedavi görmesi için tahliye edildi. 2 yıl kadar dışarıda kalıp tedavi oldu. Daha sonra tedavinin devlet kontrolünde olması gerektiği gerekçesiyle cezaevine alınıp, Manisa Ruh ve sinir hastalıkları hastanesine yatırıldı. Hastaneden sonra tekrar cezaevine konuldu. Gördüğü tedavi ve aldığı ilaçlarla sağlık durumu görece daha iyiye doğru gidiyordu. O süreçten günümüze, dönemsel olarak hastalığı değişkenlik gösterdi. Kardeşim altı aya yakındır, yeni kurulmuş olan Eskişehir L tipi cezaevinde kalmaktadır. Bu cezaevine getirildikten sonra daha önce aldığı ilaçları kendisine verilmemektedir. Gerekçe olarak tarafımıza, kendilerinde ilaçlara ilişkin rapor bulunmadığı belirtilmektedir. Kardeşim tek kişilik hücrede tutulmaktadır. Kardeşimin ilaçlarının düzenli olarak verilmesi ve tedavisinin sağlıklı bir biçimde yürütülmesini istemekteyiz. Aydın ilinde başka bir kardeşim olmasından dolayı cezaevindeki kardeşimin Aydın Söke Cezaevi veya İzmir Urla cezaevine nakledilmesini istemekteyiz. Özellikle kardeşimin ilaç ve tedavisi başta olmak üzere belirttiğimiz hususlarda derneğinizden hukuki yardım talep etmekteyiz.”

3 Mayıs 2020 tarihinde İHD Şırnak Şubesine dilekçe ile başvuruda bulunan Av. Newroz Uysal şu beyanlarda bulundu: “Müvekkilim Nesim KALKAN (3176643810) Şırnak T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda hükümlü olarak tutulmaktadır. Kendisi hakkında müebbet hapis cezası verilmiş olup 1993 yılından beridir başta Bursa Cezaevi olmak üzere birçok cezaevinde 27 yıldır tutsaktır. 2005 yılında rahatsızlığı başlayan müvekkilimin 28.12.2006 Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi ile Mersin Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi sağlık kurul raporlarına göre “Gluten Enteropatisi- Çölyak hastalığı ile İnaktif Hepatit B taşıyıcısı olduğu teşhisi konulmuştur. Zaman içerisinde alınan farklı raporlarda ve en son tarihli 07.06.2018 tarihli Dicle Üniversitesini Sağlık kurul raporuna göre “çölyak hastalığı tanısı olan hastanın ömür boyu glütensiz diyet yapması gerekmektedir. Aynı zamanda Hepatit B olan hasta 6 ayda bir hepatit paneli HBV DNA ve biyokimyasal tetkikler için 3. basamak bir sağlık merkezine başvurması gerekmektedir.” Gerekçeleriyle düzenli takip ve UYGUN DİYET yapılması zorunludur. Müvekkil, 16 yıldır bu hastalığa rağmen cezaevinde tutulmakta, birçok kez diyetle uyulmaması yapılan yemeğin diyetle uymaması, diyet yemeğin hiç verilmemesi vb nedenlerle mağdur edilmiş geline düzey itibarıyla insan hakkı ihlali yaşam hakkını tehdit etmektedir. Son yıllarda kendisine 12 parmak bağırsağı ülseri teşhisi de konmuştur. Bu koşullarda maalesef ki “diyetle uygun yemeğin sağlanması halinde cezaevinde kalması uygundur” denilerek tahliyesi engellenmektedir. Başvuru tarihimiz itibarıyla Şırnak T Tipi C.İ.K kalan Nesim KALKAN’a 16 Nisan 2020 tarihinden bu yana diyetine uygun yiyecek ve ekmek verilmemektedir. Diğer tutsaklarla aynı yemek verilmekte ya hiç yememek- aç kalmak- ya da sebep olacağı sağlık sorunlarını göze alarak bu yemeği yemek tercihi ile baş başa bırakılmıştır. Bu tarihten beridir yemeğin verilmemesi ile ilgili kendisi, ailesi ve vekili olarak tarafımızca cezaevi idaresi işle görüşülmüştür. Şırnak C.İ.K

“7242 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesi ile Açık Cezaevinin boşaldığı, yemekhanede diyet yemeğin açık cezaevindeki hükümlüler tarafından yapıldığı, onların tahliyesi ile aşçı olmadığından yemeğin verilmediği”ni teyit etmişlerdir. Ancak diyet ekmeğin Şırnak il merkezinde fırından tedarikinin sağlandığı söylene de müvekkilim ailesine ilettiği bilgilerde ekmeğin de glütensiz olmadığını ifade etmiştir. 16 Nisan’dan itibaren glütensiz uygun diyet alamayan müvekkilde baş dönmeleri, kas ağrısı, bağırsak sancısı, ishal, eklem ağrıları, iştahsızlık, zaman zaman kusma vb rahatsızlıklar baş göstermiştir. Cezaevi ile görüşülmüş, Şırnak CBS başvurusunda bulunulmuştur. Ancak bu durum 15 gün boyunca sürmüş 30 Nisan 2020 Perşembe günü akşam glütensiz diyete uygun ekmek aldığını ancak halen uygun yemek verilmediğini bu nedenle rahatsızlıklarının arttığı bilgisini ailesine iletmıştır. Kendisine bu süreç boyunca sadece glütensiz yemek olarak 1 paket makarna verilmiştir. İlk aşamada sağlığının korunabilmesi amacıyla diyet yemeğinin verilmesi elzemdir en kısa zamanda uygun diyet yemek verilmelidir. Yaşanan bu durum COVID-19 koşullarında bağışıklığın güçlendirilmesi gerektiği koşullarda sağlığını bozmuş, zaten kronik hastalıkları bulunan müvekkilimin direncini düşürmüştür. Ayrıca Covid-19 salgını risk grubunda bulunması gerekçesiyle yapılan tahliye başvurumuza ise halen cevap verilmemiştir. Tüm bu nedenlerle müvekkilimin rızası dahilinde yukarıda yer verdiğim süreçle ilgili derneğimize başvuruda bulunmaktayız. Bu hususta çalışmalarınızda, hukuksal başvurularınızda, rapor ve verilerinizde bilgi olarak yer vermenize rıza göstererek her türlü girişimde bulunmanızı talep ediyoruz.”

Haberleşme vb. Hakları Engellenenler

6 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Sultan Değiş, şu beyanlarda bulundu: “Eşim (Nimet Değiş) yaklaşık 28 yıldır hükümlüdür. Şu an da Kahramanmaraş’ta cezaevindedir. Yaklaşık 2 aydır eşimle telefon görüşmesi yapamıyorum. Eşimin cezaevinde sürekli hakarete uğradığını biliyorum. Sürekli cezaevini arayıp telefon görüşmesinin neden yapılmadığını sorduğum için en son 5 Şubat günü eşimle konuşabildim. Eşim sürekli baskı gördüklerini, hiçbir dilekçelerinin işleme alınmadığını bildirdi. Yine mektuplarını bize gönderilmediğini söyledi. Maddi durumum olmadığı için cezaevine gidemiyorum. Eşim hem yaşlı hem de hasta. Böbrekleri sorunlu, prostat sorunu ve faranjiti var. Yine bel fıtığından ameliyat oldu. Tek başına cezaevinde yaşaması mümkün değil. Bu konuda derneğinizden hukuki destek talep ediyorum, İHD’nin de olayın takipçisi olmasını istiyorum.”

13 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van T Tipi Kapalı Cezaevi’nde tutulan Barış Karaca isimli mahpusun ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, mahpusların gardiyanlar şiddetine maruz kaldıklarını aktardığı öğrenildi. Ağabey Özgür Karaca, görüşmeye ilişkin şu beyanlarda bulundu: “Kardeşim, 5 Nisan’da koşullarına gardiyan ve askerler tarafından keyfi uygulamalarla ayakta sayım dayatması yapıldığını ve buna karşı gelen aralarında kardeşimin de bulunduğu 20 tutuklunun işkenceye maruz kaldığını söyledi. Kardeşim ve 3 arkadaşı sonrasında kirli olan hücrelere atılmış. Normalde kardeşimle her Salı günü telefon görüşmesi yapıyorduk. Cezaevini aradığımızda kardeşimin kendi isteğiyle çıkmadığını söylediler. Daha sonra kardeşimle konuştuğumuzda durumun öyle olmadığını öğrendik. Salgın sonrası koşulların değiştiğini ve gittikleri koşullarda televizyon olmadığını belirten kardeşim, gelen mektuplarının kendilerine verilmediğini ifade etti. Kitaplarının bir ay önce alındığını ve geri verilmediğini de anlattı”

Haklarında Soruşturma Açılanlar

30 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin** E Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan kadın tutuklular hakkında, koğuş dışında sayım vermeyi kabul etmedikleri gerekçesiyle cezaevi idaresi tarafından disiplin soruşturması başlatıldığı öğrenildi.

25 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin** E Tipi Kapalı Cezaevi'nde hücre cezaları ve yaşanan hak ihlallerine karşı açlık grevi eylemi başlatan 3 mahpusun (*Elif Deniz, Ronahi Sırdaş, Melek Evren*) hakkında iki ayrı soruşturmadan açılan davanın, Mardin İnfaz Hakimliği'nde görülen duruşmasında, infaz savcılığının talebi doğrultusunda 3 tutukluya her bir soruşturmadan 7'şer gün hücre cezası verdi.

Disiplin Cezası Verilenler

11 Mart 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan İzzet Gökalp, şu beyanlarda bulundu: “10 Mart 2020 tarihinde 2 yıldan fazla bir süredir Elazığ 2 No'lu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde kalan oğlum Cihan Gökalp'in açık görüşüne gittik. Görüşmede oğlum, cezaevi yönetiminin kendisine karşı görevlerini kötüye kullanarak keyfi hücre cezaları verdiklerini anlattı. Bu hücre cezalarına gerekçe olarak ise yanında bulundurduğu ajandaların içindeki notların bahane edildiğini aktardı. Yaptığımız görüşmede; “Arama yaparlarken yanımdaki ajandaların hepsini almıyorlar her seferinde bir tane alıyorlar ki bi daha geldiklerinde başka bir ceza vermek için başka bir ajanda bulabilsinler. Böylelikle her geldiklerinde yeni bir hücre cezası vermek için kendilerince gerekçe yaratıyorlar” dedi. Ajandaların içerisinde ne olduğunu sorduğumuzda bize; “Kendi el yazımla yazdığım mahkemedeki savunmam, kendim için tuttuğum notlar yer alıyor. Cezaevinde verdiğim savunmamı bahane ediyorlar ancak verdiğim savunma gizli bir şey değil. Devletin mahkemesinde hakime sunduğum savunma nasıl olur da bir suç teşkil edebilir ki?” dedi. Cezaevi yönetiminin oğluma yönelik bu keyfi uygulamaları sonucu oğluma defalarca hücre cezası verilmekte ve her seferinde ayrı ayrı gidip aldıkları ajandalar bahane gösterilmektedir. Madem o ajandalarda suç unsuru bulunmakta neden yapılan aramalarda hepsi birden alınmamaktadır? Neden her seferinde yeni bir ajandayla yapılan bu keyfiliğe kılıf sağlanmaktadır. Oğlumun cezaevi yönetimi tarafından maruz kaldığı bu keyfi uygulamaların bir son bulması hususunda derneğinizden destek talep etmekteyiz.”

Tecrit ve İzolasyon

12 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Ömer Aslan, 12.01.2020 tarihinde Şube e-mail adresine yolladığı iletide “25.12.2019 akşam sayımında abim darp edilmiş, hastaneye götürülmesine rağmen muayene edilmemiş, kendisine darp raporu verilmemiş.” Ayrıca “Uzun zamandan beri tek başına hücrede tutulmaktadır” beyanlarında bulunmuştur. **13.01.2020 tarihinde** şube yetkilileri tarafından telefon ile aranan başvuru, şu beyanlarda bulunmuştur. “Ağabeyim yaklaşık 3 yıl önce tutuklanarak Ağrı Cezaevine gönderildi. İki yıldır Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda kalmaktadır. Abim, Elazığ'da bulunduğu süre boyunca tek başına hücrede tutulmaktadır. Kendisi tutuklu olup uzak bir şehirde olduğu için görüşlere çok sık gelemiyoruz. Ailesi olarak neden sürekli hücrede tutulduğunu bilmiyoruz. Bu sebeple derneğinizden abimi ziyaret etmenizi ve yasalarda yazılı haklarına erişmesi için gereken işlemleri yapmanızı talep ederim.”

21 Ocak 2020 tarihinde İHD Van Şubesine başvuruda bulunan Servet Kamış, şu beyanlarda bulundu: “Oğlum (Fethullah Kamış) 5 aydır tutuklu ve hücrede yaşıyor. Hukuki olarak 60 gün tutulması gerekiyor. Oğlum beş aydır hücrede tutuluyor. Tüm itirazlarımız reddedildi. Cezaevi yönetimi psikolojik baskı uyguluyor. Van-Ağrı TEM’den kişiler oğlumla özel görüşmeler yapıyor. Onun ölmüş arkadaşlarının (vücudu parçalanmış) fotoğraflarını gösteriyorlar. Çok ciddi psikolojik baskı var. Mektupların bir kısmını gönderilmesine izin veriyorlar.”

3 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 1 no’lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’ndan mektupla başvuruda bulunan Aziz Okay, şu beyanlarda bulundu: “Bulunduğum cezaevinde maruz kaldığım kimi uygulamaları sizlere aktarmak ve mümkünse hukuki destekte bulunmanızı talep etmek için yazıyorum. Ben yaklaşık üç yıldır cezaevindeyim. Yaşım yirmi bir. Bir yıldır Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi’nde bulunmaktayım. İsteğim dışında Batman M Tipi cezaevinden buraya getirildim. Burada bulunduğum bir yıl süresince tek başıma tutuluyorum ve hiçbir sosyal, sportif, kültürel faaliyete katılamadım. Katı bir tecrit ve izolasyon koşullarında bulunmaktayım. Birçok defa üçlü odalara geçmek için dilekçe yazdım ancak olumlu bir cevap verilmedi. Bunun yanında arkadaşlarla birlikte spor yapmak ve sohbete çıkmak için defalarca yazmama rağmen bu talebime de olumlu bir cevap verilmedi. Yasalara ve genelgelere göre, haftada on kişi ile on saat sohbete ve spora çıkmamız gerektiği açık iken, ben bir yıldır hiçbir insani sohbet ve spora çıkabilmiş değilim. Bu konuda infaz hakimliğine ya da farklı kurumlara dilekçe yazdığım zaman, cezaevi idaresi bulunduğum koşulların Avrupa Birliği standartlarında olduğunu, üç kişilik odalarda kalanlarla aynı imkanlara sahip olduğumu söylüyorlar. Oysa ben bir yıl içinde hiç kimseyle yüz yüze gelmemiş, sohbet etmiş değilim.”

24 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Emine Koçyiğit, şu beyanlarda bulundu: “21 Şubat 2020 tarihinde kardeşim (Umut Savaş Koçyiğit) babamı telefonla arayıp bir görüşmede bulundu. Görüşmede; yoğun bir tecrit altında bulunduğunu, tahmini 4 kişi tekli odalarda kaldıklarını ve odalardan dışarı çıkarılmadıklarını, tamamen bir izolasyon yapıldığını, kimseden ve hiçbir şeyden haberdar olmadıklarını belirtmiş. “Tabutta gibi bekliyor” şeklinde beyanda bulunmuştur. Yine bulundukları odaya yapılan baskınlarda, kişisel eşyalarına ve kitaplarına el konulduğu ifade etmiştir. Can güvenliklerinin bulunmadığını, gerekçesiz sürgün gibi durumlara maruz kalma olasılığından dolayı endişe içinde olduklarını belirtmiştir. Bende, 27 Aralık 2020 tarihinde kendisini bulunduğu cezaevinde açık görüşte ziyaret etmiştim. O zamanda bana kişisel eşyalarına el konulduğunu, ortak kullanım alanlarının olmadığını ve genel olarak tecrit durumunun sürdüğünü belirtmişti. Kardeşimin bulunduğu hapisanede can güvenliğinden ve insan hakları ihlallerinin süreklileşmiş olmasından dolayı endişe duyuyorum. Derneğinizden hukuki destek talep ediyorum. Avukat desteğini almasını ve aracılığınızla milletvekillerinin oraya ziyaret yapmasını, durumu gözlemlerini talep ediyorum.”

13 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van T Tipi Kapalı Cezaevi’nde tutulan Barış Karaca isimli mahpusun ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, mahpusların gardiyanlar şiddetine maruz kaldıklarını aktardığı öğrenildi. Ağabey Özgür Karaca, görüşmeye ilişkin şu beyanlarda bulundu: “Kardeşim, 5 Nisan’da koşullarına gardiyan ve askerler tarafından keyfi uygulamalarla ayakta sayım dayatması yapıldığını ve buna karşı gelen aralarında kardeşimin de bulunduğu 20 tutuklunun işkenceye maruz kaldığını söyledi. Kardeşim ve 3 arkadaşı sonrasında kirli olan hücrelere atılmış. Normalde kardeşimle her Salı günü telefon görüşmesi yapıyorduk. Cezaevini aradığımızda kardeşimin kendi isteğiyle çıkmadığını söylediler. Daha sonra kardeşimle konuştuğumuzda

durumun öyle olmadığını öğrendik. Salgın sonrası koğuş değişikliği yapıldığını ve gittikleri koğuştaki televizyon olmadığını belirten kardeşim, gelen mektuplarının kendilerine verilmediğini ifade etti. Kitaplarının bir ay önce alındığını ve geri verilmediğini de anlattı”

25 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi’nde hücre cezaları ve yaşanan hak ihlallerine karşı açlık grevi eylemi başlatan 3 mahpusun (Elif Deniz, Ronahi Sırdaş, Melek Evren) hakkında iki ayrı soruşturmadan açılan davanın, Mardin İnfaz Hakimliği’nde görülen duruşmasında, infaz savcılığının talebi doğrultusunda 3 tutukluya her bir soruşturmadan 7’şer gün hücre cezası verdi.

Cezaevlerinde Diğer İhlaller

15 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine bulunduğu hapisneden mektupla (Mektubun yazıldığı tarih 03.01.2020) başvuruda bulunan Hüseyin Polat, şu beyanlarda bulundu: “Yaklaşık 2.5 yıldır bu cezaevinde bulunmaktayım. Bu zaman zarfında sürekli olarak hak ihlallerine maruz kaldık. OHAL dönemi uygulamaları hala devam etmektedir. Sürekli olarak kitaplarımıza, defterlerimize el konulmaktadır. Ben sanatla ilgileniyorum. Müzikle ilgili iki kitabıma Kürdistan kelimesi geçtiği için el konuldu. Ben çalışmalarımı yapamıyorum. Çok zor şartlar altındayız. Bu konuda derneğinizden hukuki yardım talep ediyorum.” **(Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu- Mektubun yazıldığı tarih 03.01.2020)**

15 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine bulundukları hapisneden mektupla başvuruda bulunan Yaşar Kırmızı, Metin Tanrıverdi, Bahri Dağ, İbrahim Al, Sinan Amaç, Necmettin Efe, Barzani Aşkan, Erol Çetin, Düzgün Aydın, Ogır Topdemir Mustafa Geylan, Abdurrahman Dinç, Yusuf Alicioğlu, Düzgün Kemal Akçiçek, Metin Erdem, Şerif Güngen, Nihat Bakırtaş, Soner Öz, şu beyanlarda bulundu: “Her birimiz farklı sürelerde Elazığ 2 Nolu Ceza İnfaz Kurumunda kalmaktayız. Ohal rejimi kalktığı halde, hala bu cezaevinde bu dönemden kalma rejim uygulanıyor. Bizim karşılaştığımız genel sorunlar şunlardır; **1-)** Hastaneye sevk taleplerimiz uzun süre cevapsız kalmaktadır. Sevk talepleri kabul edildikten sonra gidilen muayenelerde ise kelepçelerimiz çıkarılmadan yapılmaktadır. Bu durum ulusal ve uluslararası mevzuata aykırı olup insanlık onuruna yaraşmayan hareketlerdir. **2-)** Sürekli bir biçimde arama adı altında ani baskınlar yapılmaktadır. Bu aramalarda bütün eşyalarımız darmadağın edilerek özel eşyalarımıza ve defterlerimize el konulmaktadır. Bu aramalarda mahpuslara fiziksel saldırılar yapılmaktadır. El koydukları eşyalar üzerinden keyfi disiplin cezalarına maruz kalmaktayız. Halbuki kitaplar ve diğer yayınlar kontrol edildikten sonra bize verilen yasak olmayan eşyalardır. **3-)** 5275 sayılı yasanın 60. Maddesinde belirtilen kültür, sanat, spor, beden eğitimi ve eğlendirici etkinliklerden yararlandırılması gerekir şeklindeki haklarımızdan yasada belirtildiği şekilde faydalanamamaktayız. **4-)** 45/1 sayılı genelgede belirtilen kurs konusunda meslek kazandırma ve diğer sosyal faaliyetlere katılma hakkından yeterince faydalanamamaktayız. Yasaya göre haftada 10 saat olması gereken etkinliklere haftada sadece 45 dakika çıkartıyoruz. **5-)** Kurum kütüphanesinden sadece kitap değiş tokuşu şeklinde faydalanabilmekteyiz. Bunun dışında hobi, satranç, dama gibi etkinliklere çıkarılmamaktayız. **6-)** 45/1 sayılı genelgenin 6. maddesi aynı kurumda bulunan kişilere yazdıkları mektuplar posta aracılığıyla gönderilmeyecektir şeklinde olmasına rağmen bu hakkı kullanmamız da engelleniyor. **7-)** 5275 sayılı yasada sadece fm tek dalgalı radyo dinlenir şeklinde bir ibare olmamasına rağmen koğuşlarda bulunan tüm radyolar toplatılmıştır. Bunun yerine bize kantinde satılan radyolardan almamız dayatılmaktadır. **8-)** 7 adet Kitap sınırlaması uygulaması çağdışı bir

uygulama olup ayrıca kitap ve diğer yazılı basında geçen Kürt/ Kürdistan vb. kelimeler bahane edilerek bizlere verilmemesi büyük bir hak ihlalidir. **9-)** Süreli – süresiz yayınlar haklarında yasaklama kararı olmadığı halde bizlere verilmiyor. **10-)** Ayda bir kez yapılan açık görüşlerde ise mekanın dizaynından kaynaklı problemler yaşamaktayız. Ailelerimiz ve yakınlarımız ile doğru düzgün sarılma sohbet etme hakkımız engellenmektedir. Ortada kocaman bir masa ailemizle karşılıklı durmaktayız. Bu durum sıcak bir ortamın oluşmasını engellemektedir. Başka cezaevlerinde bu tür bir açık görüş yeri bulunmamaktadır. **11-)** Kantin fiyatları fahiş düzeydedir. Ekonomik olarak bizleri çok zorlamaktadır. Ayrıca keyfi olarak satılmayan birçok eşya bulunmaktadır. Kireç sökücü, tipeks, metal tabak, bıyık makası, cımbız, daksil, prit bunlardan bazılarıdır. **12-)** Sigara içen – içmeyen kişilerin yan yana bulunması, akrabalık yakınlık gibi sebeplerle yapılan insani ve temel ihtiyaçlardan kaynaklı oda değişikliği talepleri sebepsiz kabul edilmemektedir. Halbuki altı ayda bir oda değişikliği yapma hakkımız bulunmaktadır. **13-)** Kurum yetkilileri ile yaptığımız görüşme talepleri çoğu zaman reddediliyor. Kabul edilen görüşmelerde ise müdürün veya memurların tavırları son derece rahatsız edici. Örneğin görüşmeye gittiğimizde sandalye verilmeden ayakta konuşmamızı sürdürüyoruz. Bu durum insani olmadığı gibi psikolojik açıdan rahatsız eden bir uygulamadır. **14-)** Sürekli olarak disiplin cezaları ile karşı karşıyayız. Uzun süreli tek başına bir hücrede tutulma son derecede yaygın olan bir tecrit uygulamasıdır. **15-)** İnfaz koruma memurlarının tavırları son derece rahatsız edicidir. Sürekli olarak hakaret ve tehdit içerikli sözler duyuyuz. Birçok mahpusa fiziksel işkencenin yapıldığı da ortadadır. Ancak bu eylemler sebebi ile memurlar hakkında disiplin veya ceza soruşturması yapılmamaktadır. **16-)** Yaşadığımız bu sorunlar ile ilgili bir heyetin gelerek bizleri ziyaret etmelerini ve hukuki yardımda bulunmanızı talep ediyoruz. Şeklinde beyanlarda bulunmuşlardır. **(Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu- Mektubun yazıldığı tarih 03.01.2020)**

31 Ocak 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine telefonla başvuruda bulunan Evin Başaran, şu beyanlarda bulundu: “Oğlum Şervan TEKTAŞ 2012 yılından bu yana hapishanededir. Oğlum 3 yıldan bu yana da Patnos L Tipi kapalı ceza infaz kurumundadır. Oğlum ile 28 Ocak 2020 tarihinde telefonla yaptığım görüşmede bana “ **Hapishanede kendisine baskı yapıldığını, ayakta sayım dayatıldığını ve kendilerine gönderilen elbise ile kargoların tarafına verilmemiş olduğunu**” belirtti. Oğlum Patnos hapishanesinde bulunduğundan görüşüne özellikle kış aylarında gidemiyoruz. Yol şartları çok kötü ve karlı olduğundan önceki görüşüne de gidemedik. Derneğinizden hem anlattığım hapishane koşullarının düzeltilmesi için hukuki girişimlerde bulunulmasını hem de oğlumun Diyarbakır ilinde bulunan hapishanelerden birine naklinin sağlanması için destek sunmanızı talep ediyoruz.”

12 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Diyarbakır Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’ndan mektupla başvuruda bulunan Elif Atdemir, Güneş Susuan, Derya Aslan, Azime Bali, Gülü Daşçı, Rozerin Söyler, Gülistan Atağ, Saadet Kurt, Müjde Çoku, Songül Aşila, Muazzez Alphan, Ferkat Kurt, özetle cezaevi koşullarına yönelik gerçekleşen hukuksuz uygulamalardan bahsetmiştir. Bu uygulamalar;

- Oda koşu dışına çıkıldığında veya kuruma giriş yapıldığında çıplak arama dayatması, buna karşı çıkıldığında tutanak tutulması
- Revir çıkışlarında ki kısıtlılık, (iki haftada bir)
- Hastane veya mahkemelere gidişlerde çift kelepçe uygulaması, onur kırıcı muamelelere maruz kalma
- Tek kişilik hücre tipi ringler
- Havalandırma ve ortak alanın 2 kamera ile izlenmesi, özel yaşamın gizliliğinin ihlal edilmesi, tacize varan boyutlara varması
- Spora çıkışların yasaklanması

- İç posta ile haberleşmede ücrete tabi tutma uygulaması
- 3 kişiden fazla fotoğraf çekmeye yasak getirilmesi
- Kitaplara getirilen kota
- Kantin alışverişlerinde iade, kaliteli ürün temininde zorluk yaşanması
- Dışarıdan getirilen giysilerin ve kitapların verilmemesi, kantinden almaya zorlama ve kantinde ki stok ile ilgili sıkıntılar
- Sıcak su problemi ve hijyen koşulları

12 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 2 Nolu Ceza İnfaz Kurumu'ndan mektupla başvuruda bulunan Haşim Özdaş, Mazlum Deniz, Mehmet Emin Taymur, özetle cezaevi koşullarına yönelik gerçekleşen hukuksuz uygulamalardan bahsetmiştir. Bu uygulamalar;

- Oda koşuş dışına çıkıldığında veya kuruma giriş yapıldığında çıplak arama dayatması, buna karşı çıkıldığında tutanak tutulması
- Revir çıkışlarında ki kısıtlılık, (iki haftada bir)
- Görüşlerde sürelerin 1 saatin altına indirilmesi
- Havalandırma ve ortak alanın 2 kamera ile izlenmesi, özel yaşamın gizliliğinin ihlal edilmesi, tacize varan boyutlara varması
- Spora çıkışların yasaklanması ya da süresinn azaltılması
- İç posta ile haberleşmede ücrete tabi tutma uygulaması
- 3 kişiden fazla fotoğraf çekmeye yasak getirilmesi
- Kitaplara ve gazetelere getirilen kota
- Kantin alışverişlerinde iade, kaliteli ürün temininde zorluk yaşanması
- Dışarıdan getirilen giysilerin ve kitapların verilmemesi, kantinden almaya zorlama ve kantinde ki stok ile ilgili sıkıntılar
- Hastane veya mahkemelere gidişlerde çift kelepçe uygulaması, onur kırıcı muamelelere maruz kalma
- Tek kişilik hücre tipi ringler

13 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 1 no'lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndan mektupla başvuruda bulunan Hüseyin Kan, şu beyanlarda bulundu: “Elazığ 1 Nolu Ceza İnfaz Kurumunda kalmaktayım. Cezaevi yönetimiyle yapılan görüşmelere rağmen sorunların çözülmediği hatta gerileme olmuştur. Karşılaştığımız genel sorunlar şunlardır:

- Yasada belirtilen sosyal-kültürel etkinlikler gerektiği gibi uygulanmıyor.
- Kürtçe hiçbir şey tarafımıza verilmiyor. Kürtçe çeviri için tercüman gerekiyor bunu ücreti de bizden isteniyor.
- 7 adet Kitap sınırlaması uygulaması çağdışı bir uygulama olup ayrıca kitap ve diğer yazılı basında geçen Kürt/ Kürdistan vb. kelimeler bahane edilerek bizlere verilmemesi büyük bir hak ihlalidir.
- Herhangi bir toplama kararı olmamasına rağmen Evrensel ve Yeni Yaşam gazeteleri verilmiyor.
- Oda değişim taleplerimiz ret oluyor ya da aylarca sürünceme de bırakılıyor.
- Kimi arkadaşlarımız 3 yıla yakındır tekli hücrede ağır koşullarda yaşıyor.
- Spor ve sohbet grupları hiç değiştirilmeyerek ayrı bir tecrit uygulanıyor.
- Hastanelere tek kişilik hücreli araçlarla gidiyoruz ve kelepçeli muayene ediliyoruz.
- Cezaevi personelinin sözlü ve fiziki taciz ve tehditlerine maruz kalıyoruz. Hiçbir şey yokken bir süre önce arkadaşımız darp edilip hücreye atıldı.

- Görüşlerimiz 30-40 dakika sürüyor ve gelen ziyaretçilere psikolojik baskı uygulanıyor, taciz ediliyor.
- Cezaevi kantini çok pahalı. Kargoyla gelen ürünlerimi de bize verilmiyor.
- Bize verilen yemekler hem nitelik hem de nicelik olarak çok kalitesiz ve sağlık sorunlarına sebebiyet vereceği açık.
- Havalandırma kapıları sabah saat 8 de açılıp çok erken saatte kapatılıyor. Buda havasız ve hareketsiz kalmamıza sebep oluyor.
- Oda aramalarında defterlerimize el konuluyor ve daha önce kontrol edilmiş olmasına rağmen örgütsel denilerek hücre cezaları veriliyor.
- Sevkle ilgili cezaevi giriş çıkışlarında çıplak arama gibi onur kırıcı uygulamalar dayatılıyor.
- Hiçbir şekilde istediğimiz TV kanalları izlettirilmiyor.
- Tüm radyolarımız toplatıldı. İdare tarafından verilen radyolar FM bandından ibaret.
- 45 günde bir berbere çıkartıyoruz.

17 Şubat 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine Elazığ 1 no'lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndan mektupla başvuruda bulunan Evin Başaran, şu beyanlarda bulundu: Mesut Tanış, Fırat Aldemir, Hakkı Ay, Ferdi Geyik, Mehmet Kaya, Akın Akar, Mehmet Altay, Necat Aydın, Mehmet Güleş, Erhan Tugan, şu ortak beyanlarda bulundu: "Elazığ 1 No'lu CİK gelen 7 mektupta cezaevi koşullarına yönelik sorunlar dile getirilmiştir bu sorunlar şu şekildedir;

- Kürtçe/Türkçe kitap, gazete (evrensel, yeni yaşam gibi) ve Dergilerin verilmemesi, verilse dahi sınırlandırılması
- Sosyal ve kültürel etkinliklerde sürelerin kısıtlanması, hep aynı grupların çıkarılması vb.
- Kantinlerin pahalılığı, alınan ürünlerin değişim veya iadesinde yaşanan sorunlar
- Spor sürelerinin kısıtlanması/ kısaltılması
- Hastane sevklerinde kullanılan araçların tek kişilik şeklinde olması
- Oda değişme taleplerinin sürekli reddedilmesi
- Gardiyanlar tarafından sözlü veya fiziki tacizler, hakaretler
- Açık/kapalı görüşlerde saat süresinin 30 dakikaya kadar düşürülmesi
- Cezaevinde çıkan yemeklerin sağlık koşullarına uygun besleyici olmaması
- Havalandırma saatlerinin kısaltılması, havasız kalınması
- Sevklerden sonra yapılan çıplak aramalar
- Berbere çıkma sürelerinin geç olma
- Uzun süreli ekli koşullarda kalınması ve değişim taleplerinin reddedilmesi, uzun süren tecrit koşulları
- Dış doktorunun olmamasında dolayı yaşanan sıkıntılar ve tedavi edilememek."

2 Mart 2020 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Necmiye Yaşar, şu beyanlarda bulundu: "Eşim Hida YAŞAER yaklaşık iki yıldır Trabzon E Tipi Cezaevinde kalmaktadır. Eşim, böbrek ameliyatı geçirmiş ve halen böbrek sorunu mevcuttur. Ayrıca kendisi Trabzon E Tipi Cezaevine sevk edildiğinden bu yana aşırı kilo kaybı yaşamış olup şeker hastalığı da devam etmektedir. Kendim ve çocuklarımın yaşadığı maddi gelir yetersizliği, yol mesafesinin uzak olması nedeniyle eşimin görüşene gidememekte ve ihtiyaçları noktasında yardım edememekteyim. Ayrıca çocuklarım da babalarını görememelerinde kaynaklı psikolojik sorunlar yaşamaya başlamaktadırlar. Eşimin cezaevi naklinin başta Diyarbakır D Tipi Cezaevi olmak üzere sırasıyla Siverek ve Elazığ

Cezaevlerine alınması istemekteyim. Derneğin bu konuda tarafıma yardımını talep etmekteyim.”

EKONOMİK ve SOSYAL HAKLARA YÖNELİK İHLALLER

İş Kazalarında Ölen ve Yaralananlar

6 Nisan 2020 tarihinde Bitlis'in Tatvan ilçesinde çalıştığı inşaatın 5'inci katından düşen 39 yaşındaki Burhan Tüsel isimli işçinin ağır yaralandığı ve olay çağrılan ambulansla götürüldüğü hastanede kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

22 Nisan 2020 tarihinde Şırnak merkez Cudi Dağı bölgesinde bulunan Mağrurlar 1 No'lu Maden Ocağı'nda meydana gelen göçükte, kepçe operatörü yardımcısı Beşir Güngen isimli işçinin yaralandığı ve yaralı olarak Şırnak Devlet Hastanesi' ne götürülerek tedavi altına alındığı öğrenildi.

28 Mayıs 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesindeki Mahabad Bulvarı (75 metrelik yol) üzerinde yapımı devam eden Adli Tıp hizmet binası inşaatında boya yapan işçilerden Osman ve Yavuz Ataş, bindikleri vinçin sepetinden aşağı düştü. Sert zemine çarpan 2 işçiden Osman Ataş, olay yerinde yaşamını yitirdi. Yavuz Ataş ise, olay yerine sevk edilen ambulansla Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırıldı.

20 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ta 11 katlı bir inşaatta çalışan 23 yaşındaki Fırat Albayrak isimli işçinin, çalıştığı inşaatın 8'inci katında dış cephede iskelede çalışırken dengesini kaybederek aşağı düştü ve hayatını kaybettiği öğrenildi.

22 Haziran 2020 tarihinde Elazığ'ın Cumhuriyet Mahallesi Malatya Caddesi'nde yapımı devam eden bir inşaatta çalışan 38 yaşındaki Muhittin Bayrak adlı işçinin, dengesini kaybederek 6'ncı kattan aşağı düşerek ağır yaralandığı ve götürüldüğü hastanede tüm müdahalelere rağmen yaşamını yitirdiği öğrenildi.

22 Haziran 2020 tarihinde Şırnak merkez Cudi Dağı bölgesinde bulunan 1 No'lu Maden Ocağı'nda traktörle su almaya giden Hüseyin İdin isimli madem işçisinin, traktörün devrilmesi sonucu yaşamını yitirdiği öğrenildi.

26 Haziran 2020 tarihinde Siirt merkeze bağlı Kooperatif Mahallesi'nde çalıştığı inşaatın, dış cephe montajı yaptığı sırada dengesini kaybederek 6'ncı kattan düşerek ağır yaralanan Salim Yılmaz adlı işçinin, kaldırıldığı İl Devlet Hastanesi'ne tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdiği öğrenildi.

İşten Çıkarılanlar

Maraş'ın Elbistan ilçesindeki termik santrali işleten Çelikler Holding'e bağlı Afşin-Elbistan Linyitleri İşletme Müdürlüğü taşıma işini ihale eden taşeron firmaya işçi maaşlarına uygulanacak yeni asgari ücret farkını karşılamayacağını bildirmesi üzerine, taşeron firmanın 115 pikap sürücüsünün işine (ihalenin bitmesine 18 ay kala) **1 Ocak 2020 tarihi** itibariyle son verdiği öğrenildi.

4 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin/Mazıdağı** belediyesine 16 Kasım 2019 tarihinde Kaymakam Muhsin Duran

Kalkan'ın kayyum olarak atanması ardından, 10 çalışanın işine "güvenlik soruşturmalarının yapılmaması" gerekçe gösterilerek son verildiği öğrenildi.

6 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Şırnak/Cizre Belediyesi'ne 29 Ekim 2019 tarihinde Kaymakam Davut Sinanoğlu'nun kayyım olarak atanması ardından, aralarında kentin tek profesyonel dalgıçları Osman Küçük, Kemal Şerfioğlu ve Cemal Candoruk'un da bulunduğu 9 işçinin, sözleşmelerinin yenilenmeyerek işlerine son verildiği öğrenildi.

7 Ocak 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Kayyım atanan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nde çalışan 8 kişinin işine, çalıştıkları bölümlerde "kadrolara ihtiyaç olmadığı" gerekçesiyle son verildiği öğrenildi. İşten çıkarılan işçilerin isimleri şöyle: *Lisa Çalan, Ruknettin Gün, Rezan Kaya, Zeycan Ateş, Sarya Yiğit Cengiz, Abdulhalim Biçer, İslam Dağdeviren, Hoşyar Öncü.*

Diyarbakır/Sur Belediyesi'ne kayyım atanması ardından, 21 Ocak 2020 tarihinde 2 basın çalışanın (Zafer Tüzün, Fatime Tekin) son verildiği öğrenildi.

20 Mart 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın kayyım atanan **Özalp** Belediyesi'nde 28 işçinin işine "ihtiyaç olmadığı" gerekçe gösterilerek son verildiği öğrenildi. Temmuz 2019 tarihinde işe başlayan 28 kişiye gönderilen tebligatta, iş sözleşmelerinin 16 Nisan'da feshedileceği kaydedildi.

6 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; 23 Mart 2020 tarihinde **Batman** Belediyesi'ne kayyım atanması ardından 2 işçinin işine son verildiği öğrenildi.

17 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; **Mardin'in Mazıdağı ilçesinde** bulunan Eti Bakır Metal Geri Kazanım ve Entegre Gübre Fabrikası'nın Diyarbakır-Mardin-Mazıdağı Demiryolu inşaatında çalışan 118 işçinin, Koronavirüs (Kovid-19) salgınına karşı çalışma koşullarının düzeltilmesini talep ettikleri gerekçesiyle işten çıkarıldıkları öğrenildi.

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Siirt Belediyesine kayyım atanması ardından, **20 Mayıs 2020 tarihinde** 10 belediye işçisinin 'disiplin kurulu kararı' ile işine son verildiği öğrenildi. İşçilere işten çıkarıldıklarına dair SGK tarafından "4-A kapsamındaki sigortalılığınız 26 disiplin kurulu ile fesih nedeniyle 20.05.2020 tarihli işten ayrılış bildirimiz işveren tarafından yapılmıştır. Sağlıklı ve güvenli günler dileriz" şeklinde mesaj gönderildiği öğrenildi. İşten çıkarılan işçilerin isimleri şöyle: *Abdullah Gök, Ahmet Destan, Mehmet Ali Çelik, Mehmet Naci Özer, Cemal Turhan, Agit Açer, Mustafa Kılıçarslan, Halit Kaçar, Eşref Tekin, Sinan Güneş.*

Elazığ'ın Maden ilçesinde faaliyet yürüten Yıldızlar SSS Holdinge bağlı olan Eti Gümüş A.Ş.'de çalışan 130 işçinin, **16 Haziran 2020 tarihinde** kendilerine gönderilen mesajla işten çıkarıldıkları öğrendi. Daha önce 11 aylık maaşlarının ödenmemesi sebebiyle eylem yapan işçilerin işten atılma nedeninin "ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı davranma" olarak gösterildiği belirtildi.

25 Haziran 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; İçişleri Bakanlığı tarafından Siirt'in Baykan Belediyesi'ne kayyım atanması ardından, 14 işçinin "sözleşme süreleri sona erdi" gerekçe gösterilerek işten çıkarıldığı öğrenildi.

Görevden Alınanlar

23 Mart 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan 8 belediyenin Eşbaşkanları görevlerinden alınarak, yerlerine kayyım atandı. Kayyım atanan belediyeler şöyle: *Batman Belediyesi, Diyarbakır'ın 4 ilçe belediyesi (Ergani, Lice, Eğil, Silvan), Bitlis'in Güroymak ilçe belediyesi, Iğdır'a bağlı Halfeli belde Belediyesi, Siirt'e bağlı Gökçebağ belde Belediyesi.*

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Iğdır, Siirt, Kurtalan, Baykan ve Altınova belediyelerine kayyım atandı. Iğdır Belediye Başkanı Yaşar Akkuş, Siirt Belediye Eşbaşkanı Berivan Helen Işık, Baykan Belediye Eşbaşkanı Ramazan Sarsılmaz, Kurtalan Belediye Eşbaşkanı Baran Akgül, Muş'un Korkut ilçesi Altınova Belde Belediye Eşbaşkanı Casim Budak görevlerinden alınarak, yerlerine kayyum atandı. Iğdır'a Vali Enver Ünlü, Siirt'e Vali Ali Fuat Atik, Baykan'a Kaymakam Mehmet Tunç, Kurtalan'a Kaymakam İhsan Emre Aydın, Altınova'ya Korkut Kaymakamı Hasan Sadebiyık belediye başkanvekili olarak görevlendirildi.

2 Nisan 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı'nın tarafından Muş Belediyesi'nde HDP'li 3 Meclis Üyesinin (*Faruk Yıldırım, Necip Arslanşen, Fikri Aksak*) görevden alındığı ve görevden alınan belediye meclis üyelerine yapılan tebliğ yazısında her hangi bir gerekçeyle yer verilmediği öğrenildi.

6 Nisan 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı'nın tarafından Muş'a bağlı Mazgirt Belediyesi'nde HDP'li Meclis Üyesi (*Sema Tekin*) görevden alındığı öğrenildi. Meclis Üyesinin hangi gerekçeyle görevden alındığı ise öğrenilemedi.

-Sürgün Edilenler

23 Mayıs 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; HDP Batman milletvekilleri tarafından yapılan yazılı açıklamada; SES Batman Şubesi üyesi sağlık emekçilerine mobing uygulandığı ve 3 SES Üyesi sağlık çalışanının “rotasyon” adı altında farklı illere sürgün edildiği duyuruldu. Açıklamada şöyle denildi: “... Sosyal Hizmet çalışanları koronavirüse karşı koruyucu ekipman eksikliği yaşamalarına rağmen işlerini aksatmadan, özveri ile Vefa Destek Projesi kapsamında çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Koruyucu ekipman olmadan çalışmaya devam etmenin hem halk sağlığını hem de kendi sağlıklarını tehdit ettiğini ifade eden çalışanlar hakkında dayanaksız soruşturmalar açılmış, idari para cezası kesilmiştir. SES soruşturma ve idari para cezasına itirazlarını sürdürürken, H.I. Erzurum'a, S.B. Osmaniye'ye ve H.A. Yozgat'a dün (22.05.2020) kendilerine tebliğ edilen kararla sürgün edilmişlerdir.”

DİĞER HAK İHLALLERİ

KAYYIM ATAMALARI

Belediye

23 Mart 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan 8 belediyeye kayyım atandı. Kayyım atanan belediyeler şöyle: *Batman Belediyesi, Diyarbakır'ın 4 ilçe belediyesi (Ergani, Lice, Eğil, Silvan), Bitlis'in Güroymak ilçe belediyesi, Iğdır'a bağlı Halfeli belde Belediyesi, Siirt'e bağlı Gökçebağ belde Belediyesi.*

15 Mayıs 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından HDP yönetiminde bulunan Iğdır, Siirt, Kurtalan, Baykan ve Altınova belediyelerine kayyım atandı. Iğdır Belediye Başkanı Yaşar Akkuş, Siirt Belediye Eşbaşkanı Berivan Helen Işık, Baykan Belediye Eşbaşkanı Ramazan Sarsılmaz, Kurtalan Belediye Eşbaşkanı Baran Akgül, Muş'un Korkut ilçesi Altınova Belde Belediye Eşbaşkanı Casim Budak görevlerinden alınarak, yerlerine kayyum atandı. Iğdır'a Vali Enver Ünlü, Siirt'e Vali Ali Fuat Atik, Baykan'a Kaymakam Mehmet Tunç, Kurtalan'a Kaymakam İhsan Emre Aydın, Altınova'ya Korkut Kaymakamı Hasan Sadebiyık belediye başkanvekili olarak görevlendirildi.

23 Haziran 2020 tarihinde Elazığ'ın Karakoçan ilçesine bağlı HDP'li Sarıcan Belde Belediyesi Eşbaşkanları Bekir Polat ve Canan Tağtekin gözaltına alındı. Gözaltına alınmaları ardından İçişleri Bakanlığı'na görevden alınan Eşbaşkanların yerine Elazığ Vali Yardımcısı Erkan Kaçmaz kayyım olarak atandı.

Belediye Meclis Üyesi

16 Aralık 2019 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından, haklarında yürütülen soruşturma ve davalar gerekçe gösterilerek görevden uzaklaştırılan Bağlar Belediye Meclis Üyesi 3 kişinin (*Zeki Kanay, Ramazan Özçelik, Nursel Örnek*) yerine, **2 Ocak 2020 tarihinde** Diyarbakır Valili tarafından kayyım atandığı öğrenildi. Ramazan Özçelik'in yerine Bağlar İlçe Milli Eğitim Müdürü Mehmet Emin Erdoğan'ın, Nursel Örnek'in yerine Bağlar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Şefi Hürü Atay Atıcı'nın ve Zeki Kanay'ın yerine Bağlar İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü İbrahim Halil Yuva'nın kayyım olarak atandığı öğrenildi.

Sur Belediyesine kayyım atanması ardından 6 Meclisi üyesinin (*Sevim Coşkun, Ruşen Tayfun, Halime Akyol, Mürsel Erel ve Yılmaz Eken*) haklarında “örgüt üyesi olmak” iddiasıyla açılan dava ve soruşturmalar gerekçe gösterilerek **13 Ocak 2020 tarihinde** görevden uzaklaştırıldığı öğrenildi.

Tatvan Belediyesi'nin HDP'li iki belediye meclis üyesininin (*Tatvan Belediyesi Meclis Üyesi ve Meclis Başkanı Ahmet Barut ile İbrahim Özdek*) İçişleri Bakanlığı tarafından haklarındaki dava ve soruşturmalar gerekçe gösterilerek **14 Ocak 2020 tarihinde** görevden uzaklaştırıldığı öğrenildi.

Muhtar

Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Üçköy (Arkah/Xarabalê) köyü muhtarı Yusuf Yar, Eskihisar (Marîne) köyü muhtarı Haşo Dinç ve Düzce (Şolbabekir) köyü muhtarı Yusuf Kılıç'ın haklarındaki soruşturmalar gerekçe gösterilerek, **4 Mart 2020 tarihinde** görevden uzaklaştırıldıkları öğrenildi. Eskihisar (Marîne) Mahallesi'nin muhtarı Haşo Dinç yerine getirilen birinci aza Yunus Dayan'ın da "güvenlik soruşturması" gerekçesiyle **31 Mart 2020 tarihinde** görevden alınarak, yerine Nusaybin İlçe Müftüsü Üsame Anlağan'ın kayyım olarak atandığı öğrenildi.

28 Nisan 2020 tarihinde basın organlarında yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre; Van'ın Çaldıran ilçesi Salahane Mahallesi muhtarı Ali Rıza Yığrap, mahalleye il dışından gelen bir kişinin koronavirüs (Kovid-19) testinin pozitif çıkması üzerine “görevlilere yardım etmemek”, “görev ihmali” gerekçesiyle hakkında soruşturma açıldı. Soruşturma kapsamında muhtar Çaldıran Kaymakamlığı tarafından görevden uzaklaştırıldı.

SAĞLIK HAKKI İHLALI

11 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır'ın Dicle ilçesine bağlı Sergen (Nalver) Mahallesi'nde taşınmalı eğitim yapılan Sergen İlkokulu ve Ortaokulu'nda, 36 öğrencinin yedikleri öğle yemeğinden zehirlendikleri öğrenildi. Kent merkezinden bir yemek fabrikasından gönderilen yemeği yiyen öğrencilerde karın ağrısı ve kusma belirtilerinin ortaya çıktığı belirtildi. Zehirlenen 36 öğrencinin hastanelere götürülerek tedavi altına alındıkları öğrenildi.